

Proef ingediend met het oog op het behalen
van de graad van Master in de Agogische Wetenschappen

INTERNATIONALE UITWISSELING, OOK VOOR GEMEENTEN?

**Stimulerende en remmende (f)actoren bij het
organiseren van internationale
uitwisselingsprojecten op de lokale jeugddiensten in
Vlaanderen en Brussel.**

LIEN RAVESLOOT
2017-2018

In samenwerking met Vlaamse Overheid Dep. Cultuur, Jeugd
en Media en met Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ)

Promotor: prof. dr. Guy Redig
Begeleider: Jan Vanhee (Vlaamse Overheid Dep. Cultuur, Jeugd en Media)
Psychologie en Educatiewetenschappen

Proef ingediend met het oog op het behalen
van de graad van Master in de Agogische Wetenschappen

INTERNATIONALE UITWISSELING, OOK VOOR GEMEENTEN?

**Stimulerende en remmende (f)actoren bij het
organiseren van internationale uitwisselingsprojecten
op de lokale jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel.**

LIEN RAVESLOOT
2017-2018

Aantal woorden: 18.770

Promotor: Prof. Dr. Guy Redig
Begeleider: Jan Vanhee
Psychologie & Educatiewetenschappen

ABSTRACT

Psychologie & Educatiewetenschappen

Academiejaar 2017/2018

SAMENVATTING MASTERPROEF

(na het titelblad inbinden in de masterproef + 1 keer een afzonderlijk A4-blad)

Naam en voornaam: Ravesloot Lien

Rolnr.: 0513297

KLIN
AO
ONKU
AGOG

Titel van de Masterproef:

Internationale uitwisseling, ook voor de gemeenten?

Stimulerende en remmende (f)actoren bij het organiseren van internationale uitwisselingsprojecten op de lokale jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel.

Promotor: Prof. Dr. Guy Redig

Samenvatting: (300 woorden)

Jongeren groeien vandaag op in een internationale, superdiverse samenleving. Lokale, Vlaamse en Europese initiatieven bieden jongeren de kans om een stap in de wereld te zetten. Niet alleen particuliere verenigingen, maar ook overheden op elk niveau proberen in te spelen op deze trend. Deze masterproef focust zich op de stimulerende en remmende (f)actoren bij het organiseren van internationale uitwisselingsprojecten op de gemeentelijke jeugddiensten.

Dit onderzoek gebeurt in drie fasen. In de eerste fase wordt een enquête verzonden naar de 336 gemeenten en districten in Vlaanderen en Brussel. De enquête omvat korte vragen om meer inzicht te krijgen in het internationale programma van de jeugddiensten. Hieruit blijkt dat maar 27% van de gemeenten in Vlaanderen en Brussel ervaring hebben met internationale uitwisseling. Dit percentage is het gevolg van tijdsdruk en gebrek aan kennis over het internationale veld.

Met die resultaten wordt in de tweede fase een focusgroep georganiseerd met de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisselingsprojecten. In deze focusgroep wordt er gezocht naar stimulerende en remmende (f)actoren bij het organiseren van een internationale uitwisseling. Hieruit bleek dat jeugddiensten drempels ervaren bij het organiseren van internationale projecten zoals de motivatie van jongeren, informatie krijgen en doorgeven, tijdgebrek, het kostenplaatje en gebrek aan ervaring. Ook de nood aan externe ondersteuning wordt aangekaart.

Tot slot volgen er drie interviews met bevoorrechte getuigen met als bedoeling de resultaten uit vorige fasen te bespreken in het licht van hun expertise. De verschillende drempels worden genuanceerd, opgelost, maar ook tegengesproken. Daarnaast hebben de bevoorrechte getuigen, afkomstig uit verschillende betrokken organisaties, niet altijd dezelfde visie over hun rol bij de ondersteuning van de jeugddiensten.

Een internationaal uitwisselingsproject organiseren is geen kinderspel. Om de drempels te verlagen, is het belangrijk dat jeugddiensten, koepelorganisaties, de Vlaamse en Europese overheid samenwerken, zodat een internationaal uitwisselingsproject een maximale kans van slagen heeft.

VOORWOORD

Voor u ligt de masterproef getiteld: 'Internationale uitwisseling, ook voor de gemeenten? Stimulerende en remmende (f)actoren bij het organiseren van internationale uitwisselingsprojecten op de lokale jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel.' Met deze masterproef sluit ik de vierjarige opleiding tot (sociale) agoog aan de Vrije Universiteit Brussel af.

Van jongs af aan trok het buitenland en Europa mij enorm aan en de daarmee verbonden internationale uitwisselingen. Ik deed een uitwisseling met AFS, American Field Service, en ging voor zes maanden naar het buitenland via het Erasmus + programma. Bovendien streef ik als agoog naar een maatschappij waarin elke volwassene, jong en oud, vertegenwoordigd wordt. In dit onderzoek is de doelgroep afgebakend naar jongeren, die de toekomst zijn en innovatie brengen in onze maatschappij. Daarnaast engageer ik mij ook al heel mijn leven voor de Chiro. Ik prijs me dan ook gelukkig dat ik met het onderwerp 'internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten' kan afsluiten.

Alle onderzoeksactiviteiten binnen de Agogische Wetenschappen zijn ondergebracht in één van de volgende grote onderzoekstopics: gemeenschapsvorming, verandering en innovatie in educatieve contexten en cultuureducatie ("Vrije Universiteit Brussel | Redelijk eigenzinnig", 2017). Door het Vlaams jeugdbeleid te onderzoeken en aanbevelingen te formuleren rond internationale uitwisselingen, draagt het onderzoek bij aan gemeenschapsvorming op zowel lokaal als internationaal niveau. Een drievoudig onderzoek leidt uiteindelijk tot het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Hoe groot de motivatie ook mag zijn, het is zoals men zegt: "Een masterproef schrijven kost bloed, zweet en tranen", maar ik ben fier op het resultaat.

Verder wil ik van de gelegenheid gebruik maken om bepaalde mensen te bedanken. Eerst en vooral wil ik mijn promotor en begeleider Prof. Dr. Guy Redig bedanken voor zijn snelle en duidelijke feedback op de meest cruciale momenten. Ik wil ook mijn begeleider, Jan Vanhee, bedanken. Zijn enthousiasme en rotsvast geloof in dit onderzoek werkte aanstekelijk. Daarnaast voegde hij de nodige inzichten en knowhow toe aan de verschillende onderzoeksmethoden om deze masterproef naar een hoger niveau te tillen. Ook de Wetenschapswinkel krijgt een woord van dank voor de logistieke ondersteuning en opvolging.

Bovendien wil ik VVJ, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten, bedanken. Zonder hen had ik nooit zoveel respondenten kunnen bereiken. Speciale dank gaat uit naar Ellen De Grauwe die de focusgroep en een interview mogelijk maakte. Alsook bedankt aan de jeugddiensten die deelnamen aan de focusgroep en de vragenlijst invulden.

Uiteraard wil ik ook mijn ouders en vrienden bedanken. Geen van jullie twijfelde een seconde aan mijn kunnen. Bedankt aan mijn papa, Joon Ravesloot, voor de verschillende duwtjes in mijn rug. Bedankt aan Fien Vandersteen voor de ondersteuning en het nalezen van mijn masterproef. Bedankt aan Kevin Nuyttens om tijdig mijn gedachten te verzetten.

Tot slot wil ik nog mijn klasgenoten bedanken voor de afgelopen vier jaar en iedereen die op één of andere manier betrokken was bij deze masterproef en het behalen van mijn diploma.

Ik wens u alvast veel leesplezier toe.

Lien Ravesloot

Augustus, 2018

INHOUDSTABEL

INHOUD

Abstract	I
Voorwoord	III
Inhoudstabel	V
Overzicht tabellen	IX
Deel 1 Inleiding	11
1. Probleemstelling	11
2. Onderzoeksvragen	12
Deel 2 Desk research	13
1. Inleiding desk research.....	13
2. Jongeren	13
2.1. Jongeren: een begripsomschrijving.....	13
2.2. Evolutie van jongeren doorheen de tijd	13
2.3. Uitdagingen voor jongeren vandaag.....	14
3. Overheden en instellingen.....	15
3.1. Overheid en overheidsbeleid: een begripsomschrijving.....	15
3.1.1. Overheid.....	15
3.1.2. Onderlinge structuren tussen overheden	15
3.2. Evolutie (jeugd)beleid en overheid	15
3.2.1. Lokaal	15
3.2.2. Vlaanderen.....	16
3.2.3. Europa.....	16
4. Internationale uitwisseling	18
4.1. Internationaal en internationale uitwisseling: een begripsomschrijving	18
4.1.1. Internationaal.....	18
4.1.2. Internationale uitwisseling	18
4.2. Evolutie van internationale uitwisselingen.....	19
4.2.1. Evolutie internationale uitwisselingen	19
4.2.2. Nieuwe tendensen.....	19
4.3. Internationale uitwisseling vandaag	19

4.3.1.	Internationale organisaties en programma's	19
4.3.2.	Motivatie van jongeren voor (leer)mobiliteit	21
5.	Besluit desk research	22
Deel 3	Onderzoek	23
1.	Inleiding onderzoek.....	23
2.	Een eerste verkenning op GO Strange	23
3.	Enquête.....	24
3.1.	Data & Methode	24
3.1.1.	Dataverzamelingmethode	24
3.1.2.	Deelnemers.....	24
3.1.3.	Materiaal	24
3.1.4.	Analyseprocedure	25
3.2.	Resultaten	28
3.2.1.	De mate waarin het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht aan internationale uitwisseling besteed	28
3.2.2.	De wijze waarop het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht besteedt aan internationale projecten.....	29
3.2.3.	Kennis over organisaties	31
3.2.4.	Kennis over programma's	32
3.2.5.	Welke (f)actoren spelen een stimulerende of remmende rol?.....	34
4.	Presentatie resultaten vormingstweedaagse VVJ.....	38
5.	Focusgroep	39
5.1.	Data & Methode	39
5.1.1.	Dataverzamelingmethode	39
5.1.2.	Deelnemers.....	39
5.1.3.	Materiaal	41
5.1.4.	Analyseprocedure	41
5.2.	Resultaten	42
5.2.1.	Interne ondersteuning	42
5.2.2.	Drempels	42
5.2.3.	Externe ondersteuning.....	44
5.2.4.	Visie.....	45
6.	Interviews	46

6.1.	Data & Methode	46
6.1.1.	Dataverzamelmethode	46
6.1.2.	Deelnemers.....	46
6.1.3.	Materiaal	47
6.1.4.	Analyseprocedure	47
6.2.	Resultaten.....	48
6.2.1.	Interne ondersteuning	48
6.2.2.	Drempels	48
6.2.3.	Externe ondersteuning.....	50
6.2.4.	Visie.....	51
7.	Besluit onderzoek	52
Deel 4 Discussie en conclusie		53
1.	Inleiding discussie en conclusie	53
2.	Bespreking resultaten.....	53
2.1.	In welke mate besteedt het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht aan internationale uitwisseling?	53
2.2.	Op welke wijze besteedt het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht aan internationale uitwisseling?	53
2.3.	Welke (f)actoren spelen daarbij een stimulerende of remmende rol? Op welke manier kunnen de stimulerende (f)actoren bijdragen tot het optimaliseren van internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten?	54
2.3.1.	Interne ondersteuning	54
2.3.2.	Drempels	55
2.3.3.	Externe ondersteuning.....	57
2.3.4.	Visie op internationale uitwisseling	59
3.	Aanbevelingen.....	60
3.1.	Jeugddiensten.....	60
3.2.	VVJ & JINT	60
3.3.	Vlaamse en federale overheid	61
3.4.	Europese Commissie.....	61
4.	Beperkingen van het onderzoek.....	61
4.1.	Enquête	61
4.2.	Focusgroep.....	62
4.3.	Interviews	62

5.	Aanbevelingen voor verder onderzoek	62
6.	Conclusie	63
Referenties		65
Bijlagen		72
Fase 1 Enquête		72
	Bijlage 1: Respondenten enquête.....	72
	Bijlage 2: Openingsbrief	74
	Bijlage 3: Enquête	75
Fase 2 Focusgroep		85
	Bijlage 4: Uitnodiging	85
	Bijlage 5: Respondenten focusgroep (eerste steekproef).....	86
	Bijlage 6: Focusgroep.....	89
	Bijlage 7: Informed consent focusgroep.....	93
	Bijlage 8: Axiaal coderen focusgroep	95
Fase 3 Interviews		96
	Bijlage 9: Respondenten interviews.....	96
	Bijlage 10: Interview.....	97
	Bijlage 11: Informed consent interviews	102
	Bijlage 12: Axiaal coderen interviews	104

OVERZICHT TABELLEN

Tabel 1	Representativiteit aantal deelgenomen gemeenten per provincie.....	26
Tabel 2	Representativiteit aantal deelgenomen gemeenten per cluster	26
Tabel 3	Organisatie van internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten	28
Tabel 4	Wijze van ondersteuning gegeven door ervaren gemeenten	29
Tabel 5	Doelgroep internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten	29
Tabel 6	Wijze van internationale uitwisseling georganiseerd door ervaren gemeenten	30
Tabel 7	Externe ondersteuning bij organisatie van internationale uitwisseling voor ervaren gemeenten	30
Tabel 8	Kennis over organisaties bevraagd aan gemeenten die momenteel internationale uitwisselingen organiseren.....	31
Tabel 9	Kennis over organisaties bevraagd aan gemeenten die in het verleden internationale uitwisselingen organiseerden	31
Tabel 10	Kennis over organisaties bevraagd aan gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen	32
Tabel 11	Kennis over programma's bevraagd aan gemeenten die momenteel internationale uitwisselingen organiseren.....	32
Tabel 12	Kennis over programma's bevraagd aan gemeenten die in het verleden internationale uitwisselingen organiseerden	33
Tabel 13	Kennis over programma's bevraagd aan gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen	33
Tabel 14	Ervaring bij het organiseren van een internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten ..	34
Tabel 15	Drempels bij het organiseren van internationale uitwisselingen voor gemeenten zonder internationale activiteiten	35
Tabel 16	Interesse om internationale uitwisselingen te organiseren	36
Tabel 17	Redenen waarom al dan geen interesse in het organiseren van internationale uitwisselingen	36
Tabel 18	Motivatie om internationale uitwisselingen te organiseren.....	37

DEEL 1 INLEIDING

1. PROBLEEMSTELLING

Jeugd en jongerencultuur is een betrekkelijk nieuw fenomeen van de tweede helft van de negentiende eeuw. Het ontstaan van jeugdbewegingen en 'jongeren als aparte groep' is een indirect gevolg van de industriële revolutie ("Geschiedenis van de jeugdcultuur", 2011). De rock & roll van de jaren vijftig veroverde Europa en was de start van een nieuwe, eigen jongerencultuur... of beter jongerenculturen (Redig, 2018). De daarop volgende jaren ontstaat er een grote aandacht voor jeugdcultuur en haar diversiteit aan subculturen. Jongeren creëren hun eigen manier van leven om binnen hun eigen groep een identiteit en cultuur te creëren (Kuiper, Vanobbergen, & Veugelers, 2010). Op het einde van de twintigste eeuw staat de Westerse samenleving en de jongeren voor maatschappelijke uitdagingen (Dekeyser & Dhont, 1996). Diverse auteurs schetsten uitdagingen voor de jongeren en het sociaal-cultureel werk. Zo hebben de snelle technologische veranderingen en sociale media een grote invloed op de samenleving en hebben ze de samenleving voorgoed veranderd (Bijl, 2016; Pattyn & D'Hoine, 2015; Redig, 2018; Schurmans & Mariën, 2013). Zonder grote inspanning hebben jongeren contact met de hele wereld. De verandering van de samenleving heeft ook een impact op de manier waarop men reist. Toerisme werd massatoerisme. De eerste inleefreizen werden georganiseerd. Vrijwilligerswerk werd vrijwilligerstoerisme (Ahmed, Grade, Malm, Michelen, & Ahmed, 2017). In 1987 werd het ERASMUS-programma opgericht voor studenten (European Commission, 2017) en de mogelijkheid om voor een lange tijd naar het buitenland te gaan via een taal -en sportreis werd mogelijk ("EF Education First | EF België", 2018; "WEP | Taalreis, studeren in het buitenland", 2018). De hedendaagse jongeren zijn niet meer gericht op ontspanning, maar op de persoonlijke zelfontwikkeling. Ze zoeken naar gepersonaliseerde en betekenisvolle activiteiten (Toerisme Vlaanderen, 2014).

In Vlaanderen is er nog weinig onderzoek gedaan rond internationale uitwisseling op lokaal overheidsniveau. Dit wordt veelal benaderd via het academisch kader en wordt het onderzocht vanuit de motivatie, verwachtingen en impact van de deelnemers (Caldwell & Purtzer, 2015; Lesjak, Juvan, Ineson, Yap, & Axelsson, 2015; Lough, 2014; Thillainatarajan Sivakumaran, Eiji Tomida, Holly Kathleen Hall, & Manabu Sumida, 2013). De verwachtingen en motivatie van organisaties die jongeren begeleiden worden weinig belicht. Vlaanderen telt veel particuliere organisaties die jongeren op verschillende manieren ondersteunen bij een internationaal plan ("Go Strange!", 2018). Daarnaast heeft de overheid ook organisaties en programma's die internationale uitwisseling mogelijk maken (Lietaer, Meersschaert, Poncellet, & Wemel, 2008) . Specifiek in deze context lijkt het interessant om te kijken welke rol de Vlaamse gemeentelijke jeugddiensten hierin kunnen spelen, daar ze nabij en laagdrempelig zijn voor de lokale verenigingen en jongeren.

Het doel van dit onderzoek is om internationale jongerenuitwisselingen op gemeentelijke jeugddiensten te onderzoeken vanuit een breder maatschappelijk kader. Daarbij wordt vertrokken vanuit de concrete leefwereld van jongeren, met de mogelijkheden van de jeugddienst en de heterogeniteit binnen de jongerenpopulatie in de grote en kleine steden en gemeenten.

Dit onderzoek draagt bij tot de ondersteuning van het gemeentelijk jeugdbeleid bij de ontwikkeling van internationale werking enerzijds en tot de ondersteuning van organisaties en overheidsinstanties die werken rond internationalisering bij het stimuleren tot internationale werking op gemeentelijk niveau anderzijds.

2. ONDERZOEKSVRAGEN

Vanuit deze benadering wil dit onderzoek enkele vragen bestuderen. Enerzijds wordt een frequentieonderzoeksvraag gesteld om in kaart te brengen in welke mate gemeenten werken rond internationale projecten voor jongeren:

In welke mate besteedt het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht aan internationale uitwisseling?

Anderzijds wordt een beschrijvende onderzoeksvraag gekozen om te kunnen achterhalen op welke manier gemeenten aandacht besteden aan internationale jongerenprojecten:

Op welke wijze besteedt het gemeentelijk jeugdbeleid in Vlaanderen en Brussel aandacht aan internationale uitwisseling?

De vraag helpt ons om feiten, ervaringen en overtuigingen vast te stellen van jeugddiensten in verschillende gemeenten.

Tot slot worden er twee verklarende onderzoeksvragen gesteld om te onderzoeken welke elementen van het beschrijvend onderzoek een rol spelen bij de wijze waarop internationale uitwisselingsprojecten georganiseerd worden:

Welke (f)actoren spelen daarbij een stimulerende of remmende rol?

Op welke manier kunnen de stimulerende (f)actoren bijdragen tot het optimaliseren van internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten?

Met het in kaart brengen van deze vragen kunnen aanbevelingen geformuleerd worden voor het lokaal, Vlaams en Europees jeugdbeleid en betrokken bovenbouworganisaties zodat de organisatie van internationale uitwissingsprojecten op de jeugddiensten geoptimaliseerd kan worden.

DEEL 2 DESK RESEARCH

1. INLEIDING DESK RESEARCH

Deze masterproef focust op drie belangrijke onderwerpen: jongeren, overheden en instellingen en internationale uitwisselingen. Elk onderwerp wordt omschreven en gevolgd door een historisch kader waarbij de evolutie wordt geschetst. Daarnaast worden er enkele actuele uitdagingen gegeven. De conclusie brengt de drie onderwerpen samen wat resulteerde in de onderzoeksvragen.

2. JONGEREN

2.1. JONGEREN: EEN BEGRIPSOMSCHRIJVING

Er is geen eenduidigheid over begrippen zoals jeugd. Verschillende landen hanteren verschillende definities (Vanhee, Lambert, & Redig, 2017). Er is een algemene consensus dat jeugd een categorie is (een deel van de bevolking met eenzelfde eigenschap) (Vanhee e.a., 2017). Maar de leeftijdsgrenzen worden heel divers ingevuld ("The EU-CoE youth partnership homepage", 2018). Het Youth in Action programma beschouwt voor elke soort uitwisseling een andere leeftijdscategorie ("Youth in Action", 2014). Ook in gelijkaardige onderzoeken over Vlaamse jongeren kiest men voor een verschillende leeftijdsspanne (Vettenburg, Deklerck, & Siongers, 2009; Vettenburg, Deklerck, Siongers, & Jeugdonderzoekplatform (Belgium), 2010). Voor dit onderzoek zal een leeftijdsspanne van 13-30 jaar genomen worden. Tot slot is de betekenis van het begrip 'jeugd' de laatste decennia aan het verschuiven door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderde kijk op jong zijn. Zo is de overgang naar volwassenheid langgerechter en ingewikkelder geworden (Dijk, 2011).

2.2. EVOLUTIE VAN JONGEREN DOORHEEN DE TIJD

Hoewel jeugd en jongerencultuur eerder een fenomeen is van de laatste 150 jaar, zagen we bij de oude Grieken al een soort van oervorm van een apartheid. Zij voorzagen een fase in het opgroeien van jonge mannen, waarbij ze één of twee jaren met hun leeftijdsgenoten samen werden opgeleid. Ook bij de Romeinen vond men sporen van deze benadering (Redig, 2018).

Zoals eerder vermeld, kennen jeugd, met de bijbehorende jongerencultuur, hun intrede vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw. Het ontstaan van jeugdbewegingen en 'jongeren als aparte groep' is een indirect gevolg van de industriële revolutie ("Geschiedenis van de jeugdcultuur", 2011). Hier ontstaat de tegenstelling tussen jeugdzorg en jeugdbeweging. Waar jeugdzorg vooral initiatieven wil opzetten om de jongeren te socialiseren, wil de jeugdbeweging momenten creëren voor en door jongeren. Tot het einde van de Tweede Wereldoorlog is het jeugdwerk geen interventiedomein van de overheid. Het valt grotendeels samen met heel het verenigingswerk, onder de hoede van de zuilen, waarvan de katholieke zuil in Vlaanderen de grootste en oudste is (Van Bouchaute & Van de Walle, 2001). In de jaren vijftig veroverde de rock & roll Europa en vormde dit een drijfveer voor meerdere nieuwe jongerenculturen (Redig, 2018). De daarop volgende jaren

ontstaat er een grote aandacht voor jeugdcultuur en haar diversiteit aan subculturen. Jongeren creëren hun eigen manier van leven om binnen hun eigen groep een identiteit en cultuur te creëren (Kuiper e.a., 2010). Vanaf de twintigste eeuw brokkelt het 'samen' van een subcultuur af door een steeds verdere individualisatie (De Bruyckere & Smits, 2011).

Voor de Westerse samenleving brengt het einde van de twintigste eeuw nieuwe maatschappelijke uitdagingen met zich mee (Dekeyser & Dhont, 1996). De snelle technologische veranderingen en sociale media hebben een grote invloed op de samenleving en hebben ze de maatschappij voorgoed veranderd (Bijl, 2016; Pattyn & D'Hoine, 2015; Redig, 2018; Schurmans & Mariën, 2013). Zonder grote inspanning hebben jongeren contact met de hele wereld en zijn miljoenen mensen geconnecteerd. Bovendien gaan jongeren niet meer op reis om te rusten, maar om te beleven, om verhalen te verzamelen (Ahlers & Boender, 2016). Tenslotte meent de Amerikaanse psycholoog Arnett dat na de adolescentie een nieuwe levensfase is ontstaan. Die doet zich vooral voor in ontwikkelde samenlevingen waarin grote groepen jongeren na het hoger onderwijs nog een vervolgopleiding doen. Ze kennen psychologisch al een grote mate van zelfstandigheid, maar blijven maatschappelijk afhankelijk van bijvoorbeeld ouders en onderwijs. Deze fase gaat gepaard met onzekerheid en blijvende vragen rond beroep, partner en samenlevingsvorm (Hermes & Doornenbal, 2016).

2.3. UITDAGINGEN VOOR JONGEREN VANDAAG

Bijna drie kwart van de jongeren voelt zich Europeaan, terwijl maar 15% van de mensen uit oudere generaties hetzelfde gevoel heeft. Dit is een gevolg van de lowcostmaatschappijen en het internet dat geen landsgrenzen kent (Ahlers & Boender, 2016).

De toegankelijkheid van de informatie biedt geweldige mogelijkheden, maar kent ook beperkingen. Jongeren moeten groot worden in een wereld met een overaanbod aan impulsen (Crone & Konijn, 2018; Dijk, 2011). Daarnaast zijn er de valkuilen, namelijk gameverslaving en de schending van de privacy (Hermes & Doornenbal, 2016). Tot slot leiden de voortdurende openstaande communicatieverbindingen tot de angst iets te missen. Steeds meer jongeren hebben last van angst en stress (Dijk, 2011).

Naast de technologische uitdaging bevindt onze maatschappij zich nu in een laatmoderne fase gekenmerkt door detraditionalisering en individualisering. Economische vooruitgang, verlengde studieduur en de welvaartstaat hebben ons bevrijd van extern opgelegde beperkingen en traditionele gewoonten. De sociale structuren (geslacht, klasse of religie) worden steeds minder belangrijk voor het denken en doen van mensen, zodat men niet langer in hetzelfde levenslooppatroon moeten passen (Vettenburg e.a., 2010). Jongeren zijn bezig met zingevingsvragen, maar ook met verlangen naar echtheid en verbondenheid (Dijk, 2011). Verdedigers van de individualiseringsthese stellen dat de ideale leeftijden voor grote transities, zoals de overgang van leeftijd naar werktijd, het verlaten van het ouderlijke huis of het krijgen van kinderen, gestandaardiseerd worden. Dit wil zeggen dat er meer variatie ontstaat naar de timing en de duur van de verschillende levenslooptransities en de sequentie ervan minder strikt verloopt. Jongeren zouden vandaag meer dan vroeger belang hechten

aan autonomie en zelfsturing. Toch worden de grote verantwoordelijkheden van het echte leven nog wat opzijgeschoven (Vettenburg e.a., 2009, 2010).

3. OVERHEDEN EN INSTELLINGEN

3.1. OVERHEID EN OVERHEIDSBELEID: EEN BEGRIPSOMSCHRIJVING

3.1.1. OVERHEID

De overheid is een systeem dat het resultaat is van politieke processen. Elke overheid heeft de beleidsbevoegdheid voor een bepaald gebied en beleidsmateries. Overheden beschikken over een apart juridisch kader: het publiek recht, terwijl alle andere actoren (personen, instellingen, enzovoorts) door het privaat recht geregeld worden (Redig, 2017). Overheidsbeleid is veel dwingender dan het beleid van bijvoorbeeld een jeugdvereniging of een particuliere welzijnsinstelling. Het wordt gefinancierd met het belastinggeld en staat onder publieke controle (Redig, 2017).

De West-Europese overheden eindigden in een systeem dat de volgende kenmerken draagt:

- Verdeling van machten (wetgevende, uitvoerende, rechterlijke);
- Ontwikkeling van een administratief-politiek systeem met ambtenaren en politici op verschillende territoriale niveaus;
- De keuze voor een verzorgingssamenleving, waarin solidariteit zorgt voor de herverdeling van middelen;
- Het ontwikkelen van beleidsinstrumenten en een overheidsjargon: wetten, reglementen, begroting enzovoorts (Redig, 2017).

3.1.2. ONDERLINGE STRUCTUREN TUSSEN OVERHEDEN

Tot ver in de twintigste eeuw bestond de natiestaat, het Belgische (federaal) beleidsniveau, als belangrijkste overheid. Hier werd alles centralistisch bepaald. Deze almacht is dan in twee richtingen afgebokkeld. Enerzijds door een sterk aanwezige decentralisering waarbij de regio's (gemeenschappen/gewesten) en ook de lokale besturen (gemeenten/steden) meer bevoegdheden verwierven. Anderzijds speelt het proces van 'meer Europa' dat leidde naar een steeds meer ingrijpende overheid, de Europese Unie (Vanhee e.a., 2017).

3.2. EVOLUTIE (JEUGD)BELEID EN OVERHEID

3.2.1. LOKAAL

Begin jaren zeventig van de vorige eeuw ontstond het gemeentelijke jeugdbeleid. Een aantal gemeenten stelden een jeugdconsulent aan. Ze werd belast met een inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het gemeentelijk jeugdbeleid als geheel of een specifiek deel ervan. Het begeleiden van de jeugdraad behoorde tot de vanzelfsprekendheden (Redig, 2018). De jeugdraad is een kanaal dat kinderen en jongeren hebben om het (lokale) beleid te beïnvloeden. De hoofdtaak is

het adviseren van het gemeentebestuur en kan daarnaast ook verschillende taken opnemen (VVJ, 2018). Tegen het einde van de jaren tachtig waren er bijna tweehonderd gemeenten die een jeugddienst hadden. In 1993 keurde het Vlaams Parlement het Decreet Gemeentelijk Jeugdwerkbeleid goed. Daarmee werd de evolutie erkend en sterk gestimuleerd. De gemeentelijke jeugddienst werd een algemeen verspreid fenomeen, als belangrijkste instrument om een gemeentelijk jeugdbeleid te ontwikkelen (Redig, 2018). De keuze om het decreet lokaal jeugdbeleid af te schaffen in 2016 en de middelen aan het gemeentefonds toe te voegen, zal het jeugd(werk)beleid in een moeilijke situatie brengen. Zullen gemeentebesturen ook zonder specifieke middelen voor jeugd evenveel, meer of minder middelen en prioriteit aan jeugd(werk) besteden tijdens de nieuwe legislatuur (Redig, 2018)?

3.2.2. VLAANDEREN

Een 'Staten-Generaal voor de jeugd' in 1944, leidde in 1945 naar een Nationale Dienst voor de Jeugd (NDJ). Dit volgde snel naar een uitleendienst voor kampeermateriaal en een regeling rond de vorming van jeugdwerkers, dus vooral een ondersteunende aanpak. De opkomst van de jeugdclubs leidde in 1960 tot een aparte erkenning en subsidiëring. Vanaf de jaren zestig evolueert de betrokkenheid van de overheid snel, o.a. door een koppeling aan de staatshervorming. Begin jaren zeventig ontstaat de Vlaamse administratie 'Bestuur voor Jeugdvorming', later de 'Dienst Jeugdwerk', nog later de 'Afdeling Jeugd en Sport'. In de daaropvolgende Vlaamse regering (1999 - 2004) werd voor het eerst een minister met de expliciete vermelding jeugd aangewezen, Bert Anciaux. De daarop volgende jaren werd er steeds meer geïnvesteerd in jeugd. In 2014 werd de Vlaamse overheid verdeeld in elf beleidsdomeinen, jeugd kwam zo onder het departement Cultuur, Jeugd en Media. Het huidige kader voor een Vlaams jeugdbeleid bestaat uit verschillende elementen, zoals een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan, een Jongeren- en kindereffectenrapport (JoKER), enzovoorts. Maar ook het erkennen en subsidiëren van verschillende instellingen (Ambrassade, VVJ, Kinderrechtencoalitie, JINT, Expertisecentrum Kinderrechten) die elk een specifieke beleidsopdracht vervullen (Redig, 2018).

Volgens Chirojeugd Vlaanderen, de Vlaamse Jeugdraad, Formaat en het Kinderrechtencommissariaat mag er meer aandacht gaan naar breed jeugdbeleid, over de verschillende domeinen heen. Dit schreven ze in hun memorandum naar aanleiding van de verkiezing in oktober 2018 (Chirojeugd Vlaanderen, 2018; Formaat, 2018; Kinderrechtencommissariaat, 2017; Vlaamse Jeugdraad, 2018). Daarnaast is diversiteit binnen het jeugd(werk)beleid een actuele uitdaging in Vlaanderen. Participatie en actief burgerschap van kinderen en jongeren bij het beleid is al jaren een belangrijke topic dat meer in de kijker moet komen.

3.2.3. EUROPA

Sinds het verdrag van Maastricht (1992) zijn cultuur en jeugd een bevoegdheid van de Unie. Met het Verdrag van Lissabon (2007), in werking op 1 december 2009, trad de Europese Unie een nieuw tijdperk binnen. Zo moet het de democratische legitimiteit van de Unie versterken en haar optreden samenhangender maken. Dit jeugdbeleid van de EU wordt uitgevoerd (en ook mee voorbereid) door

enerzijds de bevoegde Commissaris (Onderwijs en Cultuur) en anderzijds het Directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur (Vanhee e.a., 2017).

Op 19 november 2013 keurde het Europees Parlement Erasmus+ goed: het EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport. Het totale budget voor Erasmus+ bedraagt 14,7 miljard euro voor de periode 2014-2020. Het programma streeft om in die zeven jaar tijd meer dan vier miljoen deelnemers een studie, opleiding, uitwisseling of vrijwilligerswerk in het buitenland te kunnen laten doen. Daarnaast krijgen ruim 125.000 organisaties hulp om samen met partners in het buitenland het onderwijs en jeugdwerk te verrijken (European Commission, 2017; Vanhee e.a., 2017). Het hoofdstuk Jeugd in Actie, het programma voor internationale projecten van jongeren en jeugdorganisaties in de vrije tijd, vormt een apart luik binnen Erasmus+ met een apart budget. Het beoogt ook enkele specifieke doelstellingen, zoals het bevorderen van participatie en actief burgerschap en het bevorderen van kwaliteitsverbetering in het jeugdwerk. Erasmus+ biedt bovendien ook nieuwe mogelijkheden om sectoroverschrijdend samen te werken ("Youth in Action", 2014).

Om een Europese jeugd vriendelijke politiek te realiseren en een antwoord te bieden op de positie van jongeren in al hun verscheidenheid in onze complexe westerse samenleving, moet er nog meer gedebatteerd worden (Vettenburg e.a., 2009). Volgens Floor Vanhoudt, afdelingsleider Jeugd bij de Europese Commissie, is jeugdwerkloosheid in Europa dubbel zo hoog als de algemene werkloosheid. Participatie van jongeren in beleidsbeslissingen is niet enkel in Vlaanderen, maar ook in Europa enorm belangrijk. Waarden zoals burgerschap, sociale cohesie en solidariteit staat vandaag voor de Europese Commissie centraal (Vanhoudt, 2017).

Tot slot keurde de Commissie in 2018 het splinternieuw Europees subsidieprogramma, European Solidarity Corps, goed. Het biedt verschillende nieuwe mogelijkheden en extra middelen voor internationale jongerenprojecten en leerervaringen naast het bestaande Jeugd in Actie. Hiermee wil de Europese Unie nog meer inzetten op solidariteitsprojecten van en voor jongeren ("European Solidarity Corps", 2017).

4. INTERNATIONALE UITWISSELING

4.1. INTERNATIONAAL EN INTERNATIONALE UITWISSELING: EEN BEGRIPSOMSCHRIJVING

4.1.1. INTERNATIONAAL

Internationaal betekent, in eenvoudige taal, dat men iets doet (beleid, een project, een uitwisseling, ...) dat de eigen landsgrenzen overschrijdt. Dit kan uiteraard veel vormen aannemen, zowel naar het buitenland gaan als ontvangsten in het binnenland, afspraken en systemen daaromtrent ontwikkelen enzovoorts. De intensiteit ervan nam echter toe in zowat alle beleidsterreinen. Naast de economie, toerisme, studeren, werken, enzovoorts nam en neemt cultuur en jeugd een belangrijke en aparte plaats in (Vanhee e.a., 2017). Het overschrijden van landsgrenzen blijft echter een speciaal gegeven. Ook al kunnen EU-burgers heel gemakkelijk binnen de EU-ruimte (zeker binnen de Schengenlanden) bewegen, wereldwijd blijven landsgrenzen meestal barrières die niet zomaar te doorbreken zijn. Paspoorten, visa en alles wat zich daaromtrent legaal en illegaal ontwikkelt, blijven hot items. (Vanhee e.a., 2017).

4.1.2. INTERNATIONALE UITWISSELING

Wanneer Germeys (2002) in haar onderzoek spreekt over internationale uitwisseling bij jongeren verstaat ze hieronder de verschillende mogelijkheden van internationale jongerenmobiliteit, zoals een interculturele inleefreis, internationale zomerkampen, groepsuitwisselingen, taalkampen, studieverblijf en stage lopen in het buitenland, au-pair, internationaal vrijwilligerswerk, klasuitwisselingen, enzovoorts. Ook deze masterproef zal internationale uitwisseling op die manier benaderen: kijken vanuit een groep mensen die informeel leren. Alle vormen van individuele reizen of school gerelateerde uitwisselingen of toeristische uitstappen zijn niet van toepassing (Germeys, 2002).

Internationale activiteiten dragen fundamenteel bij aan de ontwikkeling van jongeren tot open en tolerante wereldburgers. Het vergroot de betrokkenheid en participatiegraad van de jongeren ten opzichte van de gemeenschap (Germeys, 2002). Voor hen wordt het inzichtelijker hoe politieke en sociale systemen werken en wat de rechten van de mens betekenen. Na afloop van een internationaal project tonen de jongeren een grotere bereidwilligheid tot internationale samenwerking, meer gevoel voor verantwoordelijkheid tegenover de grote wereldproblemen en beter begrip voor milieuproblemen. Tenslotte zijn tolerantieverhoging, antiracistisch gedrag en grotere bereidwilligheid om gebruik te maken voor kansen op werk en studie vastgesteld. Voor jongeren met minder kansen gelden deze resultaten nog eens te meer. Het is een aandachtspunt om in internationale projecten te zoeken naar een diversiteit onder de deelnemers of om projecten op te zetten voor specifieke doelgroepen met minder kansen (Lietaer e.a., 2008).

4.2. EVOLUTIE VAN INTERNATIONALE UITWISSELINGEN

4.2.1. EVOLUTIE INTERNATIONALE UITWISSELINGEN

Internationale activiteit en meer specifiek de participatie van jongeren hierin doorging een evolutie. Zo heeft volgens Tony Perrottet – auteur, historicus en reiziger – het Romeinse Rijk de infrastructuur aangelegd die voor het eerst mogelijk maakte om op vakantie te gaan (Perrottet & Kaaij, 2004). De industriële revolutie zorgde voor nieuwe vervoermiddelen. De automobiel werd al gauw het populairste vervoermiddel voor vakantiegangers. Tegen het einde van de jaren twintig gingen de ontwikkelingen in de luchtvaart in hoog tempo vooruit. Na de Tweede Wereldoorlog werd de welvaartstaat uitgebouwd (Wildeboer Schut, Vrooman, & Beer, 2000). Inleefreizen werden georganiseerd. Nieuwe vormen van toerisme ontstonden zoals massatoerisme en vrijwilligerstoerisme (Ahmed e.a., 2017). In 1987 werd het ERASMUS-programma opgericht. Studenten van een hoger onderwijsinstelling kunnen hierbij, via ondersteuning van de Europese Commissie, een tijd aan een andere hoger onderwijsinstelling studeren en van een nieuwe cultuur proeven (European Commission, 2017). Daarnaast zijn er nog tal van buitenlandse mogelijkheden waarbij je een taal of een sport kan leren (“EF Education First | EF België”, 2018; “WEP | Taalreis, studeren in het buitenland”, 2018).

4.2.2. NIEUWE TENDENSEN

Logischerwijs hebben deze sociaal-culturele evoluties ook een impact op de manier waarop mensen reizen. Hier zijn twee grote stromingen te onderscheiden. Enerzijds de westerse ervaren toerist die verlangt naar ervaringen en zelfontplooiing. Men is niet langer alleen gericht op iets leuks doen, maar ook op de persoonlijke ontwikkeling. Ontmoetingen met anderen, persoonlijke ervaringen en authenticiteit zijn hier de kernwoorden. Anderzijds is er de nieuwe toerist uit opkomende landen die stilaan de wereld verkent (Toerisme Vlaanderen, 2014).

Mobiliteit wordt een belangrijk element in de sociale kloof tussen de verschillende sociale klassen in het tijdperk van de globalisering. Jongeren uit welgestelde kringen hebben het makkelijker om mobiel te zijn. Jongeren uit lagere kringen zijn heel wat minder mobiel (Rea, Nagels, & Christiaens, 2009).

4.3. INTERNATIONALE UITWISSELING VANDAAG

4.3.1. INTERNATIONALE ORGANISATIES EN PROGRAMMA'S

Lokaal

Belangrijke instrumenten voor gemeentediensten om internationaal uit te wisselen, zijn jumelages of twinnings (twee/meervoudige partnerships met zuster gemeenten). Sommige besturen gaan dit intensief uitbouwen, soms toevallig. Daarbij zijn er zeker kansen voor lokale verenigingen binnen het terrein cultuur, jeugdwerk en sport. Gemeentebesturen engageren zich in de twinnings, waarbij ze een vorm van structurele samenwerking opzetten met een zuster gemeente in een ander land, soms ook in Wallonië of de Duitstalige Gemeenschap (Vanhee e.a., 2017).

Vlaanderen

De Vlaamse overheid heeft algemene (niet jeugd(werk)specifieke) ondersteunende initiatieven. Ze bevatten uiteraard ook jeugdpraktijken. Ze willen vooral een stimulerende en ondersteunende rol vervullen.

EPOS (1) stimuleert en ondersteunt samenwerking, internationalisering en mobiliteit in onderwijs en vorming. Bovendien is ze het meest bekend voor het subsidiëren van studenten- en docentenuitwisselingen ("Epos Vlaanderen", 2018). Europa voor de Burger (2) is het Europees subsidieprogramma opgezet ter ondersteuning van diverse activiteiten en organisaties die een actief Europees burgerschap bevorderen. De organisatie bestaat voor partnerschappen bij steden, gemeenten, provincies, en maatschappelijke organisaties ("Europa voor de Burger Vlaanderen (ECP) | Cultuur", 2018). Creatief Europa (3) bevordert en ondersteunt internationale samenwerking in de culturele, creatieve en audiovisuele sector ("Creatief Europa | Cultuur", 2018). Het Europees Sociaal Fonds (4) ondersteunt initiatieven die meer werkgelegenheid scheppen en sociale cohesie in Vlaanderen versterken ("Europees Sociaal Fonds - Europese Commissie", 2017). Vlaams-Europees VerbindingsAgentschap (5) ondersteunt de Vlaamse Overheid door te netwerken en brugfiguur te zijn ("Over VLEVA", 2018). Kenniscentrum Sociaal Europa (6) adviseert, informeert en coacht sociale ondernemingen en sectorfederaties rond Europees beleid, Europese projecten en projectfinanciering (Vanhee e.a., 2017; "Voorstelling | www.kcse.eu", 2018).

Daarnaast zijn er veel organisaties die internationale reizen, uitwisselingen, enzovoorts organiseren, financieren en begeleiden. Jeugd Internationaal (JINT), het coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking, kreeg van de Vlaamse regering onder meer de opdracht om jongeren bewust te maken van hun mogelijkheden om naar het buitenland te gaan om meer dan alleen toeristische redenen. JINT maakt de jongeren wegwijs in het enorme aanbod van vzw's, kleine en grote organisaties die jongeren ondersteunen bij een internationale uitwisseling (JINT, 2017; Vanhee e.a., 2017).

Tot slot zijn er ook internationale componenten in het Vlaamse jeugd(werk)beleid. Ten eerste is er ruimte binnen het decreet voor structurele of projectmatige subsidies. Ten tweede zijn er binnen de internationale samenwerkingsakkoorden vaak sub-programma's voor jeugd(werk) opgenomen, met daarin zendingen, ontvangsten, specifieke bezoeken, seminars of conferenties, enzovoorts (Vanhee e.a., 2017).

Europees/internationaal

Naast de Europese (3.2.3) en Vlaamse programma's en initiatieven voor jongeren hebben programma's buiten de Europese Unie ook heel wat te bieden.

Om te beginnen is er de Raad van Europa (RvE), de oudste politieke organisatie van het continent, is een intergouvernementele organisatie en een formeel en vrijwillig samenwerkingsverband van alle landen op het Europese continent. De RvE beschikt over een aantal instrumenten voor zijn jeugd(werk)beleid zoals Europese Jeugdcentra, trainings- en ontmoetingscentra, ... Bovendien heeft de RvE een partnership met de Europese Commissie. De overeenkomst is opgemaakt met als doel "het versterken van actief Europees burgerschap door te investeren in de vorming van jeugdleiders

en jeugdwerkers binnen een Europese context". Daarnaast organiseren ze ook Europese campagnes, bijvoorbeeld de 'All different, all equal' campagne (Vanhee e.a., 2017).

Vervolgens heeft de Verenigde Naties een intergouvernementele akkoord dat een omvattend mandaat voor de Verenigde Naties inzake Jeugd aangeeft, namelijk het World Programme of Action for Youth (WPAY). Het geeft vijftien prioritaire beleids- en actiedomeinen weer die gericht zijn op jongeren. De acties die de Verenigde Naties onderneemt op het vlak van 'jeugd' gebeurt via heel wat agentschappen, programma's, fondsen, kantoren, organisaties en initiatieven die op een of andere manier een focus hebben op jeugd (vb. UNICEF, UNDESA, ...) (Vanhee e.a., 2017).

4.3.2. MOTIVATIE VAN JONGEREN VOOR (LEER)MOBILITEIT

De mobiliteit van jongeren is nog nooit zo groot geweest (European Commission & Directorate-General for Education, 2017). Volgens P. Tibon (2012) zijn er vier factoren die jongeren beïnvloeden om te reizen. De eerste factor is het ontsnappen aan de drukte en de natuur bewonderen. De tweede factor die jongeren beïnvloedt, is om te leren tijdens het reizen. De derde factor is ontspanning en sociale interactie. De vierde factor die van invloed is op de jongeren is om tijdens het reizen andere, historische en culturele ervaringen te hebben (Aikal Liyani Mohd Rasdi e.a., 2015; Tibon, 2012). Jongeren kiezen zowel bewust als onbewust voor het formeel en informeel leren tijdens hun internationale reis.

De associatie tussen de begrippen 'leren' en 'mobiliteit' is niet nieuw. Al tijdens de middeleeuwen trokken ambachtslieden erop uit om elders nieuwe vaardigheden bij te leren en inspiratie op te doen. Doorheen de geschiedenis lag de nadruk voornamelijk op een mobiliteit die onlosmakelijk verbonden was met werk en het uitoefenen van een bepaalde job. De term 'leermobiliteit' in de jeugdsector verwijst doorgaans naar de mobiliteit van jongeren over landsgrenzen heen, binnen en buiten Europa, in formele en niet-formele leercontexten (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2009). De verschillende vormen van leermobiliteit zijn door Germeys (4.1.2) opgesomd.

Leermobiliteit vindt plaats in het kader van uitwisselingsprogramma's, met als doel het ontwikkelen, versterken en stimuleren van persoonlijke en professionele bekwaamheid, communicatieve, interpersoonlijke en interculturele vaardigheden en het promoten van actief burgerschap (Matheusen, Krols, De Graef, Simons, & De Troy, 2010; Uyttersprot & Van Bockstal, 2014).

5. BESLUIT DESK RESEARCH

De jongeren van vandaag leven in een internationale, globale samenleving. Ze identificeren zichzelf meer en meer als Europeaan door de toegenomen mobiliteit en de technologische vooruitgang waardoor ze continu met de rest van de wereld in contact staan (Ahlers & Boender, 2016; European Commission & Directorate-General for Education, 2017).

Economische vooruitgang, verlengde studieduur en de welvaartstaat hebben de nieuwe generatie bevrijd van extern opgelegde beperkingen en morele codes. Men past niet langer er in hetzelfde levenslooppatroon, maar wil zijn eigen keuzes maken en een eigen biografie vormen. (Vettenburg e.a., 2010). Jongeren verlangen naar antwoorden op hun vragen over de zin van het leven (Dijk, 2011). Ze reizen niet meer om te ontspannen, maar voor de ervaring en om te leren (Aikal Liyani Mohd Rasdi e.a., 2015; Tibon, 2012). Ze willen voelen wat echt is, cultuur aanraken, beleven, maar leven daarnaast ook in een virtuele bubbel. Sociale media heeft een grote impact op het leven van miljoenen jongeren (Crone & Konijn, 2018). Er is nood aan kritische geesten die zich niet laten beïnvloeden door steeds meer nepnieuws (Cornelis, 2013).

Deze internationale samenleving en globaliserende wereld gaat gepaard met verschillende uitdagingen, zoals duurzame landbouw, efficiënte energie, groen vervoer, klimaatsverandering, inclusieve en veilige samenleving, demografische veranderingen, enzovoorts (Lufkin, 2017; Ministerie van Economische Zaken & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2013). Elk van deze tendensen hebben een grote impact op de kinderen en jongeren van vandaag. Kennis en participatie van jongeren bij het beleid kunnen burgerschap verhogen en hun visie op de toekomst verbreden (Lietaer e.a., 2008).

Overheden proberen elk op hun eigen niveau in te spelen op deze trends aan de hand van programma's en initiatieven voor specifieke doelgroepen. De tak van de overheid die vandaag het dichtste bij de jongeren staat, is de lokale jeugddienst. Welke rol kunnen ze spelen in het stimuleren van jongeren om een internationale uitwisseling te doen en op die manier burgerschap te verhogen? In welke mate hebben lokale overheden kennis over internationale uitwisselingsprogramma's? Wat kunnen andere overheden doen? Op welke manier kunnen overheden op verschillende niveaus elkaar ondersteunen?

Met deze vragen in het achterhoofd worden de verschillende jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel van dichterbij bekeken.

DEEL 3 ONDERZOEK

1. INLEIDING ONDERZOEK

Het onderzoek verloopt in drie fasen: een enquête, een focusgroep en interviews. Het onderzoeksproces en de resultaten worden van elke fase beschreven. Daarnaast worden kort twee netwerkmomenten besproken: het bezoek aan de infomarkt 'Go Strange' voor de start van het onderzoek en de presentatie over de resultaten van de enquête op de vormingstweedaagse van VVJ. Tenslotte wordt deel 3 afgesloten met een kort besluit.

2. EEN EERSTE VERKENNING OP GO STRANGE

Om een eerste indruk te krijgen over het internationale landschap in Vlaanderen, werd er een bezoek gebracht aan de infomarkt 'Go Strange' in Gent op 21 oktober 2017 op aanraden van Jan Vanhee. Go Strange, dat ondersteund wordt door JINT, maakt jongeren gratis wegwijs in de waaier aan mogelijkheden voor Vlaamse jongeren om een interculturele ervaring te beleven in het buitenland. ("Go Strange!", 2018). Na een eerste contact kreeg elke organisatie op de beurs de vraag in welke mate ze samenwerken met jeugddiensten. Enkele indrukken konden gevormd worden:

De meeste organisaties zoals Dwagulu Dekkente, Artesanos, Karavaan en Jeugddienst Don Bosco doen hun eigen ding en werken nooit samen met een lokale jeugddienst. Wat zijn de kansen voor jongeren? Welke opportuniteiten kunnen jeugddiensten hieruit halen?

Het 4de pijlersteunpunt biedt ondersteuning aan iedereen die vanuit Vlaanderen met een eigen ontwikkelingsproject bezig is ("4de pijler - Wat doen we?", 2018), dus ook aan gemeentelijke ontwikkelingssamenwerkingsorganisaties en GROS (Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking). Kunnen deze organisaties en adviesraden samenwerken met de jeugddienst? Bestaat zo een samenwerking al? Kan een jeugddienst samenwerken met gemeentelijke ontwikkelingssamenwerkingsorganisaties?

3. ENQUÊTE

3.1. DATA & METHODE

3.1.1. DATAVERZAMELINGSMETHODE

Om een algemeen zicht te krijgen op de internationale werking in alle Vlaamse en Brusselse gemeenten werd er een enquête verzonden. Via een online-enquête kon er op een gemakkelijke en snelle manier een groot aantal mensen bereikt worden (Baarda e.a., 2015). Omdat een korte enquête de responsgraad verhoogt, werd de enquête zo opgesteld dat het maximum 15 minuten in beslag nam. Op zondag 17 december 2017 werd de enquête verzonden naar alle e-mailadressen verkregen van VVJ, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten. Omdat dit in de blokperiode viel en tijdens de kerstdagen, kregen de jeugddiensten tot 15 januari de tijd om de enquête in te vullen. Op 2 januari en op 9 januari werd er een reminder verstuurd waardoor er telkens weer zo'n vijftigtal extra respondenten de enquête invulden.

3.1.2. DEELNEMERS

De enquête richtte zich naar alle jeugddiensten van Vlaanderen en Brussel. De mail met de enquête werd verstuurd naar de 308 Vlaamse jeugddiensten, de 19 Brusselse jeugddiensten en de 9 Antwerpse districten. VVJ had een Excelbestand opgemaakt met alle e-mailadressen van de jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel. De enquête kon via die weg gemakkelijk verstuurd worden. Respondenten konden de enquête niet anoniem invullen omdat de kenmerken (provincie, aantal inwoners, aantal voltijdse equivalenten, ...) van de jeugddiensten relevant zijn voor het onderzoek. Respondenten die de enquête niet volledig invulden, werden verwijderd uit de databank. Wanneer 2 respondenten van dezelfde gemeenten de enquête invulden, werd ofwel de minst bruikbare respondent verwijderd uit de databank ofwel werd er een combinatie gemaakt van de 2 respondenten uit dezelfde gemeente. Respondenten die enkel tot vraag 7 ingevuld hadden, werden ook behouden omdat er met de informatie uit de eerste vragen gewerkt kon worden. Dit kwam neer op 15 (onvolledige) respondenten die wel verwerkt zijn in de analyse. Uiteindelijk waren er 136 bruikbare enquêtes, waarvan 133 gemeenten en 3 Antwerpse districten (zie bijlage 1). Om de responsgraad te berekenen, werden het totaal aantal bruikbare respondenten (136) gedeeld door de som van het totaal aantal Vlaamse gemeenten (308), het totaal aantal Brusselse gemeenten (19) en het totaal aantal Antwerpse districten (9). Dit kwam neer op een responsgraad van 40% (136/336).

3.1.3. MATERIAAL

Via een online vragenlijst werd er geprobeerd meer inzicht te verkrijgen in het internationale programma van de jeugddiensten. Het programma waarmee de vragenlijst opgesteld werd, was Lime-survey Expert. De vragen uit de vragenlijst zijn gebaseerd op de masterproef van Germeys (2002) en Handboek jeugd, jeugdwerk en jeugdwerkbeleid in en van Vlaanderen van Redig (2018). Daarnaast hebben ook Jan Vanhee, ambtenaar op het Vlaams Departement Cultuur, Jeugd en Media, medewerkers van VVJ, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten, en medewerkers van JINT, Jeugd Internationaal, hun input en kennis meegegeven om de enquête te verfijnen.

Een openingsbrief ging vooraf aan de vragenlijst (zie bijlage 2). Een verkorte versie van de openingsbrief werd verwerkt in de mail zodat de jeugddiensten op de hoogte waren waaraan ze deelnamen. De informed consent zat verwerkt in de openingsbrief. De vragenlijst (zie bijlage 3) bestond uit 7 algemene vragen. Afhankelijk van het antwoord op de 7de vraag, "Worden er internationale activiteiten georganiseerd in de gemeente?", kregen de ambtenaren andere vragen voorgeschoteld. Elke respondent kreeg vragen naargelang ze al dan niet betrokken waren met internationale jongerenactiviteiten. Tot slot eindigde de vragenlijst met vragen over kennis over programma's en organisaties die betrokken zijn bij internationale jongerenactiviteiten. De eerste 7 algemene vragen waren open vragen, uitgezonderd de laatste vraag. De specifieke vragen bestonden vooral uit gesloten vragen met uitzondering op vragen die vroegen naar een verklaring van bepaalde antwoorden. Alle vragen waren verplicht in te vullen, op één vraag na. Bij elke meerkeuzevraag, met uitzondering op 5 vragen, kregen de respondenten geen restrictie in het aantal mogelijke antwoorden.

Voor de officiële verzending van de vragenlijst was er een pilot met een onafhankelijk persoon zodat de duur zeker goed ingeschat werd.

3.1.4. ANALYSEPROCEDURE

Representativiteit getest

Voordat de data geanalyseerd werd, zijn er tests uitgevoerd om te kijken of de data wel voldoende representatief waren. De responsgraad was laag, namelijk 40% van de populatie. Vervolgens werd er aan de hand van de Belfius-indeling onderzocht of de cijfers toch bruikbaar waren voor analyse. Het Belfius-onderzoek verdeelt de gemeenten in clusters. De homogeniteit van de gemeenten binnen een cluster is lang niet absoluut. Clustering houdt in dat een compromis wordt gezocht tussen een beperkt aantal categorieën en de samenstelling van zo homogeen mogelijke groepen binnen elke cluster (Belfius Bank & Verzekering, 2007).

Om te beginnen werd er gekeken of de hoofdsteden voldoende vertegenwoordigd waren. Twee (Antwerpen en Brugge) van de vijf hoofdsteden in Vlaanderen namen deel. Het VGC nam deel uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vervolgens werd er gekeken of de provincies voldoende vertegenwoordigd waren. Aan de hand van het percentage deelgenomen gemeenten per provincie, was in de 40% deelgenomen gemeenten, Limburg lichtjes oververtegenwoordigd en Brussel ondervertegenwoordigd (Tabel 1).

Tabel 1 Representativiteit aantal deelgenomen gemeenten per provincie

Provincies	#gemeenten deelgenomen	Alle gemeenten in Vlaanderen	Procent #gemeenten deelgenomen	Procent alle gemeenten in Vlaanderen
Limburg	25	44	18%	13%
Oost-Vlaanderen	26	65	19%	19%
Vlaams-Brabant	25	65	18%	19%
Antwerpen	30	70	22%	21%
West-Vlaanderen	23	64	17%	19%
BHG	4	19	3%	6%
Districten	3	9	2%	3%
Totaal	136	336	100%	100%

Tot slot werd het aantal deelnemende gemeenten ingedeeld in clusters aan de hand van de Belfius-indeling. Aan de hand van het percentage deelgenomen gemeenten per provincie, was in de 40% deelgenomen gemeenten de semi-stedelijke gemeenten en de toeristische gemeenten oververtegenwoordigd. Sommige clustersteden, clustergemeenten en provincies waren wat onder- en oververtegenwoordigd, maar over het algemeen was de representativiteit van de deelnemende gemeenten voldoende en konden voorzichtig enkele bedenkingen en conclusies getrokken worden.

Tabel 2 Representativiteit aantal deelgenomen gemeenten per cluster

		Totaal1	#resp1	Procent (totaal1 t.o.v. 336)	Procent (#resp1 t.o.v. 136)
Woongemeenten	V1, V2, V10, V11	83	33	25%	24%
Landelijke gemeenten	V3, V9, V12	97	34	29%	25%
Gemeenten economische activiteit	V4, V8, V13	40	17	12%	13%
Semi-stedelijke gemeenten	V6, V7	42	24	13%	18%
Centrumgemeenten	V5, V14, V15	38	17	11%	13%
Toeristische gemeenten	V16	8	4	2%	3%
BHG Woongemeenten	B1, B2	10	2	3%	1%
BHG centrumgemeenten	B3, B4, B5	9	2	3%	1%
Antwerpse districten		9	3	3%	2%
Totaal2		336	136	100%	100%

Analysemethode: Excel

Om de data te analyseren, werd er een Excelbestand gemaakt van de bruikbare enquêtes. De enquêtes werden uit elkaar gehaald in 5 verschillende tabbladen. Elk tabblad stond voor verschillende soorten respondenten en antwoorden. In de eerste 3 tabbladen stonden de antwoorden van de verschillende respondenten met/zonder/vroeger internationale activiteiten. Op de laatste 2 tabbladen stonden de antwoorden van de verschillende respondenten omtrent de kennis over programma's en organisaties. Vervolgens werden de gegevens grondig doorgelezen en samengevat aan de hand van frequentietabellen voor de gesloten vragen en labellijsten voor de open vragen. Zo was er in één oogopslag te zien hoe de verhoudingen per vraag, per respondentengroep zijn. Vervolgens werden de verschillende tabellen en labellijsten voor de verschillende respondenten vergeleken. Er werd op zoek gegaan naar overeenkomsten en verschillen. Tot slot werden de verkregen resultaten en tabellen samen gezet in een apart document. Via dit document werden de resultaten opgesteld.

3.2. RESULTATEN

3.2.1. DE MATE WAARIN HET GEMEENTELIJK JEUGDBELEID IN VLAANDEREN EN BRUSSEL AANDACHT AAN INTERNATIONALE UITWISSELING BESTEED

Uit de enquête blijkt dat 15% van het aantal deelnemende gemeenten op dit moment bezig is met internationale projecten, 12% van het aantal deelnemende gemeenten gestopt is met internationale uitwisselingsprojecten maar hier wel ervaring mee heeft en 73% van het aantal deelnemende gemeenten geen ervaring heeft met internationale projecten.

Tabel 3 Organisatie van internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten

Wie organiseert?	Aantal	Procent
Jeugddienst	27	73%
Gemeentelijke dienst	11	30%
Jeugdraad	9	24%
Vereniging	7	19%
Gemeentelijke adviesraad	4	11%
Meerdere verenigingen	3	8%
Andere: middelbare scholen	2	5%
Andere: intergemeentelijke samenwerking	2	5%
Andere: Ontmoetingscentrum	1	3%

Het zijn vooral de jeugddiensten die internationale jongerenprojecten organiseren, 73%. Ook andere gemeentelijke diensten kunnen zich hier ook in verdiepen, 30%. Adviesraden of verenigingen in de gemeente organiseren dit minder. Bij andere worden de middelbare scholen, intergemeentelijke samenwerking en ontmoetingscentra vernoemd.

Het aantal voltijdse equivalenten dat inhoudelijk werkt rond jeugd(werk)beleid voor de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisseling ligt op een gemiddelde van **3 tot 3,7 personen** ten opzichte van **1,8 personen** voor de gemeenten die geen ervaring hebben. Een duidelijk verschil wordt vastgesteld in de structuur van de jeugddienst van de bevroegde gemeenten.

3.2.2. DE WIJZE WAAROP HET GEMEENTELIJK JEUGDBELEID IN VLAANDEREN EN BRUSSEL AANDACHT BESTEEDT AAN INTERNATIONALE PROJECTEN

Tabel 4 Wijze van ondersteuning gegeven door ervaren gemeenten

Op welke manier ondersteunde de gemeente?	Aantal	Procent (van 37)
Projectmatige financiële ondersteuning	22	60%
Informatie geven	20	54%
Reclame maken, bekendheid	19	51%
Procesbegeleiding	18	49%
Financiële steun via subsidies	17	46%
Bemiddeling van de organisatoren	5	14%
Geen ondersteuning	2	5%
Andere: volledige organisatie door de gemeente	2	5%
Andere: typische lokale organisaties	1	3%

60% van de gemeenten geven projectmatige financiële ondersteuning, 46% van de gemeenten geven subsidies. Ongeveer de helft van de gemeenten geeft informatie en maakt het bekend. Daarnaast begeleidt de helft van de gemeenten het volledige proces. Bemiddeling van organisatoren en geen ondersteuning geven, gebeurt minder.

Tabel 5 Doelgroep internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten

Voor wie?	Aantal	Procent
Individuen	29	78%
Jeugdbewegingen	10	27%
Jeugthuizen	9	24%
Jeugdverenigingen gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties	7	19%
Projectmatig	5	14%
Zelforganisaties op basis van etnisch-culturele eigenheid	4	11%
Speelpleinen	3	8%
Andere: Jeugdwerkers	2	5%
Andere: leerlingen	2	5%
Andere: jeugdraad	1	3%

De respondenten antwoorden dat ze vooral internationale projecten organiseren voor individuen. Ongeveer 1/4de van de reizen wordt georganiseerd voor jeugdbewegingen en jeugthuizen. Bijna 20% van de gemeenten organiseert uitwisselingen in het buitenland voor jeugdverenigingen gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. Tussen de 8% en de 14% van de gemeenten ondersteunt projecten, zelforganisaties op basis van etnisch-culturele-eigenheid en

speelpleinen. In sommige gemeenten wordt dit ook gedaan voor jeugdwerkers en scholen, maar dat is eerder zeldzaam.

Tabel 6 Wijze van internationale uitwisseling georganiseerd door ervaren gemeenten

Op welke manier?	Aantal	Procent
Twinning/zustersteden/jumelages/stedenbanden	28	76%
Wij geven individuen de kans om internationaal te werken	14	38%
Youth in Action	9	24%
We bieden jeugdverenigingen de kans om internationaal te werken	7	19%
EVS	7	19%
Andere: inleefreizen	2	5%
Creative Europe	1	3%
Andere: AFS	1	3%
Europa voor de Burger	0	0%
Het Europees Jeugdfonds	0	0%

Gemeenten hebben vaak een zusterstad of een stedenband waarmee ze samenwerken. Op die manier is het gemakkelijker om uitwisseling te creëren. Daarnaast geven ze individuen de kans om naar het buitenland te gaan via bijvoorbeeld Youth in Action. 19% van de gemeenten geeft jeugdverenigingen de kans of organiseren reizen via EVS. Bij de optie 'andere' geven de bevroegden inleefreizen en AFS aan.

Tabel 7 Externe ondersteuning bij organisatie van internationale uitwisseling voor ervaren gemeenten

Ondersteuning?	Aantal	Procent
Geen ondersteuning	13	35%
JINT vzw	13	35%
Anders: Geen idee	4	11%
VVJ	3	8%
VVSG	2	5%
Derdewereldorganisatie	1	3%
Andere: andere gemeenten	1	3%
Andere: Globelink	1	3%
Ambrassade	0	0%
Koepel jeugdbeweging	0	0%

35% van de deelnemende gemeenten laat weten dat ze geen ondersteuning krijgen van externe organisaties. Ze doen alles volledig zelf. JINT ondersteunt 35% van de gemeenten. 11% van de deelnemende gemeenten heeft geen weet van ondersteuning van externe organisaties. VVJ, VVSG, derdewereldorganisaties, andere gemeenten en Globelink worden ook vermeld, maar telkens door één gemeente.

3.2.3. KENNIS OVER ORGANISATIES

Tabel 8 Kennis over organisaties bevraagd aan gemeenten die momenteel internationale uitwisselingen organiseren

JA	JINT	% JINT	Ambrassade	% Ambras	VVJ	% VVJ	VVSG	% VVSG	Internationale koepel	% IK	4de pijlers	% 4de pijlers
Onbekend	1	5%	0	0%	1	5%	1	5%	12	60%	4	20%
R Onbekend	4	20%	1	5%	3	15%	3	15%	5	25%	8	40%
R bekend	8	40%	3	15%	9	45%	9	45%	0	0%	2	10%
Zeer bekend	4	20%	13	65%	4	20%	4	20%	0	0%	3	15%
G A	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%
Totaal	20	1	20	100%	20	100%	20	100%	20	100%	20	100%

Tabel 9 Kennis over organisaties bevraagd aan gemeenten die in het verleden internationale uitwisselingen organiseerden

VROEGER	JINT	% JINT	Ambrassade	% Ambras	VVJ	% VVJ	VVSG	% VVSG	Internationale koepel	% IK	4de pijlers	% 4de pijlers
Onbekend	2	12%	0	0%	0	0%	0	0%	10	59%	5	29%
R Onbekend	8	47%	5	29%	1	6%	5	29%	7	41%	6	35%
R bekend	6	35%	9	53%	0	0%	4	24%	0	0%	4	24%
Zeer bekend	1	6%	3	18%	16	94%	8	47%	0	0%	2	12%
G A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%

Tabel 10 Kennis over organisaties bevroagd aan gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen

NEE	JINT	% JINT	Ambrassade	% Ambras	VVJ	% VVJ	VVSG	% VVSG	Internationale koepel	% IK	4de pijlers	% 4de pijlers
Onbekend	11	11%	2	2%	0	0%	2	2%	68	69%	23	23%
R Onbekend	52	53%	35	35%	2	2%	21	21%	17	17%	36	36%
R bekend	21	21%	35	35%	9	9%	37	37%	2	2%	16	16%
Zeer bekend	3	3%	15	15%	76	77%	27	27%	0	0%	12	12%
G A	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%
Totaal	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%

Ambrassade, VVJ en VVSG zijn bekend bij de gemeentediensten. JINT is alleen bekend bij de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisseling. Internationale koepelorganisaties van de Chiro en KSA of de 4de pijler organisaties of derdewereldorganisaties zijn over het algemeen onbekend bij de gemeenten.

3.2.4. KENNIS OVER PROGRAMMA'S

Tabel 11 Kennis over programma's bevroagd aan gemeenten die momenteel internationale uitwisselingen organiseren

JA	EVS	% EVS	ESK	% ESK	YIA	% YIA	EU v/d Burger	% EU v/d Burger	Creative EU	% Creative	EU Jeugd fond	% EU Jeugd fonds
Onbekend	4	20%	13	65%	1	5%	14	70%	14	70%	13	65%
R Onbekend	10	50%	3	15%	10	50%	3	15%	3	15%	4	20%
R bekend	0	0%	1	5%	3	15%	0	0%	0	0%	0	0%
Zeer bekend	3	15%	0	0%	3	15%	0	0%	0	0%	0	0%
G A	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%	3	15%
Totaal	20	100%	20	100%	20	100%	20	100%	20	100%	20	100%

Tabel 12 Kennis over programma's bevraagd aan gemeenten die in het verleden internationale uitwisselingen organiseerden

VROEGER	EVS	% EVS	EKS	%ESK	YIA	%YIA	EU v/d Burger	% EU v/d Burger	Creative EU	% Creative	Eu Jeugdfonds	% EU Jeugdfonds
Onbekend	5	29%	13	76%	0	0%	10	59%	12	71%	9	53%
R Onbekend	8	47%	4	24%	12	71%	6	35%	5	29%	8	47%
R bekend	3	18%	0	0%	3	18%	1	6%	0	0%	0	0%
Zeer bekend	1	6%	0	0%	2	12%	0	0%	0	0%	0	0%
G A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%	17	100%

Tabel 13 Kennis over programma's bevraagd aan gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen

NEE	EVS	%EVS	EKS	%ESK	YIA	%YIA	EU v/d Burger	% EU v/d Burger	Creative EU	% Creative	EU Jeugdfonds	% Eu Jeugdfonds
Onbekend	52	53%	75	76%	13	13%	72	73%	71	72%	68	69%
R Onbekend	29	29%	12	12%	53	54%	15	15%	16	16%	17	17%
R bekend	4	4%	0	0%	18	18%	0	0%	0	0%	2	2%
Zeer bekend	2	2%	0	0%	3	3%	0	0%	0	0%	0	0%
G A	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%	12	12%
Totaal	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%	99	100%

Enkel Youth In Action is redelijk bekend bij de programma's. Alle andere programma's zijn ofwel volledig onbekend bij de gemeenten ofwel is enkel het aanbod van de programma's bekend. Geen enkele gemeente heeft dus ooit deelgenomen aan een bovenstaand programma, met uitzondering op Youth In Action.

3.2.5. WELKE (F)ACTOREN SPELEN EEN STIMULERENDE OF REMMENDE ROL?

Tabel 14 Ervaring bij het organiseren van een internationale uitwisseling bij ervaren gemeenten

Ervaring	Aantal	Procent
Zeer positieve ervaring	7	35%
Redelijk positieve ervaring	5	25%
Neutraal	5	25%
Redelijk negatieve ervaring	0	0%
Zeer negatieve ervaring	0	0%
Geen antwoord	3	15%
Totaal	20	100%

Over het algemeen hebben de gemeenten die op dit moment bezig zijn met internationale uitwisselingprojecten een positieve ervaring. Geen enkele gemeente beantwoordt deze vraag negatief.

De gemeenten die antwoorden dat ze een zeer positieve ervaring overhouden aan de internationale uitwisseling verklaren dat een uitwisseling enerzijds een meerwaarde is voor de deelnemende jongeren en studenten, maar anderzijds ook voor de afdeling zelf. Ze kunnen ervaringen opdoen, uitwisselen, hun blik verbreden, intercultureel leren, vooroordelen wegwerken, ... Daarnaast schrijft één gemeente over goede samenwerkingsverbanden die opstarten tussen de gemeente, jeugdverenigingen en scholen, wat positief is voor een gemeente.

De gemeenten die antwoorden dat ze een redelijk positieve ervaring overhouden aan de internationale uitwisseling verklaren dat het verwerkingsproces moeilijk te verwezenlijken is, omdat het afhankelijk is van het engagement van de jongeren. Daarnaast schrijven gemeenten over de moeilijke samenwerkingsverbanden tussen de diensten onderling enerzijds en tussen lokale verenigingen en de jeugddienst anderzijds. Ook is er een gemeente die maar kon spreken over één ervaring, maar wel een grote impact had.

De gemeenten die antwoorden dat ze een neutrale ervaring overhouden aan de internationale uitwisseling, verklaren dat ze door tijdsgebrek weinig aan het project kunnen werken. Daarnaast schrijft een gemeente over de moeilijke samenwerkingsverbanden tussen lokale verenigingen en de jeugddienst. Een andere gemeente schrijft dat de ervaring positief of negatief is afhankelijk van de gemoedstoestand van het gemeentebestuur. Tot slot is er een gemeente die schrijft dat er een project in voorbereiding is waardoor het moeilijk is de ervaring te kleuren.

Tabel 15 Drempels bij het organiseren van internationale uitwisselingen voor gemeenten zonder internationale activiteiten

Waarom geen internationale uitwisseling & waarom hiermee gestopt?	Aantal	Procent
Geen tijd	64	55%
Geen ervaring en geen competentie	56	48%
Jongeren toonden te weinig interesse	25	22%
Jongeren vonden andere manieren	26	22%
Organisatie was te complex	23	20%
Te duur	17	15%
Jongeren werden te weinig bereikt	9	8%
Te weinig ondersteuning van externe organisatie	5	4%
Andere: Geen kerntaak	3	3%
Andere: geen vraag, geen interesse	2	2%
Andere: geen idee	1	1%
Andere: Doorgegeven aan andere dienst	1	1%
Andere: intern geen ondersteuning	1	1%
De taal is een barrière	0	0%

55% van de deelnemende gemeenten die vroeger internationale uitwisselingsprojecten organiseerden of geen ervaring hebben met internationale uitwisseling hebben niet genoeg tijd om een internationaal project op poten te zetten. 48% van de gemeenten hebben geen ervaring of vaardigheden om internationale jongerenactiviteiten te organiseren. 20% van de deelnemende gemeenten vinden de organisatie te complex. Dit zijn drie oorzaken die liggen bij de gemeenten zelf.

22% van de bevrageden vertellen dat jongeren te weinig interesse tonen om hiermee door te gaan of dat jongeren andere manieren vinden om een internationaal project te organiseren. Dit zijn twee oorzaken die liggen bij de doelgroep.

15% van de gemeenten vindt de organisatie ervan te duur, 8% kunnen de jongeren te weinig bereiken. Tussen de 1% en de 4% van de gemeenten zegt dat ze te weinig steun krijgen van externe organisaties, dat het geen kerntaak is, dat er geen interesse is noch van de jongeren noch van de gemeente of dat ze het simpelweg niet weten. Geen enkele gemeente is gestopt of organiseert geen internationale uitwisseling omdat taal een barrière zou kunnen zijn.

Tabel 16 Interesse om internationale uitwisselingen te organiseren

Interesse	Aantal	Procent
Ja	33	28%
Nee	35	30%
Ik weet het niet	36	31%
Geen antwoord	12	10%
Totaal	116	100%

De respondenten antwoorden de vraag of de gemeenten interesse hebben om internationale uitwisselingsprojecten ongeveer gelijk. Er is telkens ongeveer 30% dat wel of geen interesse heeft en het eigenlijk niet zo goed weet. De redenen waarom wel/geen interesse is, wordt hieronder samengevat in Tabel 17.

Tabel 17 Redenen waarom al dan geen interesse in het organiseren van internationale uitwisselingen

Redenen	Aantal	Procent
Indien meer tijd (ruimte)	28	43%
- Geen prioriteit	14	
- Indien meer personeel	8	
	=50	
Indien vraag van jongeren	19	16%
Nog nooit in ons opgekomen	11	9%
Indien ervaring/expertise	9	8%
Indien steun van nieuw bestuur	9	8%
Indien geld	8	7%
Er zijn kansen, maar geen interesse	7	6%
Geen interesse	6	5%
Indien externe ondersteuning Verenigingen in de gemeente Organisatie gespecialiseerd in IW	3	3%
Indien meer informatie/reclame	2	2%

43% van de gemeenten beweert niet genoeg ruimte te hebben om internationale jongerenactiviteiten te organiseren. Met ruimte wordt er tijd, personeel en ruimte in het beleid bedoeld. 16% van de gemeenten zegt dat de vraag nog niet van de jongeren gekomen is. Indien hier vraag naar is, willen ze hier zeker mee starten.

Tussen de 7% en de 9% zegt eerlijk dat ze nog nooit met het idee zijn gekomen om hiermee te starten en dat ze er wel mee willen starten indien er geld, ervaring en steun van het nieuwe bestuur is. Zeven gemeenten zeggen dat er kansen liggen, maar er geen interesse is. Zes gemeenten hebben gewoonweg geen interesse. 3% van de gemeenten verlangen naar externe ondersteuning, 2% van de gemeenten zou ermee starten indien er meer informatie of reclame is.

Tabel 18 Motivatie om internationale uitwisselingen te organiseren

Wat zou de gemeente motiveren?	Aantal	Procent
Meer personeel	53	54%
Extra financiële middelen	47	47%
Meer interesse bij jongeren	38	38%
Personeel met specifieke kennis	31	31%
Specifieke begeleiding van externe organisaties	25	25%
De juiste en bruikbare informatie	20	20%
Andere: interesse bij jeugd en bestuur	3	3%
Andere: geen idee	1	1%
Andere: een duidelijke meerwaarde	1	1%

54% van de deelgenomen gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen, zou bij meer personeel een internationale uitwisseling meer zien zitten. 47% verlangt naar extra financiële middelen. Voor 31% zou personeel met specifieke kennis een internationale uitwisseling stimuleren. Dit zijn drempels die bij de gemeenten zelf liggen.

38% zegt dat een internationale uitwisseling afhankelijk is van de interesse bij jongeren. 25% heeft nood aan specifieke begeleiding van externe organisaties. 20% heeft nood aan de juiste en bruikbare informatie. Dit zijn drempels die niet bij de gemeente liggen maar bij de doelgroep en andere betrokkenen.

20% verlangt naar de juiste en bruikbare informatie. Dit is een drempel dat ligt bij externe organisaties.

Bij de optie 'andere' wordt beschreven dat interesse bij de jeugd en bestuur hen zal motiveren en wanneer de duidelijke meerwaarde aanwezig is.

4. PRESENTATIE RESULTATEN VORMINGSTWEEDAAGSE VVJ

Via het contact met JINT, Jeugd Internationaal, werd er bij het afronden van de enquête voorgesteld om de cijfers te gaan presenteren op een workshop van JINT op de vormingstweedaagse van VVJ in Malle op woensdag 7 maart. De workshop met als thema 'jeugddiensten internationaal' vond plaats van 10 uur tot 12 uur. Waarbij andere workshops op hetzelfde uur volledig volzet waren, schreven voor deze workshop slechts vijf gemeenten zich in. Doch kon de onderzoeker via deze weg aftoetsen in hoeverre de enquête representatief was en welke topics interessant zouden kunnen zijn in de focusgroep. Enkele bedenkingen kwamen naar boven.

Uit de workshop bleek dat VVJ veel expertise had op internationaal vlak. Ze deden mee aan InterCity Youth, Europe Goes Local, hadden al verschillende uitwisselingen georganiseerd en waren hier nog steeds mee bezig. Bovendien hadden ze ook verschillende tips om goedkoop met de gemeente naar het buitenland te gaan.

Een verwerkingsmoment organiseren na de uitwisseling bleek inderdaad moeilijk te zijn. De hamvraag was: wat kan je doen om de jongeren gemotiveerd te houden bij terugkomst? Ook andere vragen kwamen naar boven: "Wat is de meerwaarde voor de gemeente om internationale uitwisselingsprojecten te organiseren?" "Welk effect heeft een internationale ervaring op de gemeente?"

Tot slot voegden de gemeenten nog drempels maar ook tips toe. Hoe komt een stedenband tot stand? Wie kan hierbij ondersteunen? Hoe kan je interesse peilen bij jongeren? Tips waren om een internationale activiteit op te nemen in het meerjarenplan, de gemeente als brugfiguur/informatiepunt te zien en infosessies te geven naar de doelgroep (en hierbij de juiste uren en locatie uitkiezen).

5. FOCUSGROEP

5.1. DATA & METHODE

5.1.1. DATAVERZAMELINGSMETHODE

Om dieper in te gaan op de gegevens verkregen via de online-vragenlijst, werd er een focusgroep georganiseerd op 24 april 2018 van 10 uur tot 12 uur op het kantoor van VVJ in Antwerpen.

Er was keuze tussen twee locaties: het kantoor van VVJ in Antwerpen en het kantoor van JINT in Brussel. De keuze om de focusgroep op het kantoor van VVJ te laten doorgaan, was bewust. VVJ is ten eerste de koepelorganisatie van de jeugddiensten en is, zo bleek uit de enquête, meer bekend bij jeugddiensten dan JINT. Daarnaast gaf een contactpersoon van JINT, Yannick de Schaepsmeester, aan dat voor ambtenaren de stap om naar Brussel te gaan groot is. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken en de drempel te verlagen, was de keuze snel gemaakt. VVJ voorzag ook koffie, thee, water en een beamer. De contactpersoon was Ellen De Grauwe waarmee een eerste contact gelegd was op de vormingstweedaagse van VVJ.

Het doel van de focusgroep was om dieper op de vragen van de vragenlijst in te gaan en meer te weten te komen over het onderwerp. Er werd gekozen voor een focusgroep omdat het een efficiënte methode om kwalitatieve data te verzamelen is. De onderzoeker kon verschillende respondenten tegelijkertijd interviewen en door de groepsdynamiek kwam de nadruk vanzelf op de belangrijkste aspecten van de discussie te liggen (Swaen, 2017).

De respondenten werden een week op voorhand telefonisch gecontacteerd. De telefoonnummers van elke jeugddienst was online te vinden. Via die weg werden de respondenten onmiddellijk bereikt en werd er snel duidelijk wie al dan niet interesse had. Daarnaast werd er een uitnodiging (zie bijlage 4) gemaakt met alle informatie om jeugddiensten te motiveren om deel te nemen aan de focusgroep. De focusgroep duurde, met inleiding en afsluiting, 2 uur.

5.1.2. DEELNEMERS

De doelstelling was om twee heterogene focusgroepen te organiseren. Een focusgroep met gemeenten die ervaring hadden met internationale uitwisseling (below the line) en een focusgroep met de gemeenten die geen ervaring hadden met internationale uitwisseling (above the line). Voor deze twee focusgroepen werd er een steekproef getrokken uit de 136 gemeenten die deelnamen aan de enquête met geografische kenmerken (zie bijlage 5). Er werd gekozen voor gemeenten uit diverse provincies en gemeenten uit diverse clusters van de Belfius-indeling.

Nadat elke respondent uit de steekproef gecontacteerd was, waren er slechts 2 respondenten die interesse hadden voor de focusgroep voor de gemeenten met ervaring. Dit was niet voldoende voor een focusgroep, die zeker uit 8 tot 12 personen moest bestaan (Baarda e.a., 2016).

Vervolgens werden alle gemeenten opgebeld die voldeden aan de volgende voorwaarden:

- Gemeenten die deelnamen aan de enquête;
- Gemeenten met ervaring met internationale uitwisseling;
- Gemeenten die niet langer dan 2u onderweg waren om naar VVJ te komen.

Ook werden de gemeenten die deelnamen aan de workshop internationaal op de vormingstweedaagse van VVJ opgebeld. Tot slot waren er 6 respondenten van 5 gemeenten die bevestigden aanwezig te kunnen zijn op de focusgroep.

De gemeenten die niet op de vraag ingingen, gaven aan dat ze het druk hadden. Omdat de focusgroep al een week later gepland was, stonden er al belangrijke vergaderingen op de agenda. Sommige jeugddiensten waren bezig met specifieke evenementen. Ook het seizoen van de speelpleinen ging weer van start. De meeste jeugddiensten konden geen tijd vrij maken omdat er nog veel moest gebeuren voor de start van de zomer.

Om de tweede focusgroep op te stellen voor de gemeenten die geen ervaring hadden met internationale uitwisseling, werd opnieuw eerst iedereen van de steekproef opgebeld. Hier was geen enkele persoon die interesse had. Vervolgens werden alle gemeenten opgebeld die voldeden aan de volgende voorwaarden:

- Gemeenten die deelnamen aan de enquête;
- Gemeenten zonder ervaring met internationale uitwisseling;
- Gemeenten die niet langer dan 2 uur onderweg waren om naar VVJ te komen.

Hier was er één gemeente die interesse had. De voorwaarden werden wat versoepeld. De gemeenten werden opgebeld die interessante feedback hadden gegeven op de enquête en interesse toonden in het onderwerp. Geen succes. Tot slot werden de gemeenten opgebeld waarvan de jeugddienst uit meerder personen bestond. Opnieuw geen succes. De focusgroep moest afgelast worden. De enige aanwezige jeugdconsulent werd verontschuldigd.

Er waren verschillende redenen waarom de focusgroep geen succes kende. Een eerste reden was dat de eenmansdiensten enorm veel werkdruk ervaarden en de kleinste opdrachten die erbij kwamen als een last zagen. Een tweede reden was dat ze het niet interessant vonden om deel te nemen aan een focusgroep waarvan ze niets wisten. Wanneer een focusgroep over een onderwerp gaat dat mensen niet aanspreekt, zijn ze minder geneigd om deel te nemen (van Assema, Mesters, & Gerjo, 1992). De meesten vertelden dat ze de vragen wilden beantwoorden via de telefoon of via e-mail, maar echt hun bureau verlaten, was niet mogelijk. Zeker niet voor een onderwerp waar ze niets van af wisten. Bij een persoonlijke aanpak, bijvoorbeeld verwijzen naar hun antwoord op de enquête, hadden de gemeenten sneller interesse of gingen ze erover nadenken. De laatste reden was dat ze het niet belangrijk vonden en daarmee lachten de gemeenten het telefoontje weg.

Op maandag 23 april 2018 belden 2 gemeenten van de eerste focusgroep toch af. Op dinsdag 24 april 2018 belde een 3de gemeente af. De focusgroep is uiteindelijk doorgegaan met 2 gemeenten. Door dit lage aantal is Ellen De Grauwe, stafmedewerker van VVJ, er even bijkomen zitten om de

focusgroep te versterken. Bij de focusgroep werden alleen de gemeenten vernoemd en geen namen van de ambtenaren. In die zin is de focusgroep anoniem.

5.1.3. MATERIAAL

Via een focusgroep (zie bijlage 6) werd er geprobeerd dieper op het onderwerp in te gaan. De topics waren gebaseerd op de enquête. Daarnaast werd de samenstelling en de vragen van de focusgroep ook door Jan Vanhee, ambtenaar op het Vlaams Departement Cultuur, Jeugd en Media, nagekeken en verfijnd.

De focusgroep bestond uit drie delen. Het eerste deel bestond uit een korte voorstelling van de moderator en het ondertekenen van de informed consent (zie bijlage 7). Het tweede deel startte met een voorstelling van de respondenten. Vervolgens overliep de moderator de context van de focusgroep en waarop de vragen zijn gebaseerd. Daarna waren de respondenten aan de beurt om de vragen van de moderator te beantwoorden. De vragen waren opgedeeld in vier grote topics: interne ondersteuning, drempels, externe ondersteuning en visie. Elke topic werd ondersteund door resultaten van de voorafgaande enquête. De grafieken werden afgebeeld in een PowerPointpresentatie. Het derde deel sloot de focusgroep af met een afsluitende vraag en een dankwoord.

5.1.4. ANALYSEPROCEDURE

De analyse gebeurde aan de hand van een thematische analyse waarbij de thema's bepaald waren aan de hand van de topiclijst. Dit werd aangevuld door een inductieve theoriebenadering waarbij nieuwe thema's gevonden werden uit de verzamelde data van de focusgroep. Door telkens op een andere manier naar de verkregen data te kijken, ging men iteratief te werk (Baarda e.a., 2016).

Stap 1: transcriberen

Ten eerste werd de focusgroep letterlijk getranscribeerd via het programma Listen N Write Free. Via dit programma kon de audio-opname gemakkelijk en snel op pauze gezet, teruggespoeld en doorgespoeld worden.

Stap 2: Open coderen

Ten tweede werd het verzamelde materiaal veelvuldig gelezen. Vervolgens werden de gegevens gereduceerd tot tekst die relevant was voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen (Baarda, 2013). Alle vragen werden samengevat in puntjes, onbelangrijke dingen werden geschrapt en de belangrijkste zinnen of antwoorden werden er uitgehaald. De samenvatting werd opgesteld aan de hand van de onderzoeksvragen en de topiclijst die als basis dienden voor de analyse (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2009).

Stap 3: Axiaal coderen

Een volgende stap was het synthetiseren waarbij de puntjes samengevoegd werden en er naar een samenhang en structuur tussen deze puntjes gezocht werd (Saunders e.a., 2009). De hoofdcodes waren gebaseerd op de thema's van de topiclijst. De subcodes zijn gebaseerd op de vragen per thema en de antwoorden van de respondenten (zie bijlage 8). Tot slot is er een codeboom gemaakt om een kort en duidelijk overzicht te hebben op de resultaten van de focusgroep.

5.2. RESULTATEN

5.2.1. INTERNE ONDERSTEUNING

Uit de focusgroep blijkt dat de interne ondersteuning binnen de gemeente belangrijk is en stimulerend werkt om internationale jongerenprojecten tot stand te brengen. Binnen de gemeente moet de politiek en de administratie achter het idee staan om een internationaal project tot stand te brengen. Zo is bij een bepaalde gemeente de schepen van jeugd de initiatiefnemer. Bij een andere gemeente is de internationale uitwisseling een gevestigde waarde die al jaren terug gaat. Ook de ondersteuning van de jeugdraad is belangrijk bij de ondersteuning van de internationale jongerenprojecten, maar niet noodzakelijk. Uit de focusgroep blijkt namelijk dat ze overbevraagd zijn en de gemeente niet mag vergeten ook andere jongeren te betrekken. Tot slot wisten de gemeenten te vertellen dat, naar aanloop van de nieuwe legislatuur, alles in vraag wordt gesteld. Dus ook internationale uitwisseling. Ook dit wijst op het belang van de interne ondersteuning.

5.2.2. DREMPELS

Motivatie jongeren

Een eerste drempel bij het organiseren van internationale uitwisselingen op de jeugddienst is de motivatie van de jongeren. Uit de focusgroep blijkt dat de sterkte of zwakte van die motivatie afhankelijk is van enerzijds de specifieke doelgroep binnen de jongerenpopulatie en anderzijds het soort project en specifieke datum waarop het project valt.

Bij maatschappelijk kwetsbare jongeren ligt de motivatie hoger om naar het buitenland te gaan en moet de gemeente eerder jongeren weigeren dan extra gaan werven. Wanneer het uitwisselingsproject in de zomer plaats vindt, is het moeilijker om jongeren, die al in een jeugdvereniging zitten, te rekruteren omdat dan de Chiro- en Scoutskampen plaatsvinden. Tot slot spreken nieuwe projecten jongeren sneller aan dan traditionele uitwisselingen.

Een suggestie om jongeren te motiveren is volgens de respondenten mond-à-mond reclame of ambassadeurswerking. Dit is jongeren, die een ervaring hebben meegemaakt, bewust op pad sturen om hierover uitleg te geven en reclame te maken.

Informatie

Een tweede drempel bij het organiseren van internationale uitwisselingen op de jeugddienst, is informatie. Hierbij bedoelt men enerzijds de wijze om jongeren in de gemeente te bereiken met de nodige informatie en anderzijds de inhoudelijke informatie en kennis zelf over internationale projecten.

Naar jongeren algemeen

Uit de focusgroep blijkt dat kleinere gemeenten jongeren gemakkelijker bereiken dan grote gemeenten. Jongeren worden meestal bereikt via de jeugdverenigingen en de jeugdraad. De vraag voor elke jeugddienst is natuurlijk: "Op welke manier bereiken we alle andere jongeren?". Dit is een zeer complexe vraag en ook meteen de grootste uitdaging van de job.

Een suggestie om andere jongeren in de gemeente te bereiken, is het organiseren van nieuwe activiteiten. Een voorbeeld uit de focusgroep is het organiseren van studeermomenten in gebouwen van de stad. Op die manier zien de jeugdconsulenten andere gezichten en staan ze op een andere manier dichterbij de jongeren. Een volgende suggestie is het opvangen van signalen via tussenpersonen. Deze personen zijn vaak gekend bij de jeugddienst en vertegenwoordigen niet alleen zichzelf, maar hebben ook een achterban.

Over internationale uitwisseling

Uit de focusgroep, als uit ook de eerder besproken enquête, is gebleken dat de jeugddiensten weinig kennis hebben over internationale programma's en organisaties. Er is nood aan een online overzicht voor de geïnteresseerde jeugddiensten en nieuwe ideeën ter inspiratie. Ondanks dat dit er is, namelijk de website van Youth in Action, blijkt hieruit dat er meer aandacht besteed moet worden aan hoe geïnteresseerden naar het correcte platform en juiste informatie worden geleid.

Daarnaast blijkt uit de focusgroep dat de beeldvorming van internationale uitwisselingen volledig fout zit. Diensthoofden en schepenen denken dan vaak aan lekkere cocktails en een weekendje in de zon, maar niets is minder waar. Ook hier is het belangrijk dat de juiste informatie de personen in kwestie bereikt.

Een suggestie om de beeldvorming rond internationale uitwisseling te veranderen, ligt bij de taal. In plaats van het woord 'buitenland' in de kijker te zetten, kan men 'nieuwe ideeën' of 'kennis uitwisselen' laten uitspringen en daarnaast vermelden dat het bijna niets kost aangezien de gemeente er subsidies voor kan krijgen.

Tijd & Geld

Een derde drempel bij internationale jongerenprojecten is de tijd die jeugddiensten moeten steken in het organiseren ervan. Uit de enquête blijkt dat de perceptie bij jeugddiensten leeft, dat het veel tijd in beslag neemt en dat ze er geen tijd voor kunnen vrijmaken. De respondenten die deelnamen aan de focusgroep bevestigen dat het geen prioriteit is en dus het eerste is dat moeten wijken. Een suggestie om de tijdsinvestering te beheersen bij het organiseren van een internationale uitwisseling, is te kijken naar welke doelen er in het meerjarenplan verwezenlijkt moeten worden en welke in een

internationaal pakje omhuld kunnen worden. Op die manier volbrengt de jeugdconsulent de taak die hij/zij sowieso al moest doen en geeft hij/zij de jongeren er nog een boeiende ervaring bovenop. Zo creëert men een win-win situatie.

Een vierde drempel bij het organiseren van een internationale uitwisseling op de gemeente is het geld. Het kost te veel geld, de gemeente kan dit niet betalen. Een suggestie om dit op te lossen, is een subsidie aanvragen bij JINT. Uit de focusgroep blijkt dat deze subsidie zeker een groot deel ondersteunt, maar enorm veel tijd vraagt om dit aan te vragen. Dit overlapt de vorige drempel. Een suggestie om subsidies te krijgen voor het project, maar hier niet te veel tijd in te steken, is om de partner, waarmee de jeugddienst het project doet, het document te laten invullen.

Tot slot blijkt uit de focusgroep dat er zeker nood is aan extra personeel indien de gemeente deze taak goed wil organiseren.

Ervaring

De vijfde en laatste drempel is het gebrek aan ervaring met internationale uitwisselingen. Een suggestie om ervaring op te bouwen als jeugdwerker is zelf op uitwisseling te gaan. Uit de focusgroep blijkt dat dit te weinig gebeurt, maar er toch veel kansen te rapen vallen. Via een training in het buitenland kan een jeugddienst een goede partner vinden, maar ook bijleren over methodieken en bepaalde onderwerpen waarmee ze bezig zijn. Het is gemakkelijk en goedkoop. Het blijkt wel dat vooral grote steden en gemeenten zich hiervoor aangesproken voelen. Kleine gemeenten minder.

5.2.3. EXTERNE ONDERSTEUNING

Bij het organiseren van internationale projecten is het niet alleen belangrijk om steun te krijgen van de gemeente zelf, maar ook van externe (f)actoren.

Ondersteuning VVJ & JINT

Volgens de respondenten is het de taak van beide organisaties om juiste informatie te verspreiden. Specifiek voor internationale uitwisselingen is JINT een goede partner voor de jeugddiensten. Dan nog blijkt uit de focusgroep dat traditionele uitwisselingen niet echt in het plaatje passen. Volgens een bepaalde gemeente subsidieert JINT eerder innovatieve en dynamische projecten dan traditionele projecten. Daarnaast is het dossier dat de gemeenten moeten invullen bij het aanvragen van projecten een zware domper op de uitwisseling. De gemeenten klagen, zoals eerder vermeld, dat het te veel tijd in beslag neemt, de vragen op elkaar lijken en enorm gedetailleerd zijn. Ook de Mobility Tool en deadlines steken zwaar tegen. De gemeenten zijn ervan bewust dat ze zich moeten verantwoorden, maar op die manier doen ze het liever niet. Uit de focusgroep blijkt dat de respondenten het gevoel hebben dat JINT weinig informatie heeft over partnerschappen, wat ze wel jammer vinden omdat hen dit zeker vooruit kan helpen. In vergelijking met VVJ vinden de respondenten dat de drempel naar JINT hoger ligt.

Participatie organisaties

Een bepaalde respondent besteedt de inhoudelijk organisatie uit aan jeugdorganisaties in de gemeente. De gemeente ziet hier alleen maar voordelen in: de organisaties bereiken de jongeren rechtstreeks, ze hebben de knowhow en expertise en inhoudelijk werken ze alles uit zodat de werkdruk voor de gemeente niet verhoogt. Uit de focusgroep blijkt dat de tendens van uitbesteding al langer bezig is en niet alleen bij de jeugdsector, maar bij alle diensten binnen de gemeente.

Participatie Jongeren

Om een buitenlands project een kans van slagen te geven, moeten de jeugddiensten de jongeren betrekken bij het opstarten en uitvoeren van het project. Participatie is enorm belangrijk.

Ondersteuning scholen & buitenlandse partners

Uit de enquête blijkt dat scholen ook internationale projecten organiseren. Uit de focusgroep blijkt dat dit een totaal aparte werking is, met hun eigen partners, waar de gemeente weinig over weet of in tussen komt. Scholen worden dus niet in de analyse van deze masterproef opgenomen.

Tot slot werken de gemeenten die internationale projecten doen vaak samen met buitenlandse partners. Hier is het belangrijk om een betrouwbare partner te vinden en een kwalitatieve en duurzame stedenband uit te bouwen en te behouden.

5.2.4. VISIE

Uit de focusgroep blijkt dat het de taak is van de gemeente om de trends binnen de bevolking op te volgen en hierop in te spelen. Grenzen vervagen voor jongeren en als gemeente moet men mee op die kar springen. De internationale kar weliswaar. Voordat de gemeente met een uitwisselingsproject start, komen de respondenten overeen dat de gemeenten goed moeten nadenken wat ze precies willen verwezenlijken en welke doelen ze willen nastreven. Deze doelen moeten niet de grote maatschappelijke problemen zijn. Doelen zoals ontmoeting, ogen openen, blik verruimen, Europees burgerzin, ... kunnen ook doelen zijn. Ze hebben misschien geen rechtstreeks effect op de gemeente, maar wanneer er sprake is van een goed jeugdbeleid waarbij de gemeente jongeren veel kansen kan geven, is er ook sprake van een welvaren en sterke gemeente. De doelen opvolgen en kijken hoe jongeren in het leven staan na een uitwisseling volgen gemeenten vaak niet op. Misschien gebeurt dit wel informeel, maar structureel is het moeilijk om hier nog mee bezig te zijn wegens tijdsgebrek.

Een suggestie om het verwerkingsmoment bij terugkomst te vergemakkelijken, is online platformen gebruiken zoals Skype, Facebook, enzovoorts. Contact houden wijst ook op een positief effect aldus de respondenten.

6. INTERVIEWS

6.1. DATA & METHODE

6.1.1. DATAVERZAMELINGSMETHODE

Om dieper in te gaan waarop de stimulerende (f)actoren, naar boven gekomen via de online-enquête en de focusgroep, kunnen bijdragen tot het optimaliseren van internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten vonden er drie interviews plaats met bevoorrechte getuigen, namelijk Jan Vanhee, Ellen De Grauwe en Koen Lambert. De methode van bevoorrechte getuigen kan omschreven worden als een bevraging van een door de onderzoekers uitgekozen groep experts (ervaringsdeskundigen uit diverse beroepsgroepen) over een afgebakende onderzoeksvraag (welbepaalde thematiek) volgens de structuur van de semigestructureerd vragenlijst. Het voordeel van deze methode is het feit dat de geïnterviewden in een open sfeer konden aangeven hoe zij over dit thema dachten (Thomaes & Devroe, 2008). Een bevraging van bevoorrechte getuigen biedt, naast de reeds beschikbare literatuurinzichten, enquête en focusgroep heel wat mogelijkheden om de onderzoeksthematiek verder te exploreren (Morreel, Nys, & Van Leeuwen, 2016).

De interviews vonden plaats in de periode tussen 15 mei 2018 en 23 mei 2018 op verschillende locaties afhankelijk van waar het bureau van de bevoorrechte getuigen zich bevond. De respondenten werden via mail bereikt. Vanhee en De Grauwe beantwoordden de mail binnen de dag. Naar Lambert werd een reminder verstuurd. Het interview bestond uit 18 vragen en duurde maximum 1 uur en 30 minuten.

6.1.2. DEELNEMERS

Er werden drie bevoorrechte getuigen gekozen, personen die expert zijn in dit topic en extra en nieuwe informatie konden geven (zie bijlage 9). Om te beginnen werd Jan Vanhee geïnterviewd. Hij is beleidsmedewerker Europees en internationaal jeugdbeleid, EU Attaché voor Jeugdzaken bij de Permanente vertegenwoordiger van België bij de EU en ambtenaar op het Vlaams Departement Cultuur, Jeugd en Media. Vervolgens werd Ellen De Grauwe geïnterviewd. Ze is stafmedewerker bij de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten (VVJ) en werkt rond de thema's participatie, animatie & programmatie en internationaal. Ze is vijf jaar jeugdconsulent geweest. Tot slot werd Koen Lambert geïnterviewd. Hij is directeur bij Jeugd Internationaal (JINT). Hij werkte eerst drie jaar bij JINT als stafmedewerker en is daarna, in 1991, directeur geworden. De personen werden gekozen in samenspraak met de promotor, Prof. Dr. Guy Redig.

Vanhee is de begeleider van deze masterproef, dus zijn e-mailadres was reeds gekend. Op de vormingstweedaagse was er contact met De Grauwe en nam ze deel aan de focusgroep. Ook zij was vlot te bereiken. Met Lambert was er nog geen contact, dus is hij gecontacteerd via Inez Adriaensen, waarmee al contact gelegd was op de beurs Go Strange in Gent.

6.1.3. MATERIAAL

Via interviews werd geprobeerd om samen met bovenstaande experts manieren te vinden om het internationaal beleid op jeugddiensten te optimaliseren. De topics waren gebaseerd op de focusgroep en de enquête. Daarnaast werden de topics nagekeken en verfijnd door de promotor Prof. Dr. Guy Redig.

Het interview (zie bijlage 10) bestond uit vier delen. Het eerste deel bestond uit het invullen van de informed consent (zie bijlage 11). Het tweede deel volgde uit een korte voorstelling van de interviewer, een achtergrond van de opbouw van het interviewschema, het doel van het onderzoek en de duur van het interview. Het derde deel startte met een korte voorstelling van de respondent. Vervolgens werden de vragen per thema gesteld aan de respondent. De vragen werden opgedeeld in vier grote topics: interne ondersteuning, drempels, externe ondersteuning en visie. Elke topic werd ondersteund door de resultaten van de voorgaande enquête en focusgroep. Het vierde deel sloot het interview af met een afsluitende vraag en een dankwoord. Deze interviewleidraad was voor de drie respondenten hetzelfde.

Voor het afnemen van het eerste interview werd er een pilot gedaan met een onafhankelijk persoon zodat de duur van het interview binnen het tijdsbestek bleef, om de vragen te oefenen en onduidelijkheden bij te werken.

6.1.4. ANALYSEPROCEDURE

De analyse gebeurde aan de hand van een thematische analyse waarbij de thema's bepaald waren aan de hand van het interviewschema. Dit werd aangevuld door een inductieve theoriebenadering waarbij nieuwe thema's gevonden werden uit de verzamelde data van het interview. Door telkens op een andere manier naar de verkregen data te kijken, ging men iteratief te werk (Baarda e.a., 2016).

Stap 1: transcriberen

Ten eerste werd elk interview letterlijk getranscribeerd via het programma Listen N Write Free. Via dit programma kon de audio-opname gemakkelijk en snel op pauze gezet, teruggespoeld en doorgespoeld worden.

Stap 2: open coderen

Ten tweede werd het verzamelde materiaal veelvuldig gelezen. Vervolgens werd elk interview apart samengevat in puntjes, de onbelangrijke dingen werden geschrapt en de belangrijkste zinnen of antwoorden werden er uitgehaald. De samenvatting werd opgesteld aan de hand van de onderzoeksvragen en het interviewschema die als basis dienden voor de analyse (Saunders e.a., 2009).

Stap 3: Axiaal coderen

Een volgende stap was het synthetiseren van elk interview waarbij de puntjes samengevoegd werden en er naar een samenhang en structuur tussen deze puntjes gezocht werd (Saunders e.a., 2009). De hoofdcodes waren gebaseerd op de thema's van het interviewschema. De subcodes waren gebaseerd op de vragen per thema en de antwoorden van de respondenten.

Tot slot werd een schematische voorstelling gemaakt in een tabel zodat de verschillende meningen over elk topic langs elkaar stonden (zie bijlage 12). Daarna werden de drie interviews, die nu schematisch en visueel gemaakt waren, in één tekst met elkaar vergeleken.

6.2. RESULTATEN

6.2.1. INTERNE ONDERSTEUNING

De drie respondenten geven allemaal aan dat er interesse aanwezig is bij de gemeentebesturen. Vanhee concludeert dit door het aantal gemeenten die een zusterstad hebben. De Grauwe voelt dat er wel interesse is, maar het aanbod onbekend is. Lambert bevestigt dit ook door te zeggen dat organisaties en gemeenten niet weten hoe ze een internationaal aanbod moeten koppelen aan hun eigen aanbod.

Gemeenten moeten getriggerd worden. Vanhee en Lambert zeggen dat kan gebeuren door goede voorbeelden te geven en individuen aan te sporen. De Grauwe zegt dat de gemeente getriggerd moeten worden door informatie te geven en de win-win moeten laten inzien. Lambert geeft aan dat men eerder het huidige aanbod moet koppelen aan een internationaal project. Daarnaast moeten ze het intern verkocht krijgen en geloof hebben in Europa.

Vanhee en Lambert denken dat 'het internationale idee' zal groeien, evolueren. Dit kunnen ze aantonen doordat er in het memorandum van de grootste jeugdbewegingen in Vlaanderen een onderdeel internationaal staat. Lambert vult aan dat de stem van het lokaal jeugdwerk soms luider is dan de stem van de jeugddiensten. De Grauwe daarentegen denkt dat de lokale politiek niet internationaal kijkt. Internationaal als thema zal evolueren afhankelijk van de nationale politiek. Tot slot denkt ze dat mensen eerder last hebben van internationale regels dan er echt voordelen van inzien.

6.2.2. DREMPELS

Uit de drie interviews is gebleken dat er negen drempels zijn die jeugddiensten ervaren.

Een eerste drempel is de motivatie van jongeren. De Grauwe vertelt dat de motivatie van jongeren inderdaad anders is dan vroeger. Vanhee zegt dat het de taak van de overheid is om jongeren te triggeren. Als ze niet willen, laat ze dan. Overheden moeten wel extra aandacht besteden aan maatschappelijk kwetsbare jongeren. Lambert vult aan dat jongeren niet alles kunnen: zowel op kamp, als op vakantie en dan nog een uitwisseling. Hij wil ook kaderen dat jongeren wel gemotiveerd zijn. Dit blijkt uit een enquête van 2009 ondersteund door JINT (Wemel & Lemaitre, 2009). Uit deze enquête zien ze ook dat werkende jongeren minder interesse hebben. De Grauwe zegt dat het

moeilijk is om een goede datum te vinden om op uitwisseling te gaan. Vanhee repliceert op de stelling dat jeugddiensten beter moeten plannen en in samenspraak met de jongeren moet organiseren.

Voor Vanhee en De Grauwe is **informatie** enorm belangrijk. Vanhee zegt dat dit gesynthetiseerd en beschikbaar gesteld moet worden. De Grauwe zegt dat goede voorbeelden ook informatie geven. Lambert vindt informatie ook belangrijk, maar zegt dat alleen informatie geven niet genoeg is. Het moet ook op een vruchtbare bodem vallen. Daarnaast kadert hij het verlies van de JIP's op de gemeentediensten. JIP staat voor JongerenInformatiePunt, georganiseerd door de jeugddienst. Enkele jeugddiensten in Vlaanderen hadden een bepaalde expertise rond internationale uitwisselingen en projecten. JINT werkte nauw samen met verschillende JIP's en er werd regelmatig informatie uitgewisseld. Door de afschaffing van het decreet lokaal en provinciaal jeugdwerkbeleid in 2016 zijn die informatiepunten stilaan naar de achtergrond verdwenen.

Als het gaat over **de foute beeldvorming** van 'op vakantie gaan', zeggen De Grauwe en Lambert dat ambtenaren terug moeten koppelen, transparant moeten zijn, een systeem van feedback moeten inbouwen en zichtbaarheid moeten creëren. Vanhee zegt daarentegen dat men kwaliteitsvol werk moeten leveren en in stilte voortdoen. Hij voegt toe dat dit vooroordeel ontstaan is door disfuncties in het verleden. De Grauwe zegt dat de verantwoordelijkheid bij ons en bij het gebruik van de sociale media ligt. Lambert is tot slot van mening dat het een nepargument is en er ook andere vormen van beeldvorming bestaan, onder meer dat het te serieus is.

Een andere drempel is de **administratieve rompslomp**. De drie respondenten bevestigen dat het dossier een drempel creëert. Lambert en Vanhee nuanceren dit door te zeggen dat het om veel geld gaat, dus dat er goed nagedacht moet worden, controle nodig is en er enkele kwaliteitsregels aan vasthangen. Ook zegt Lambert dat de commissie een paar gemakkelijke systemen heeft uitgewerkt. Tot slot voegt De Grauwe nog toe dat niet alleen het dossier, maar ook het proces tussen indienen en vertrekken een drempel veroorzaakt. In deze tijdsduur kunnen deelnemers afvallen.

Voor de drie respondenten is zelf **ervaring** opdoen de beste leerschool, maar ook de manier om mensen te overtuigen, enthousiasmeren. De Grauwe haalt hierbij aan dat het interessant zou zijn om ook stafmedewerkers naar een buitenlandse vorming of op studiebezoek te sturen.

'**Geen tijd hebben**' is een drempel dat jeugddiensten ervaren. Hiervoor is geen oplossing waardoor dit in een mum van tijd geregeld is. Het neemt nu eenmaal tijd in beslag. Zeker omdat het gaat over een uitwisseling met een buitenlandse partner. Dat maakt het complex, maar net zo interessant, wisten Vanhee en Lambert te vertellen. De Grauwe en Lambert zijn het erover eens dat de organisatie in het begin vreemd is, maar het altijd sneller gaat. Men moet het zien als een leerproces. Ook is het interessant om combinaties te maken met het aanbod dat al is in een internationale context. De Grauwe gaf nog als tip dat een verre uitwisseling niet nodig is en Lambert maakt de kanttekening dat er in het onderwijs ook enorm veel kansen zijn om naar het buitenland te trekken.

Lambert en De Grauwe kwamen overeen dat **geld** geen drempel mag zijn, noch voor vormingen noch voor projecten, aangezien een budget van JINT beschikbaar is. Tot slot zijn er voor Vanhee nog twee drempels, namelijk de **taalbarrière** en **geen open visie** hebben.

6.2.3. EXTERNE ONDERSTEUNING

Wanneer het gaat over de rol van VVJ zijn Vanhee en De Grauwe het met elkaar eens. VVJ moet jeugddiensten aansporen. Vanhee denkt dat VVJ dit kan doen door voorbeelden te geven op de vormingstweedaagse, De Grauwe wil dit doen door kleine dingen zichtbaar te maken en succesverhalen te delen. Vanhee praat over rolmodellen met kennis die de vertaalslag maken naar de jeugddiensten. De Grauwe praat over brugfiguren die geïnformeerd zijn en blijven die selecteren, filteren en aanbod creëren op maat. Ze voegt er nog aan toe dat ze meer kunnen samenwerken met JINT. Daarnaast gaan ze hun informatiekanal onder de loep nemen en kijken wat de beste manier is om informatie te verspreiden. Lambert daarentegen ziet geen rol van VVJ om informatie door te geven. VVJ kan wel vragen indienen bij JINT.

De drie respondenten zijn akkoord dat de taak van JINT is om te informeren, kenbaar te maken waarmee ze bezig zijn en te ondersteunen bij de administratie. De manier waarop JINT dit kan doen, is voor de respondenten verschillend. Volgens Vanhee en De Grauwe kan JINT meer samenwerken met VVJ en via hen contact opnemen met de jeugddiensten. Beiden spreken over een hapklaar of kant-en-klaar aanbod dat VVJ ontvangt en kan verspreiden naar de jeugddiensten. De Grauwe geeft als tip mee dat JINT ook met andere bovenbouwpartners kan samenwerken om zo het bereik te vergroten. Lambert geeft daarentegen aan dat JINT rechtstreeks contact opneemt met de jeugddiensten en organisaties die ze kennen en dit niet via VVJ doet. Ze gaan zelf informeren, stimuleren, goede voorbeelden geven. De Grauwe voegt nog toe dat JINT de boodschap hogerop kan doorgeven dat het dossier een drempel is. Een oplossing zou volgens haar kunnen zijn om het dossier twee keer in te vullen. De eerste keer kunnen de organisaties dan nog wat 'vaag' blijven in hun beschrijving. De tweede keer, wanneer ze weten dat ze de subsidie krijgen, meer gedetailleerd. Daarnaast kan JINT ook de informatiekanalen onder de loep nemen om te kijken wat de beste manier is om informatie te verspreiden. Tot slot zegt Lambert dat JINT meer kan deelnemen aan onderzoek en de resultaten ook meer kan meenemen in hun beleid en praktijk.

De rol van de overheid is volgens De Grauwe en Lambert om de Mobility Tool gebruiksvriendelijker te maken. Lambert voegt nog toe dat de overheid een ondersteunende rol heeft en drempel verlagend kan werken door bepaalde regelgevingen te versoepelen op het vlak van bijvoorbeeld het visum voor vrijwilligers. Volgens Lambert en Vanhee kan een overheid jeugddiensten triggeren door, volgens Lambert, mee te gaan in de Europese flow en, volgens Vanhee, ze te informeren en het aanbod bekend te maken.

De rol van de VVSG is voor de drie respondenten hetzelfde. VVSG kan ondersteunen bij de zoektocht naar partners.

De voordelen van samen te werken met lokale partners is voor de drie respondenten identiek, namelijk het rekenen op de knowhow van de partners. De nadelen volgens de Grauwe kunnen (1) het niet naleven van afspraken zijn, (2) dat men maar een beperkt aantal mensen kan meesturen, (3) het thema van de uitwisseling zo moet aanpassen naar de partner dat de eigenlijke doelstelling niet meer nagestreefd wordt en (4) dat er uiteindelijk één verantwoordelijke is voor de administratie. Lambert praat eerder over de uitbesteding van een project van de gemeente aan een organisatie. Hij vraagt zich af in welke mate er zeggenschap is van de organisatie en of de gemeente hier wel

degelijk iets bijleert. Hij praat wel over de rol van de gemeente bij de samenwerking van verschillende organisaties. De gemeente kan een platform bieden aan de organisaties om te praten over of samen te werken aan een internationaal project. Tot slot zegt Vanhee dat een potentiële partner ook de derdewereldsector of de NGO-sector zou kunnen zijn.

6.2.4. VISIE

De boodschap voor de jongeren bij een internationale uitwisseling is voor de drie respondenten ongeveer gelijk. Ze bedoelen hetzelfde maar verwoorden het anders. De visies die overeenkomen zijn Europees burgerschap, verbondenheid en zien dat we allemaal hetzelfde zijn en met dezelfde dingen bezig zijn. De boodschap is impliciet.

Een terugkeermoment is voor de drie respondenten belangrijk en moet aanwezig zijn na elke uitwisseling. Internet is een tool en volgens Lambert en De Grauwe heel handig om op organisatorisch niveau te ondersteunen. Vanhee en De Grauwe praten eerder over een kleine inspanning, die informeel mensen bij elkaar brengt rond wat eten. Lambert geeft aan dat het belangrijk is om bij een terugkeermoment te kijken wat ze met de uitkomst van het project kunnen doen en of ze hier verder mee kunnen gaan.

Vanhee en Lambert praten beiden over het feit dat een internationaal project meer een doelstelling heeft op lange termijn. Als men iets opbouwt, vergt dit tijd en heeft het pas impact als je het meerdere keren doet. Lambert zegt dat een minimum kritische massa nodig is om dat wat jongeren leren uit een internationale uitwisseling te kunnen toepassen op het jeugdbeleid.

Tot slot houdt Vanhee een pleidooi over het feit dat de wereld globaler is geworden.

"Het is niet meer van deze tijd om alleen naar je navel en jezelf te kijken. De mobiliteit van de jongeren is nog nooit zo groot geweest. Mobiliteit kent geen grenzen. Je kan niet meer alleen op je eiland zitten, want dan verdor en verrot je. Als je iemand van de wereld wil zijn, doe je mee en leer je de talen." – Jan Vanhee

Lambert komt met een ander pleidooi, namelijk over de opvoeding van de jeugddiensten. Dit is belangrijk om te weten zodat de stafmedewerkers van JINT niet met foute verwachtingen naar de jeugddiensten stappen.

"Jeugddiensten zijn in het leven geroepen om te ondersteunen, faciliteren, subsidiëren. De jeugddienst zet zelf niets op poten. Ze hebben dit niet in de vingers, het is niet hun job, ze zijn niet zo gestructureerd. De jeugddienst is niet de initiatiefnemer of diegene die zich zo het meest profileert. Dat zijn de lokale organisaties. Ze weten wat ze met de jongeren kunnen bereiken. Dit is natuurlijk een veralgemening. Een paar dingen doen ze wel zoals speelpleinwerking, grabbelpas of organiseren dingen via het gemeentelijk jeugdcentrum."
– Koen Lambert

7. BESLUIT ONDERZOEK

Het onderzoek verliep in drie fasen. Voor de start van het onderzoek werd er een bezoek gebracht aan de infomarkt 'Go Strange' in oktober om een eerste indruk te krijgen over het internationale gebeuren in Vlaanderen. De eerste fase begon met het verzenden van een korte vragenlijst in december naar alle gemeenten in Vlaanderen en Brussel. De responsgraad kwam neer op 40%. Aan de hand van het Belfius-onderzoek kon aangetoond worden dat de cijfers bruikbaar waren voor analyse. De resultaten gaven verschillende onderwerpen weer die een belangrijke rol spelen bij al dan niet organiseren van internationale project in de gemeente.

In maart werden de resultaten gepresenteerd op een workshop op de vormingstweedaagse van VVJ en kon er afgetoetst worden in welke mate de resultaten representatief waren. Om verder in te gaan op de resultaten en de feedback van de workshop, werden er in de tweede fase in april focusgroepen georganiseerd voor jeugddiensten met en zonder ervaring met internationale projecten. Door omstandigheden kon enkel de focusgroep doorgaan met de ervaren gemeenten. Slechts twee gemeenten konden aanwezig zijn. De resultaten zijn dus niet veralgemeenbaar.

Tot slot gingen er in mei voor de derde fase drie interviews door met bevoorrechte getuigen uit de belangrijkste takken van dit thema: VVJ, JINT en het Departement Cultuur, Jeugd & Media. De resultaten uit vorige fasen werden besproken, genuanceerd, weerlegd, enzovoorts. De meningen van de bevroagden kwamen niet altijd overeen wat interessante resultaten en beleidsaanbevelingen opleverde.

DEEL 4 DISCUSSIE EN CONCLUSIE

1. INLEIDING DISCUSSIE EN CONCLUSIE

Dit onderzoek gebeurde aan de hand van drie fasen. In de eerste fase werd een enquête verzonden naar de 336 gemeenten en districten in Vlaanderen en Brussel om inzicht te krijgen in de internationale aandacht op de gemeentelijke jeugddiensten. Met die resultaten werd in de tweede fase een focusgroep georganiseerd met de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisselingsprojecten om dieper in te gaan op de stimuleren en remmende (f)actoren bij het organiseren van een internationale uitwisseling. Tot slot volgden er drie interviews met bevoorrechte getuigen met als bedoeling de resultaten uit vorige fasen te bespreken in het licht van hun expertise.

Het 4de en laatste deel van deze masterproef worden de bekomen resultaten besproken en getoetst aan de onderzoeksvragen, worden de beperkingen van het onderzoek belicht en worden enkele aanbevelingen voorgesteld voor zowel de betrokken organisaties en overheden als voor verder onderzoek. Deel 4 sluit af met een heldere conclusie.

2. BESPREKING RESULTATEN

In de bespreking wordt een overkoepelend antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen met verwijzingen naar de literatuur. De gegeven antwoorden zijn niet sluitend. Het gaat eerder om een beschrijvend en verklarend onderzoek (Baarda e.a., 2016).

2.1. IN WELKE MATE BESTEEDT HET GEMEENTELIJK JEUGDBELEID IN VLAANDEREN EN BRUSSEL AANDACHT AAN INTERNATIONALE UITWISSELING?

Uit de enquête blijkt dat 15% van het aantal deelnemende gemeenten op dit moment bezig is met internationale projecten, 12% van het aantal deelnemende gemeenten gestopt is met internationale uitwisselingsprojecten maar hier wel ervaring mee heeft en 73% van het aantal deelnemende gemeenten geen ervaring heeft met internationale projecten.

2.2. OP WELKE WIJZE BESTEEDT HET GEMEENTELIJK JEUGDBELEID IN VLAANDEREN EN BRUSSEL AANDACHT AAN INTERNATIONALE UITWISSELING?

Uit de enquête blijkt dat de meeste jeugddiensten (60%) projectmatige financiële ondersteuning geven. 46% van de gemeenten geven subsidies. Ongeveer de helft van de gemeenten geeft informatie. Daarnaast begeleidt de helft van de gemeenten het volledige proces. Hieruit blijkt dat de helft van de gemeenten zeggen dat ze internationale projecten met jongeren organiseren, maar dit niet volledig zelf organiseren. Dit kan verklaard worden doordat gemeenten vooral internationale projecten organiseren voor individuen waarbij de jongeren zelf instaan voor de organisatie en de gemeente het programma bekend maakt en de jongeren ondersteunt. 1/4de van de reizen wordt

georganiseerd voor jeugdbewegingen en jeugthuizen. In sommige gemeenten wordt dit ook gedaan voor jeugdwerkers en scholen, maar dat is eerder zeldzaam (5%). Gemeenten hebben vaak een zusterstad of een stedenband waarmee ze samenwerken (76%). Hier zijn zeker kansen voor lokale verenigingen binnen jeugdwerk, maar ook cultuur en sport. (Vanhee e.a., 2017). 35% van de deelnemende gemeenten liet weten dat ze geen ondersteuning krijgen van externe organisaties. Ze doen alles volledig zelf. JINT ondersteunt 35% van de gemeenten. 11% van de deelnemende gemeenten heeft geen weet van ondersteuning van externe organisaties.

2.3. WELKE (F)ACTOREN SPELEN DAARBIJ EEN STIMULERENDE OF REMMENDE ROL? OP WELKE MANIER KUNNEN DE STIMULERENDE (F)ACTOREN BIJDRAGEN TOT HET OPTIMALISEREN VAN INTERNATIONALE UITWISSELING OP DE GEMEENTELIJKE JEUGDDIENSTEN?

Uit de enquête worden enkele stimulerende of remmende (f)actoren opgemerkt. Ze worden geclusterd per thema om dieper op in te gaan tijdens de focusgroep met de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisselingen. Tot slot wordt er naar een oplossing gezocht of worden drempels genuanceerd via de interviews met bevoorrechte getuigen.

2.3.1. INTERNE ONDERSTEUNING

Uit de enquête blijkt dat het aantal voltijdse equivalent personeel dat inhoudelijk werkt aan het jeugd(werk)beleid voor de gemeenten die ervaring hebben met internationale uitwisseling op een gemiddelde van **3 tot 3,7 personen** ligt. Het aantal voltijdse equivalent personeel voor de gemeenten die geen ervaring hebben met internationale uitwisselingen ligt op een gemiddelde van **1,8 personen**. Dit is opvallend omdat de reden van het niet-organiseren vaak 'geen tijd', 'werken op een eenmansdienst', 'nood aan meer personeel' of 'nood aan personeel met bepaalde kennis' is. De interne structuur speelt wel degelijk een rol bij het al dan niet organiseren van een internationale uitwisseling.

Uit de focusgroep en enquête blijkt dat niet alleen de structuur, maar ook de interne steun een rol kan spelen bij het al dan niet organiseren van een internationale uitwisseling. Hiermee wordt de steun van de politiek, de administratie en de jeugdraad bedoeld. Het idee zelf zal altijd vanuit de jeugddienst of de jongeren zelf moeten komen. Jeugddiensten moeten dus getriggerd worden door informatie en inzien dat er een combinatie gemaakt kan worden met een doelstelling uit het meerjarenplan en een internationale uitwisseling.

Jeugddiensten voelen dat naar aanleiding van een nieuwe legislatuur alles in vraag wordt gesteld, ook internationale uitwisseling. Bepaalde bevoorrechte getuigen volgen deze visie en geloven dat lokale politiek niet internationaal kijkt. Andere bevoorrechte getuigen geloven wel dat er interesse is gezien veel gemeenten stedenbanden hebben en ook de grootste koepel van de jeugdverenigingen heeft een memorandum geschreven met een hoofdstuk internationaal. Uit de literatuur blijkt dat stedenbanden inderdaad één van de meest gebruikelijk manieren is voor jeugddiensten om een uitwisseling te organiseren (Redig, 2018). Chirojeugd Vlaanderen daarentegen heeft een memorandum geschreven, maar internationaal staat er niet specifiek in vermeld. Het belang van het

lokale jeugdbeleid en jeugddienst halen ze wel aan (Chirojeugd Vlaanderen, 2018). Of internationale uitwisseling een topic wordt in de nieuwe legislatuur valt nog af te wachten tot aan de verkiezingen in oktober.

2.3.2. DREMPELS

Motivatie jongeren

De enquête geeft aan dat het organiseren van een internationale uitwisseling afhankelijk is van de interesse van jongeren. Jongeren tonen om te beginnen te weinig interesse. De taak van de overheid is om jongeren te triggeren. Als ze niet willen, dan is dat ook goed. Zowel de literatuur als dit onderzoek spoort overheden aan extra aandacht te besteden aan maatschappelijk kwetsbare jongeren (Lietaer e.a., 2008). Uit de focusgroep blijkt dat hun motivatie hoger ligt om een buitenlandse uitwisseling te doen, omdat ze minder kansen krijgen om naar het buitenland te gaan (Rea e.a., 2009). Nieuwe projecten spreken jongeren ook sneller aan, dan traditionele uitwisselingen. De jeugddiensten kunnen jongeren triggeren met een goede landskeuze, een goed plan en een onderwerp dat hen bezielt. Desondanks dat uit de enquête (Tabel 15) en focusgroep (4.2.2) blijkt dat jongeren moeilijk te overtuigen zijn, blijkt uit de enquête van JINT (2009) dat steeds meer jongeren gemotiveerd en geïnteresseerd zijn (Wemel & Lemaitre, 2009). De kanttekening hierbij is dat het onderzoek lichtjes verouderd is en gaat over alle soorten van intercultureel leren, Erasmusuitwisselingen, stages en allerhande onderwijs gerelateerde uitwisselingen. Deze zijn niet opgenomen in de enquête.

Hier kan uit afgeleid worden dat jongeren wel interesse hebben in het internationale, maar vinden vaak al andere manieren om naar het buitenland te gaan. De bevoorrechte getuigen sluiten zich aan bij deze vaststellingen. De wereld is een groot dorp en jongeren hebben nu eenmaal niet meer dezelfde motivatie en uitdagingen als vroeger (Toerisme Vlaanderen, 2014). Jongeren gaan op kamp en gaan vervolgens nog op vakantie met vrienden of familie. Ook via het onderwijs krijgen jongeren kansen om naar het buitenland te gaan.

Tot slot blijkt uit de enquête dat de vraag niet tot bij de gemeente kwam. Hierbij is het belangrijk om te communiceren met de doelgroep en te kijken wat jongeren verlangen/verwachten.

Informatie

Informatie naar jongeren

Uit de focusgroep blijkt dat kleinere gemeenten jongeren gemakkelijker bereiken dan grote gemeenten. Jongeren worden meestal bereikt via de jeugdverenigingen en de jeugdraad. De hamvraag voor elke jeugddienst is: "Op welke manier bereiken we alle andere jongeren?". Dit is een complexe vraag en ook meteen de grootste uitdaging van de job.

Een suggestie om andere jongeren in de gemeente te bereiken is het organiseren van nieuwe activiteiten. Een voorbeeld uit de focusgroep is het organiseren van studeermomenten in gebouwen van de stad. Op die manier zien de jeugdconsulenten eens wat andere gezichten. Een andere

suggestie is het opvangen van signalen via tussenpersonen. Ze zijn vaak gekend bij de jeugddienst en vertegenwoordigen niet alleen zichzelf, maar hebben ook een achterban.

Informatie over uitwisselingen

Uit de enquête blijkt dat een groot deel van de jeugddiensten nood hebben aan de juiste en bruikbare informatie. De bevoorrechte getuigen bevestigen dat met het feit dat er enorm veel informatie is. Er moet dus gesynthetiseerd worden en verspreid worden aan de hand van goede voorbeelden. Informatie is natuurlijk niet alles. Het moet ook op een vruchtbare bodem terecht komen. Dit is belangrijk omdat er geen eenduidig antwoord is over de interesse bij jongeren voor een internationale uitwisseling. Logisch, want niet alle jongeren hebben dezelfde levensbehoeften, kansen, achtergrond, enzovoorts (Hermes & Doornenbal, 2016).

Beeldvorming

De beeldvorming omtrent internationale uitwisselingen blijkt volledig fout te zitten volgens de jeugddiensten. Diensthoofden en schepenen denken vaak dat ze hun medewerkers en jongeren op vakantie sturen, maar niets is minder waar. Deze beeldvorming komt enerzijds door disfuncties in het verleden, maar ook door de sociale media van vandaag. Die negatieve visie moet echter doorprikt worden. Jeugddiensten denken dat de oplossing semantisch is. In plaats van het woord 'buitenland' in de kijker te zetten, kan men 'nieuwe ideeën' of 'kennis uitwisselen' laten uitspringen. De bevoorrechte getuigen zeggen dat inderdaad de nadruk op de inhoud moet liggen, maar dat ambtenaren ook hun werk moeten terugkoppelen, transparant te werk moeten gaan, niet alleen mensen moeten sturen maar ook ontvangen en in stilte moeten voortdoen. Een nuancering kan gemaakt worden aangezien er in het binnenland ook minder kwaliteitsvolle vormen kunnen zijn.

Tijd

Eén van de redenen waarom gemeenten geen internationale uitwisseling organiseren of ermee gestopt zijn, is tijdsgebrek. Indien de gemeente meer personeel had, zouden de jeugddiensten het meer zien zitten om dit te organiseren. Ook de jeugddiensten die deelnamen aan de focusgroep bevestigen dit. Ook al organiseren ze reeds internationale uitwisselingen, het zou beter zijn voor de gemeente indien iemand deeltijds bezig zou kunnen zijn met dit thema. De bevoorrechte personen kwamen tot slot overeen dat een tijdsinvestering er nu eenmaal bij hoort. Het gaat over partnerships, over samenwerken met partners uit het buitenland. Het is een illusie om te zeggen dat dit snel zou gaan. Tips om het organiseren zo gemakkelijk mogelijk te maken, is een mix van een haalbare en aantrekkelijke doelstelling, een internationale tint en een niet te verre locatie. Hoe vaker de jeugdconsulent bezig is met de administratie, des te vlotter het gaat. Een goede uitwisseling gebeurt namelijk ook niet maar één keer. Het is als een leerproces.

Geld

Uit de enquête blijkt dat bijna de helft van de jeugddiensten verlangt naar extra financiële middelen. Het prijskaartje zou een drempel zijn. Volgens de bevoorrechte personen zou dit geen drempel mogen zijn omdat JINT voor subsidies en vormingsondersteuning zorgt. Het subsidie dossier levert inderdaad geld op, maar is niet in balans met hoeveel tijd de jeugddiensten erin moeten steken.

Administratieve rompslomp

Het dossier dat de gemeenten moeten invullen bij het aanvragen van projecten creëert een drempel. De gemeenten klagen dat de vragen op elkaar lijken en enorm gedetailleerd zijn. Ook de Mobility Tool en deadlines steken zwaar tegen. De gemeenten zijn ervan bewust dat ze zich moeten verantwoorden, maar op die manier doen ze het liever niet. De bevoorrechte getuigen hebben begrip voor dit beklag. Het is een oud zeer, maar hoort er bij. Het gaat over publiek geld. Er hangen kwaliteitsregels aan vast. Daarnaast heeft de commissie ook een paar gemakkelijke systemen uitgewerkt. Tot slot zorgt niet alleen het dossier, maar ook het proces voor een drempel. De tijd tussen het voorbereiden en het vertrekken ligt ver uit elkaar waardoor onderweg deelnemers afhaken.

Taal

Uit het onderzoek van JINT (2009) blijkt taal een barrière te zijn voor jongeren (Wemel & Lemaitre, 2009). De enquête weerlegt dit een geeft aan dat taal geen barrière is voor jeugddiensten om op uitwisseling te gaan. Jeugddiensten zien taal dus niet als een barrière om op uitwisseling te gaan, jongeren daarentegen wel.

Ervaring

Bijna de helft van de deelnemende gemeenten organiseren geen internationale uitwisseling omdat ze geen ervaring hebben met het organiseren van internationale uitwisselingen. 1/5de van de gemeenten vindt de organisaties ervan te complex. De jeugddiensten en bevoorrechte personen verklaren dat een jeugdwerker het best ervaring opbouwt door zelf op uitwisseling te gaan. Uit de focusgroep blijkt dat dit veel te weinig gebeurt, maar er toch veel kansen te rapen vallen. Via een training in het buitenland kan een jeugddienst een goede partner vinden, maar ook bijleren over methodieken en bepaalde onderwerpen waarmee ze bezig zijn. Het is gemakkelijk en goedkoop. Uit de focusgroep blijkt wel dat vooral grote steden en gemeenten zich hiervoor aangesproken voelen. Kleine gemeenten minder. Die ingesteldheid is jammer en onterecht. Gemeenten zouden moeten weten dat ze hier kansen laten liggen.

2.3.3. EXTERNE ONDERSTEUNING

Uit de focusgroep en de enquête is gebleken dat de jeugddiensten weinig kennis hebben over internationale programma's en organisaties. Ambrassade, VVJ en VVSG zijn bekend bij de gemeentediensten. JINT is alleen bekend bij de gemeente die ervaring hebben met internationale uitwisseling. Internationale koepelorganisaties van de Chiro en KSA of de 4de pijler organisaties zijn over het algemeen onbekend bij de gemeenten. Dit is begrijpelijk aangezien Fimcap en Mijarc beiden gericht zijn op hun eigen verenigingen (Heyns & Baeten, 1989). Toch heeft ¼ van de deelgenomen gemeenten nood aan specifieke begeleiding van externe organisaties.

Uit de focusgroep blijkt dat er nood is aan een online overzicht voor de geïnteresseerde jeugddiensten en nieuwe ideeën ter inspiratie. Ondanks dat dit er is, namelijk de website van Youth in Action, blijkt hieruit dat er meer aandacht besteed moet worden aan hoe geïnteresseerden naar het correcte platform en juiste informatie worden geleid. De enquête bevestigt die vaststelling. Bij de

programma's is Youth In Action vooral het aanbod bekend, maar hebben de meeste jeugddiensten nooit deelgenomen aan het programma. Ondanks EVS en het Europees Jeugdfonds relatieve onbekend organisaties zijn, is hun aanbod daarentegen wel gekend bij de gemeenten. Europa van de Burger en Creative Europe zijn volledig onbekenden. Zo ook het European Solidarity Corps, maar dat is logisch aangezien het project pas van start gaat in 2019 ("European Solidarity Corps", 2017). Voor 30% van de deelgenomen gemeenten zou personeel met specifieke kennis een internationale uitwisseling stimuleren.

Uit de focusgroep en interviews kwam naar voor dat VVJ, JINT, VVSG, Vlaamse en Federale overheid, Europese Commissie en lokale organisatie en partners ingezet worden om de drempels te overwinnen. Op welke manier deze organisaties de drempels kunnen wegwerken, zijn de visies verschillend.

VVJ & JINT

Volgens Jan Vanhee en Ellen De Grauwe is het de taak van VVJ om jeugddiensten te triggeren. Het is belangrijk dat VVJ een brugfiguur is tussen het internationale veld en de jeugddiensten. Zo kan het buitenlandse voorbeelden geven op de vormingstweedaagse, kleine dingen zichtbaar maken en succesverhalen delen. VVJ kan selecteren, filteren en een aanbod op maat creëren, maar schakelt hier de hulp van JINT in om met een hapklaar aanbod te komen. Volgens hen kan JINT op die manier meer samenwerken met VVJ en via hen contact opnemen met de jeugddiensten. Ellen De Grauwe voegt hier nog aan toe dat JINT niet alleen hoeft samen te werken met VVJ, maar ook met andere bovenbouwpartners om meer bekend te geraken.

Koen Lambert daarentegen ziet geen rol weggelegd voor VVJ om informatie door te geven. VVJ kan wel zelf projecten indienen. JINT neemt rechtstreeks contact op met de jeugddiensten en organisaties die ze kennen en behandelt zo jeugddiensten net zoals alle andere jeugdorganisaties. De taak van JINT is om te informeren, kenbaar te maken waarmee ze bezig zijn en te ondersteunen bij de administratie. Wat JINT wel meer kan doen volgens hem, is meer gebruik maken van onderzoek in de praktijk. **Volgens de visie** van JINT zijn jeugddiensten indieners van internationale projecten, ondersteuners en informatieverstrekkers rond internationale mogelijkheden en wil het jeugddiensten betrekken bij de reflectie als het gaat over het versterken van het gemeentelijk jeugdbeleid. **In de praktijk** ziet JINT de jeugddiensten niet als bevoorrechte partner omdat de taak van een jeugddienst is om het jeugdbeleid te ondersteunen en faciliteren. Ze hebben het niet in hun vingers om zelf dingen op poten te zetten. **Tussen de visie van JINT en hun praktijk zit een duidelijke kloof.** JINT neemt rechtstreeks contact met de jeugddiensten en organisaties die ze kennen. Maar toch blijkt uit de enquête (2.2.3) dat JINT alleen bekend is bij de jeugddiensten met ervaring. Daarnaast blijkt uit de focusgroep (4.2.3) dat de drempel naar JINT als hoog ervaren wordt. JINT bevestigt zo het Matheuseffect. Bepaalde redelijke handelingen hebben onbedoelde gevolgen met perverse effecten: enkel de ervaren jeugddiensten worden bereikt en worden geïnformeerd (Elchardus, 2007). Het is belangrijk dat beide organisaties tot een overeenkomst komen op welke manier ze jeugddiensten benaderen en zo internationale uitwisselingen bekender maken.

Tot slot blijkt uit de interviews dat beide organisaties hun informatiestromen/kanalen eens onder de loep zouden moeten nemen en nagaan welke manier het beste zijn om informatie te verspreiden (nieuwsbrief, flyer, sociale media, ...).

VVSG

Desondanks dat uit de focusgroep blijkt dat jeugddiensten van JINT verwachten bezig te zijn met partnerschappen, is het de taak van VVSG om gemeenten hierin te ondersteunen (VVSG, 2018).

Vlaamse en federale overheid - Europese Commissie

De rol van de Vlaamse en federale Overheid is eerder ondersteunend. Ze kunnen jeugddiensten triggeren door mee te gaan met de Europese flow, informeren, maar ook bepaalde regelgevingen versoepelen op het gebied van het visum voor de vrijwilligers (Kusten en Erfgoed, 2017) of vrijwilligerswerk bij tijdelijke werkloosheid (Hambach, 2008). De rol van de Europese Commissie is de Mobility Tool gebruiksvriendelijker te maken.

Lokale organisaties en partners

Uit de focusgroep blijkt dat jeugddiensten ook kunnen rekenen op de participatie van jongeren, de steun en participatie van lokale organisaties, de ondersteuning van de buitenlandse partner. Uit de interviews worden ook de derdewereldorganisaties en de NGO-sector vernoemd waar jeugddiensten op kunnen rekenen.

Uit de enquête blijkt dat een goede samenwerking met lokale partners voor een positief imago voor de gemeente kan zorgen. Je kan ook rekenen op de knowhow van de organisaties. Wanneer dit tegenvalt, heeft het natuurlijk invloed op de ervaring van de uitwisseling. De nadelen kunnen het niet naleven van afspraken zijn, dat de organisatie maar een beperkt aantal mensen kan meesturen, het ontwerp moet afvlakken en dat er uiteindelijk één verantwoordelijke is voor de administratie. Wanneer organisaties een project uitbesteden aan andere kan de zeggenschap in vraag gesteld worden. De gemeente kan tot slot een platform bieden aan de organisaties om te praten over of samen te werken aan een internationaal project.

2.3.4. VISIE OP INTERNATIONALE UITWISSELING

Het is de taak van de gemeente om de trends binnen de bevolking op te volgen en hierop in te spelen. Grenzen vervagen voor jongeren en als gemeente moet men mee op die kar springen (Lietaer e.a., 2008). Het interview versterkt deze visie. Het is niet meer van deze tijd om alleen naar je navel en naar jezelf te kijken. Je kan niet meer alleen op je eiland zitten, want dan verdor en verrot je. De mobiliteit van jongeren is nog nooit zo groot geweest (European Commission & Directorate-General for Education, 2017). Ook al is internationaal geen prioriteit voor overheden en organisaties, het is iets waar men mee bezig zou moeten zijn. Het is dus belangrijk dat iedereen de informatie verkrijgt en de juiste vertaalslag maakt naar hun eigen domein.

Voordat de gemeente met een uitwisselingsproject start, moeten ze goed nadenken wat ze precies willen verwezenlijken en welke doelen ze willen nastreven. Zowel de literatuur als dit onderzoek zegt dat de doelen niet de grote maatschappelijke problemen moeten oplossen (Germeys, 2002; Lietaer

e.a., 2008). Doelen zoals ontmoeting, ogen openen, blik verruimen, Europees burgerzin, ... zijn ook doelen. Internationale uitwisseling beoogt een doelstelling op lange termijn. Er wordt iets opgebouwd. Het vergt tijd, maar heeft impact. Ze hebben misschien geen rechtstreeks effect of grote impact op de gemeente, maar wanneer er sprake is van een goed jeugdbeleid waarbij de gemeente jongeren veel kansen biedt, is er ook sprake van een welvaren en sterke gemeente. Uit de enquête blijkt dat de gemeenten er inderdaad een positieve ervaring aan overhouden.

De doelen van de uitwisseling en kijken hoe jongeren in het leven staan na hun terugkomst volgen gemeenten te weinig op. Een verwerkingsmoment is moeilijk te verwezenlijken en is afhankelijk van het engagement van zowel de jongeren als van de jeugddienst. Een suggestie uit de focusgroep om het verwerkingsmoment bij terugkomst te vergemakkelijken, is online platformen gebruiken zoals Skype en Facebook. De bevoorrechte getuigen gaan hier tegenin. Een terugkeermoment is belangrijk zodat mensen samen kunnen zijn, informeel, en kunnen kijken welke stappen er nog mogelijk zijn voor de toekomst. Volgens Koen Lambert kan een project pas verder gaan als de organisatie een minimum kritische massa meeneemt. Internet is enkel een tool dat goed is op organisatorisch niveau, maar de kracht van het internationale is nog altijd het persoonlijke contact.

3. AANBEVELINGEN

Deze masterproef brengt de verschillende drempels die jeugddiensten ervaren bij het organiseren van een internationale uitwisseling in kaart. Onderstaande organisaties kunnen elk een unieke rol spelen bij het verlagen van die drempels.

3.1. JEUGDDIENSTEN

De taak van de jeugddiensten is om jongeren te triggeren. Dit is niet altijd even gemakkelijk. Extra aandacht wordt verwacht voor maatschappelijk kwetsbare jongeren. Jongeren kunnen getriggerd worden door een goede landskeuze, een thema dat hen bezielt en een datum waar er geen overlap is met andere evenementen. Hierbij is het belangrijk dat ze goed communiceren met de doelgroep. Het gebrek aan ervaring blijkt een drempel te zijn, maar jeugddiensten kunnen dit gemakkelijk oplossen door zelf op uitwisseling te gaan. Al doende leert men. Het is belangrijk dat het gemeentebestuur achter een uitwisseling staat, maar het idee moet van de jeugddienst zelf komen, ondersteund door de jongeren uit de gemeente. Jeugddiensten moeten het verkocht krijgen bij het gemeentebestuur. Dit kunnen ze doen door transparant te werken en het creëren van een positieve beeldvorming. Achteraf is het belangrijk dat de jeugddienst een verwerkingsmoment organiseert zodat het project ook meer zichtbaarheid heeft en de jongeren nog eens samen kunnen komen.

3.2. VVJ & JINT

VVJ en JINT zijn de twee belangrijkste bovenbouworganisaties voor dit thema. Uit het onderzoek blijkt dat ze niet op dezelfde golflengte zitten als het gaat over het ondersteunen van jeugddiensten bij een internationale uitwisseling.

JINT werkt vooral vraaggestuurd. Het is belangrijk ze meer aanbodgestuurd gaan werken. Hiermee wordt bedoeld dat JINT momenteel enkel de organisaties of gemeentebesturen ondersteunt die een

vraag hebben of interesse tonen. Ze kunnen hun aanbod laagdrempelig bekend maken via de koepelorganisaties. VVJ zal zich vanaf volgend jaar zich meer toeleggen op het internationale aspect. Het is belangrijk dat beide organisaties de juiste verwachtingen van elkaar hebben zodat ze beter op elkaar kunnen inspelen en kunnen samenwerken.

Beide organisatie staan in om de jeugddiensten te ondersteunen en te informeren. Hierbij is het belangrijk om de informatiestromen eens onder de loep te nemen. Op welke manier bereik je de doelgroep? Werken folders nog? Wordt de nieuwsbrief gelezen? Moeten we meer werken met Facebook? Dit zijn vragen die de organisaties zichzelf kunnen stellen.

3.3. VLAAMSE EN FEDERALE OVERHEID

De Vlaamse en federale overheid kunnen de internationale en Europese flow ondersteunen door zich hier met een duidelijke stem achter te scharen. Daarnaast kunnen deze overheden ook een belangrijke rol spelen bij het versoepelen van regelgevingen. Voorbeelden hiervan is het visum en het vrijwilligersstatuut (Kusten en Erfgoed, 2017) en vrijwilligerswerk bij tijdelijke werkloosheid (Hambach, 2008).

3.4. EUROPESE COMMISSIE

Een aanbeveling naar de Europese Commissie is het wegwerken van de drempel die de Mobility Tool creëert. Het kan gebruiksvriendelijker gemaakt worden, het kan beter werken en vragen, die eigenlijk bedoeld zijn voor de statistieken, kunnen verwijderd worden uit de databank.

4. BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK

4.1. ENQUÊTE

Doordat deze masterproef drie onderzoeksmethodes bevat en de enquête de eerste onderzoeksmethode was, moest de vragenlijst in een kort tijdsbestek opgesteld en verzonden worden. Het theoretisch kader van deze masterproef was bij aanvang nog niet volledig. De vragen waren daardoor verwarrend en weinig doordacht. Dankzij de feedback van verschillende experts binnen het veld en organisaties is de enquête geworden tot wat het is en werd een degelijke enquête verzonden. Het is dus belangrijk dat de onderzoeker zich eerst informeert over het jeugdbeleid en het internationale aspect ervan voordat hij/zij een enquête verzend.

Daarnaast is de enquête kwalitatief. Een mixed method-onderzoek zou echter een dieper inzicht kunnen bieden op de onderzoeksvragen en deze masterproef (Baarda e.a., 2015).

De enquête was bewust kort. Het duurde maximum 15 minuten om de enquête in te vullen. Dit was goed voor een hogere responsgraad (Baarda e.a., 2015), maar de antwoorden gaven weinig inzicht, enkel een blik op het landschap. Desondanks de korte enquête was de responsgraad laag, slechts 40%. Dit kwam doordat jeugddiensten ongelooflijk overbevraagd zijn en de enquête verzonden werd in de kerstperiode. Veel jeugdconsulenten namen dan verlof. Om toch zoveel mogelijk respons te krijgen, werden er twee reminders verstuurd en hadden de jeugddiensten een maand de tijd gekregen om de enquête in te vullen.

4.2. FOCUSGROEP

Een eerste beperking had betrekking op de onderzoekspopulatie. De keuze van de respondenten was volledig afhankelijk van het al dan niet verkrijgen van een positieve respons. Het gevolg was dat de respondentengroep uiteindelijk maar uit 2 gemeenten en 3 personen bestond. Een bepaalde gemeente nam met 2 ambtenaren deel aan de focusgroep. De antwoorden waren dus niet generaliseerbaar (Baarda e.a., 2016; van Assema e.a., 1992). Voor dit soort onderzoek was het belangrijk dat de onderzoeker minstens drie weken op voorhand begon met het opbellen van respondenten en zich beschikbaar stelde tijdens de uren dat de jeugdconsulenten op hun bureau waren. Een andere beperking om te werken met een focusgroep was de kans dat de respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven groter was dan bij een-op-een-interview (Baarda e.a., 2016).

4.3. INTERVIEWS

De eerste beperking van de methodiek was het feit dat een respondent, Ellen De Grauwe, tijdens de focusgroep voor een gedeelte aanwezig was. Van veel onderdelen was ze al op hoogte. Langs de ene kant was dit positief want ze was na de focusgroep meteen aan de slag gegaan met de besproken noden van jeugddiensten. Langs de andere kant was dit negatief voor het onderzoek aangezien ze haar visie uit de focusgroep versterkt had in het interview. Hierdoor kon het lijken alsof iets een groot probleem/drempel was, terwijl dit misschien alleen de visie van Ellen De Grauwe was. Ze probeerde dit te vermijden door aan de focusgroep deel te nemen met in haar achterhoofd de visie van jeugddiensten en ze bij de interviews echt haar eigen rol bij VVJ aankaartte. Een andere beperking was de duur van het interview. Het interview duurde op het langste moment 1 uur en 40 minuten waardoor de respondent tegen het einde de aandacht verslaptte. De antwoorden op het einde waren dan ook minder uitgediept dan in het begin.

5. AANBEVELINGEN VOOR VERDER ONDERZOEK

Dit onderzoek brengt de internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten in kaart. Ook jeugdverenigingen doen aan internationale uitwisselingsprojecten. Het zou dan ook nuttig zijn om dit onderzoek aan te vullen met het in kaart brengen van internationale uitwisselingsprojecten in de Vlaamse jeugdverenigingen en in scholen.

Deze masterproef geeft aan dat extra aandacht aan maatschappelijk kwetsbare jongeren gegeven moet worden omdat ze minder kansen krijgen om naar het buitenland te gaan. Het zou interessant kunnen zijn om te onderzoeken wat rol van de jeugddienst is bij het ondersteunen van die doelgroep in een internationale context.

In de focusgroep kon dit onderzoek alleen de jeugddiensten bereiken die ervaring hebben met internationale uitwisseling. Het zou interessant zijn om verder te gaan met jeugddiensten die nog geen ervaring hebben met internationale uitwisselingsprojecten en kijken op welke manieren hen kan stimuleren.

6. CONCLUSIE

Uit de literatuur blijkt dat internationale uitwisseling een positief effect heeft op jongeren en hun toekomst (Germeys, 2002; Lietaer e.a., 2008). De wereld wordt als maar kleiner en jongeren geraken steeds verder in de wereld op een kortere tijd (Toerisme Vlaanderen, 2014). Ook overheden gaan steeds vaker mee in deze tendens.

Dit onderzoek gaat kijken in welke mate en op welke wijze jeugddiensten aandacht besteden aan internationale uitwisseling. Daarnaast worden de stimulerende en remmende (f)actoren onderzocht en op welke wijze deze (f)actoren het beleid kunnen optimaliseren.

Uit de enquêtes blijkt dat de gemeenten die momenteel geëngageerd zijn of vroeger engagement hadden voor internationale projecten, sterk in de minderheid zijn (27%). Op de gemeente mét internationale projecten werkt meer personeel op de jeugddienst dan gemeenten zonder internationale projecten. Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat extra personeel noodzakelijk geacht wordt bij het organiseren van internationale uitwisselingsprojecten.

De meeste jeugddiensten geven projectmatige financiële ondersteuning, subsidies, geven informatie en maken reclame over het bestaande aanbod bij bijvoorbeeld Youth in Action. Daarnaast begeleidt de helft van de gemeenten het volledige proces. Bovendien doen ze dit vooral voor individuele jongeren. Een kwart van de reizen wordt georganiseerd voor groepen jongeren, zoals jeugdbewegingen en jeugdhuizen. Gemeenten hebben vaak een zusterstad of een stedenband waarmee ze samenwerken. Ondersteuning bij de organisatie kregen de gemeenten ofwel van JINT ofwel organiseerden ze het volledig zelf.

De drempels die jeugddiensten ervaren en die de bevoorrechte getuigen opvallen, zijn (1) het gebrek aan ondersteuning van het gemeentebestuur, (2) te weinig motivatie van de jongeren uit de gemeente, (3) de moeilijkheid om jongeren uit de gemeente te bereiken met de juiste informatie, (4) gebrek aan de juiste en bruikbare informatie, (5) de foute beeldvorming die leeft over een buitenlandse uitwisseling, (6) het kostenplaatje, (7) de tijd die jeugddiensten moeten steken in de administratieve rompslomp, (8) de taalbarrière en (9) gebrek aan ervaring bij het organiseren van internationale uitwisselingsprojecten.

De organisaties die deze drempels kunnen verlagen, zijn de volgende: (1) de jeugddiensten zelf door goed te communiceren met de doelgroep, ervaring opdoen door zelf naar het buitenland te gaan, het gemeentebestuur triggeren en in te spelen op een verwerkingsmoment; (2) de koepelorganisaties VVJ en JINT door de informatie te synthetiseren en te verspreiden, door samen te werken met elkaar en andere bovenbouw organisaties en door duidelijk te maken wat ieder zijn rol is ten opzichte van de jeugddiensten; (3) de Vlaamse en Europese overheid door de jeugddiensten en jongeren te triggeren en bepaalde regelgevingen te vergemakkelijken; (4) de Europese Commissie door de Mobility Tool gebruiksvriendelijker te maken.

Bovenstaande alinea geeft enkele aanbevelingen voor de verschillende overheden en organisaties die betrokken zijn bij dit thema. Specifiek voor JINT kunnen er nog belangrijke conclusies getrokken worden. JINT werkt vooral vraaggericht. Ze nemen rechtstreeks contact op met de jeugddiensten en

organisaties die ze kennen. Volgens de visie van JINT zijn jeugddiensten indieners van internationale projecten, ondersteuners en informatieverstrekkers rond internationale mogelijkheden. Hierbij is het net belangrijk dat ze aanbodgericht werken. De manier waarop JINT in de praktijk te werk gaat, komt niet overeen met hun visie. Ze kunnen dit veranderen door meer aanbodgericht te werken en hun aanbod bekend te maken via de koepelorganisaties. VVJ zal zich vanaf volgend jaar meer toeleggen op het internationale aspect, dus hier zitten zeker kansen in om het aanbod laagdrempelig bekend te maken.

Tot slot zijn jeugddiensten en koepelorganisaties het met elkaar eens dat een internationale uitwisseling een kans is voor jongeren waar de jeugddienst een rol in moet spelen. De doelstellingen zijn eerder informeel en hebben geen rechtstreeks effect op de gemeente, maar wanneer er sprake is van een goed jeugdbeleid waarbij de gemeente jongeren veel kansen biedt, is er ook sprake van een welvaren en sterke gemeente.

REFERENTIES

- 4de pijler - Wat doen we? (2018). Geraadpleegd 9 augustus 2018, van <http://4depijler.be/steunpunt/wat-doen-we>
- Ahlers, J., & Boender, R. C. . (2016). *Generatie Z en de vierde (industriële) revolutie generatie Z over de toekomst van geld, leren, werken, geloof, hoop, dood, liefde, seks, de nieuwe politieke werkelijkheid, het 'internet of things' en de vierde industriële revolutie*. Amsterdam: Bertram + de Leeuw.
- Ahmed, F., Grade, M., Malm, C., Michelen, S., & Ahmed, N. (2017). Surgical volunteerism or voluntourism – Are we doing more harm than good? *International Journal of Surgery*, 42, 69–71. <https://doi.org/10.1016/j.ijssu.2017.04.020>
- Aikal Liyani Mohd Rasdi, Nurul Aziah Ahmad, Nurul Hafizah Mohd Yasin, Zaharah Mohamed Rani, Siti Aisah Abas, & Khairun Najiah Ahmad. (2015). A conceptual paper on leisure time and travel habits among youth. Faculty of Entrepreneurship and Business. Geraadpleegd van <http://umkeprints.umk.edu.my/5046/1/Conference%20Paper%2039%20%20ISEB%202015.pdf>
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. P. M. de, Peters, V., & Velden, T. M. H. van der. (2016). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B., Bakker, E., Hulst, M. van der, Fischer, T., Julsing, M., Vianen, R. van, & Goede, M. P. M. de. (2015). *Basisboek methoden en technieken: kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis*. Groningen; Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Belfius Bank & Verzekering. (2007, augustus). Sociaaleconomische typologie van de gemeenten. Belfius Bank.
- Bijl, D. (2016). *Alles wordt anders: hoe robots, 3D-printers, kunstmatige intelligentie en nog vier technologieën ons leven zullen veranderen*.
- Caldwell, P., & Purtzer, M. A. (2015). Long-Term Learning in a Short-Term Study Abroad Program: "Are We Really Truly Helping the Community?" *Public Health Nursing*, 32(5), 577–583. <https://doi.org/10.1111/phn.12168>

Chirojeugd Vlaanderen. (2018). Memorandum Gemeenteraadsverkiezingen 2018. Geraadpleegd van https://chiro.be/sites/default/files/attachments/2017-10/Memorandum%20Chirojeugd%20Vlaanderen_1.pdf

Cornelis, G. C. (2013). *Eerlijke wetenschap: waarom hebben wetenschapsmensen een geweten nodig?* Tiel: Lannoo Campus.

Creatief Europa | Cultuur. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://cjsm.be/cultuur/themas/internationaal-cultuurbeleid/subsidies/creatief-europa>

Crone, E. A., & Konijn, E. A. (2018). Media use and brain development during adolescence. *Nature Communications*, 9(1). <https://doi.org/10.1038/s41467-018-03126-x>

De Bruyckere, P., & Smits, B. (2011). *De jeugd is tegenwoord sociaal | eenzaam | lui | cool | braaf | slim | rebels*. Leuven: LannooCampus.

Dekeyser, L., & Dhont, F. (1996). *Sociaal-cultureel werk in Vlaanderen*. Leuven: Garant.

Dijk, E. J. van. (2011). *De hunkerende generatie: de leefwereld van jongeren*. Houten: De Banier.

EF Education First | EF België. (2018). Geraadpleegd 31 juli 2018, van <https://www.ef.be/nl/>

Elchardus, M. (2007). *Sociologie: een inleiding*. Amsterdam: Pearson Education.

Epos Vlaanderen. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://www.epos-vlaanderen.be/>

Europa voor de Burger Vlaanderen (ECP) | Cultuur. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://cjsm.be/cultuur/themas/internationaal-cultuurbeleid/subsidies/europa-voor-de-burger-vlaanderen-ecp>

European Commission. (2017). Wat is Erasmus+ | Erasmus+. Geraadpleegd 28 november 2017, van https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/about_nl

European Commission, & Directorate-General for Education, Y., Sport and Culture. (2017). *Erasmus+ annual report 2016*.

European Solidarity Corps. (2017, september 11). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://www.youthinaction.be/european-solidarity-corps>

Europees Sociaal Fonds - Europese Commissie. (2017). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=nl>

Formaat. (2018). Memorandum Gemeenteraadsverkiezingen 2018. Geraadpleegd van <https://www.formaat.be/assets/1909>

- Germeys, E. (2002). Het jeugdbeleid in Vlaanderen. Een analyse van het internationale luik in het gemeentelijk jeugdbeleid.
- Geschiedenis van de jeugdcultuur. (2011, april 1). Geraadpleegd 31 juli 2018, van <https://mens-en-samenleving.infonu.nl/sociaal-cultureel/70709-geschiedenis-van-de-jeugdcultuur.html>
- Go Strange! (2018). Geraadpleegd 31 juli 2018, van <https://www.gostrange.be/>
- Hambach, E. (2008). *Vrijwilligerswerk de wet: praktische vragen en antwoorden*. Brussel: Koning Boudewijnstichting.
- Hermes, J., & Doornenbal, J. (2016). *Leefwerelden van jongeren: thuis, school, media en populaire cultuur*.
- Heyns, M., & Baeten, W. (1989). INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN CHIROJEUGD VLAANDEREN 1944-1987. KADOC. Geraadpleegd van <https://kadoc.kuleuven.be/db/inv/8.pdf>
- JINT. (2017). Jint > Over Jint > JINT als vzw > Missie. Geraadpleegd 15 augustus 2017, van <http://www.jint.be/OverJint/JINTalsvzw/Missie.aspx>
- Kinderrechtencommissariaat. (2017, juni). Memorandum. Geraadpleegd van http://www.brusselbazaar.be/sites/www.brusselbazaar.be/files/bijlagen/nieuwsbericht/20170719%20MEMORANDUM_lokale_verkiezingen_2017_def%20%282%29.pdf
- Kuiper, E., Vanobbergen, B., & Veugelers, W. (2010). Wat betekent jong-zijn v-andaag? *Pedagogiek*, 1(30), 6.
- Kusten en Erfgoed. (2017, maart). Vrijwilligerswerk, Knelpunten en mogelijke oplossingen Nota met het oog op interbestuurlijk overleg tussen de Vlaamse en de federale overheid. Departement Cultuur, Jeugd & Media). Geraadpleegd van <http://www.kunstenenerfgoed.be/sites/default/files/uploads/pdf/VR-2017-3103-DOC.0291-2-Knelpuntennota-vrijwilligersbeleid---bijlage.pdf>
- Lesjak, M., Juvan, E., Ineson, E. M., Yap, M. H. T., & Axelsson, E. P. (2015). Erasmus student motivation: Why and where to go? *Higher Education*, 70(5), 845–865. <https://doi.org/10.1007/s10734-015-9871-0>
- Lietaer, P., Meersschaert, E., Poncelet, S., & Wemel, D. (2008). Jeugddiensten gaan internationaal. JINT. Geraadpleegd van

http://www.jint.be/Portals/0/Documenten/Publicaties/Jeugddiensten_gaan_internationaal.pdf

- Lough, B. J. (2014). Social Work Perspectives on International Volunteer Service. *British Journal of Social Work*, 44(5), 1340–1355. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct001>
- Lufkin, B. (2017). 50 grand challenges for the 21st Century. BBC Future Now. Geraadpleegd van <http://www.bbc.com/future/story/20170331-50-grand-challenges-for-the-21st-century>
- Matheusen, F., Krols, Y., De Graef, G., Simons, J., & De Troy, D. (2010). Het actieplan interculturaliseren: rewind and fastforward: de effecten van het actieplan interculturaliseren van, voor en, door cultuur, jeugdwerk en sport. Geraadpleegd van <https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/384341>
- Ministerie van Economische Zaken, & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2013, november). Nederlandse oplossingen voor wereldwijde uitdagingen. Vijfkeerblauw. Geraadpleegd van <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2013/11/Nederlandse-oplossingen-voor-wereldwijde-uitdagingen-Topsectoren-en-Horizon-2020.pdf>
- Morreel, E., Nys, K., & Van Leeuwen, K. (2016). *Ouders en jeugdwerk Ervaringen en verwachtingen van ouders over deelname en betrokkenheid bij jeugdwerk*. Brussel: Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, afdeling Jeugd. Geraadpleegd van http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/onderzoek/ouders_en_jeugdwerk_rapport.pdf
- Over VLEVA. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://www.vleva.eu/over-vleva>
- Pattyn, B., & D’Hoine, P. (2015). *Jongeren vandaag en de wereld morgen*. Leuven: Leuven UP.
- Perrottet, T., & Kaaij, P. van der. (2004). *De weg naar Olympus: in het voetspoor van de Romeinse toeristen uit de Oudheid*. Amsterdam [etc.: Byblos/Roularta Books.
- Rea, A., Nagels, C., & Christiaens, J. (2009). Brusselse jongeren: sociale ongelijkheid en culturele diversiteit: Synthesenota, SGB nr. 9. *Brussels Studies*. <https://doi.org/10.4000/brussels.955>
- Redig, G. (2017). *Beleid & overheidsbeleid met toepassingen voor het Vlaamse cultuur- en jeugdbeleid*. VUB.
- Redig, G. (2018). *Jeugd, jeugdwerk, jeugdbeleid in en van Vlaanderen*. VUB.
- Saunders, M. N. K., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). *Research methods for business students* (5th ed). New York: Prentice Hall.

- Schurmans, D., & Mariën, I. (2013). *Naar gebruikersprofielen van jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties - Over digitale media, sociale context en digitale ongelijkheden*. Pleinlaan 9, 1050 Brussel: Mediawijs.be. Geraadpleegd van http://demos.be/sites/default/files/digitale_mediaprofielen_jmks_final.pdf
- Swaen, B. (2017, mei 2). Focusgroep – wat is het precies? Scribbr. Geraadpleegd van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/focusgroep/>
- The EU-CoE youth partnership homepage. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/home>
- Thillainatarajan Sivakumaran, Eiji Tomida, Holly Kathleen Hall, & Manabu Sumida. (2013). Exploring Factors Determining Motivation to Participate in Study Abroad Programs for Teacher Education Students in the U.S.A. and Japan. *International Journal of Business and Social Science*, 4(6), 8. <https://doi.org/10.30845/ijbss>
- Thomaes, S., & Devroe, E. (2008). *Naar een parketbeleidsplan voor de parketten van eerste aanleg*. Antwerpen; Apeldoorn: Maklu.
- Tibon, M. V. P. (2012). A Push Motivation Model of Filipino Youth Travel. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, Vol. 8(No. 9), 1392–1397.
- Toerisme Vlaanderen. (2014). *Trendrapport toerisme 2014* (p. 88). Brussel: Toerisme Vlaanderen. Geraadpleegd van https://www.toerismevlaanderen.be/sites/toerismevlaanderen.be/files/assets/documents_KENNIS/cijfers/TIC/2014_TrendrapportToerisme.pdf
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2009). *Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie; Verslag met diens bevindingen over het Groenboek "Leermobiliteit voor Jongeren bevorderen" (kamerstuk 22112, nr.954)* (VERSLAG VAN DE RAPPORTEUR No. Kamerstuk 22112 nr. 964). Nederland. Geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/22112/kst-22112-964?resultIndex=299&sorttype=1&sortorder=4>
- Uyttersprot, K., & Van Bockstal, L. (2014, februari). JINT Focus brochure 'Reizen om te leren – leermobiliteit van jongeren en jeugdwerkers'. Nevelland Graphics.
- van Assema, P., Mesters, I., & Gerjo, K. (1992). Het focusgroep-interview: een stappenplan. *T. Soc. Gezondheidsz*, 70(7), 8.

- Van Bouchaute, B., & Van de Walle, I. (2001). *Strax: jeugdwerk verkent de toekomst*. Leuven; Apeldoorn: Garant.
- Vanhee, J., Lambert, K., & Redig, G. (2017). *Europees en Internationaal Jeugdbeleid*.
- Vanhoudt, F. (2017). Uitdagingen voor jongeren en EU beleid. Euroguidance. Geraadpleegd van https://www.euroguidance-vlaanderen.be/file/view/vanhoudt_floor_ec.pdf/438925922/vanhoudt_floor_ec.pdf
- Vettenburg, N., Deklerck, J., & Siongers, J. (2009). *Jongeren binnenstebuiten. Thema's uit het jongerenleven onderzocht*. Leuven: Acco.
- Vettenburg, N., Deklerck, J., Siongers, J., & Jeugdonderzoekplatform (Belgium) (Red.). (2010). *Jongeren in cijfers en letters: bevindingen uit de JOP-monitor 2*. Leuven: Acco.
- Vlaamse Jeugdraad. (2018). Lokaal Memorandum 2018. Geraadpleegd van https://vlaamsejeugdraad.be/sites/default/files/wysiwyg/lokaal_memorandum_vlaamse_jeugdraad.pdf
- Voorstelling | www.kcse.eu. (2018). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <http://www.kcse.eu/node/2>
- Vrije Universiteit Brussel | Redelijk eigzinnig. (2017, augustus 13). Geraadpleegd 13 augustus 2017, van <http://www.vub.ac.be/opleiding/agogische-wetenschappen/maak-kennis>
- VVJ. (2018). Wat zijn de taken van een jeugdraad? Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://www.vvj.be/faq/wat-zijn-de-taken-van-een-jeugdraad>
- VVSG. (2018). Stedenbanden. Geraadpleegd 10 augustus 2018, van <http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Stedenbanden/Pages/default.aspx>
- Wemel, D., & Lemaitre, F. (2009). GO STRANGE – het onderzoek Onderzoek naar de visie van jongeren op internationale mobiliteit. Geraadpleegd van <http://www.jint.be/Portals/0/Documenten/Infotheek/GO%20STRANGE%20-%20het%20onderzoek.pdf>
- WEP | Taalreis, studeren in het buitenland. (2018). Geraadpleegd 31 juli 2018, van <https://www.wep.be/nl>

Wildeboer Schut, J. ., Vrooman, J. ., & Beer, P. de. (2000). *De maat van de verzorgingsstaat: inrichting en werking van het sociaal-economisch bestel in elf westerse landen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Youth in Action. (2014). Geraadpleegd 8 augustus 2018, van <https://www.youthinaction.be/>

BIJLAGEN

FASE 1 ENQUÊTE

BIJLAGE 1: RESPONDENTEN ENQUÊTE

	De naam van de gemeente waar u werkt		
1.	Aalst	41.	Gavere
2.	Aarschot	42.	Genk
3.	Aartselaar*	43.	Gingelom
4.	Aartselaar*	44.	Gooik
5.	Affligem	45.	Haacht
6.	Alken	46.	Haaltert
7.	Alveringem	47.	Halen
8.	Antwerpen	48.	Halle
9.	Antwerpen, district Berchem	49.	Ham
10.	Antwerpen, district Deurne	50.	Hamont-Achel
11.	Antwerpen, district Wilrijk	51.	Harelbeke
12.	Avelgem	52.	Heist-op-den-Berg
13.	Balen	53.	Herent
14.	Beernem	54.	Herentals
15.	Beerse	55.	Herenthout
16.	Beringen	56.	Herk-de-Stad
17.	Berlaar	57.	Heusden-Zolder
18.	Bertem	58.	Hoeselt
19.	BHG, Etterbeek	59.	Houthalen-Helchteren
20.	BHG, Jette	60.	Hove
21.	BHG, Vlaamse Gemeenschapscommissie	61.	Ichtegem
22.	BHG, Watermaal-Bosvoorde	62.	Kapelle-op-den-Bos
23.	Blankenberge	63.	Kinrooi
24.	Bocholt	64.	Kontich
25.	Borgloon	65.	Kortemark
26.	Boutersem	66.	Kortesseem
27.	Brakel	67.	Kruibeke
28.	Bree	68.	Kruishoutem
29.	Brugge	69.	Kuurne
30.	Buggenhout	70.	Laakdal
31.	DE HAAN	71.	Lebbeke
32.	De Panne	72.	Ledegem
33.	Denderleeuw	73.	Liedekerke
34.	Dendermonde	74.	Lier
35.	Destelbergen	75.	Lille
36.	Dilbeek	76.	linter
37.	Dilsen-Stokkem	77.	Lommel
38.	Edegem	78.	Londerzeel
39.	Essen	79.	Lo-Reninge
40.	Evergem	80.	Maaseik

81.	Maasmechelen	131.	Zelzate
82.	Mechelen	132.	Zemst
83.	Meerhout	133.	Zingem
84.	Meise	134.	Zoersel
85.	Moorslede	135.	Zomergem
86.	Mortsel	136.	Zottegem
87.	Nazareth	137.	Zoutleeuw
88.	NIJLEN	138.	Zulte
89.	Koksijde		
90.	Oostende		
91.	Oostkamp		
92.	Oostrozebeke		
93.	Peer		
94.	ranst		
95.	Ravels		
96.	Riemst		
97.	Rijkevorsel		
98.	Ronse		
99.	Roosdaal		
100.	Rotselaar		
101.	Schelle		
102.	Scherpenheuvel-Zichem		
103.	Schilde		
104.	Sint-Lievens-Houtem		
105.	Sint-Pieters-Leeuw		
106.	SINT-TRUIDEN		
107.	stad Lokeren		
108.	Staden		
109.	Steenokkerzeel		
110.	Stekene		
111.	Temse		
112.	Tessenderlo		
113.	Tielt		
114.	Tielt-Winge		
115.	Tongeren		
116.	Turnhout*		
117.	Turnhout*		
118.	Vilvoorde		
119.	Waregem		
120.	Wemmel		
121.	wervik		
122.	Westerlo		
123.	Wezembeek-Oppem		
124.	Wichelen		
125.	Wijnegem		
126.	Wortegem-Petegem		
127.	Wuustwezel		
128.	Zandhoven		
129.	Zedelgem		
130.	zele		

BIJLAGE 2: OPENINGSBRIEF

Beste jeugddienst

In het kader van mijn masterproef Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel ga ik de organisatie van internationale jongerenactiviteiten, projecten en uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten onderzoeken. Binnen dit thema ga ik specifiek op zoek naar welke (f)actoren een stimulerende of afremmende rol spelen.

Mijn promotor is prof. Dr. Guy Redig. Verder kan ik dit onderzoek voeren in samenwerking met de Afdeling Jeugd (Vlaamse overheid) en de VVJ.

De enquête bestaat uit open en gesloten vragen en neemt maximum 15 minuten van uw tijd in beslag.

Via onderstaande link kan u deelnemen aan mijn onderzoek.

<https://thesisonderzoek.limequery.com/679611?lang=nl>

U kan deze enquête invullen tot en met maandag 15 januari.

Alvast bedankt voor uw medewerking!

Lien Ravesloot

Studente 1e Master in de Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel

1. Inleiding

[] Naam en voornaam *

[] De naam van de gemeente waar u werkt *

[] Aantal inwoners in de gemeente *

[] De naam van de dienst waar u werkt *

[] Uw functie binnen deze dienst *

[] Het aantal voltijdse equivalent personeel dat inhoudelijk werkt rond jeugd(werk)beleid *

[] Worden er internationale activiteiten voor jongeren georganiseerd in uw gemeente?

Kies één van de volgende mogelijkheden:

Ja

Nee, maar we deden dit wel in het verleden.

Nee

2. Internationale werking

[] Wie organiseert de internationale activiteiten voor jongeren in uw gemeente? *

Selecteer alle mogelijkheden:

De jeugddienst

De jeugdraad

Een andere gemeentelijke dienst

Een andere gemeentelijke adviesraad

Een vereniging in de gemeente

Een aantal verenigingen samen

Anders:

[]Op welke manier ondersteunt de gemeente internationale projecten voor jongeren? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- Projectmatige financiële steun
- Financiële steun via subsidies
- Procesbegeleiding
- Bemiddeling van de organisatoren
- Informatie geven aan de jongeren
- Reclame maken, bekend maken
- Geen ondersteuning van de gemeente
- Anders:

[]Op welke manier ondersteunt een gemeentelijke adviesraad internationale projecten? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- Projectmatige financiële steun
- Financiële steun via subsidies
- Procesbegeleiding
- Bemiddeling van de organisatoren
- Informatie geven aan de jongeren
- Reclame maken, bekend maken
- Geen ondersteuning van een gemeentelijke adviesraad
- Anders:

[]Voor wie worden er internationale jongerenactiviteiten georganiseerd in uw gemeente? *

- Individuele jongeren
- Jeugdbewegingen (Chiro, Scouts, KSA, ...)

- Jeugthuizen
- Vakantiespeelpleinen
- Jeugdverenigingen gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties
- Zelforganisaties op basis van etnisch-culturele eigenheid
- Projecten; bijvoorbeeld een groep vrienden
- Anders:

[]Op welke manier worden er een internationale werking voor jongeren georganiseerd in uw gemeente? *

- Wij geven individuen de kans om internationaal te werken
- We bieden jeugdverenigingen de kans om internationaal te werken
- Twinning/zustersteden/jumelages
- Internationale stedenbanden
- EVS
- Youth in Action
- Europa voor de burger
- Creative Europe
- Het Europees Jeugdfonds
- Anders:

[]Krijgt de gemeente bij het organiseren van internationale jongerenuitwisseling ondersteuning van één van volgende organisaties? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- JINT vzw
- Ambrassade
- VVJ
- VVSG

- De internationale commissie/koepel van het landelijk jeugdwerk (bijvoorbeeld: Fimcap, Mijarc, ...)
- Derde Wereldorganisaties in de gemeente
- De gemeente krijgt geen ondersteuning
- Anders:

[] Heeft u tot nu toe een eerder positieve of eerder negatieve ervaring bij het verwezenlijken van een internationale uitwisseling op uw gemeente? *

- Zeer positieve ervaring
- Redelijk positieve ervaring
- Neutraal
- Redelijk negatieve ervaring
- Zeer negatieve ervaring

[] Verklaar uw keuze *

Vul uw antwoord hier in:

[] Schrijf in een paar woorden hoe de internationale samenwerking voor jongeren in uw gemeente verbeterd kan worden (wat, waarom, voor/door/met wie?). *

Vul uw antwoord hier in:

3. Internationale werking in het verleden

[] Wie organiseerde deze internationale activiteiten voor jongeren in uw gemeente? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- De jeugddienst
- De jeugdraad
- Een andere gemeentelijke dienst
- Een andere gemeentelijke adviesraad
- Een vereniging in de gemeente
- Een aantal verenigingen samen

Anders:

[]Op welke manier ondersteunde de gemeente internationale projecten? *

Selecteer alle mogelijkheden:

Projectmatige financiële ondersteuning

Financiële steun via subsidies

Procesbegeleiding

Bemiddeling van de organisatoren

Informatie geven

Reclame maken, bekend maken

Geen ondersteuning van de gemeente

Anders:

[]Voor wie werden er internationale jongerenactiviteiten georganiseerd in uw gemeente? *

Selecteer alle mogelijkheden:

Individuele jongeren

Jeugdbewegingen (Chiro, Scouts, KSA, ...)

Jeugdhuizen

Vakantiespeelpleinen

Jeugdverenigingen gericht op kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties

Zelforganisaties op basis van etnisch-culturele eigenheid

Projecten; bijvoorbeeld een groep vrienden

Anders:

[]Op welke manier werden er een internationale werking voor jongeren georganiseerd in uw gemeente? *

Selecteer alle mogelijkheden:

Wij geven individuen de kans om internationaal te werken

- We bieden jeugdverenigingen de kans om internationaal te werken
- Twinning/zustersteden/jumelages
- Internationale stedenbanden
- EVS
- Youth in Action
- Europa voor de burger
- Creative Europe
- Het Europees Jeugdfonds
- Anders:

[]Kreeg de gemeente bij het organiseren van een internationale jongerenuitwisseling ondersteuning van één van de volgende organisaties? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- JINT vzw
- Ambrassade
- VVJ
- VWSG
- De internationale commissie/koepel van het landelijk jeugdwerk (bijvoorbeeld: Fimcap, Mijarc, ...)
- Derde Wereldorganisaties in de gemeente
- De gemeente krijgt geen ondersteuning
- Anders:

[]Wat waren de belangrijkste oorzaken waardoor deze internationale

Selecteer alle mogelijkheden:

- Jongeren werden te weinig bereikt.
- Jongeren toonden te weinig interesse.
- Jongeren vonden andere manieren om aan internationale samenwerking te doen.

- Het was te duur.
- Er was geen tijd meer om een internationaal project te organiseren.
- De organisatie ervan bleek veel te complex.
- Er was te weinig ondersteuning van externe organisaties.
- Er is geen ervaring en geen competentie meer voor.
- De taal voor de projectaanvragen alsook het begrijpen van de taal van de ontvangende partners was vaak te ingewikkeld.
- Anders:

[]Is het mogelijk om opnieuw te starten met het organiseren van internationale jongerenactiviteiten? *

Kies één van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

[]Verklaar uw keuze *

4. Geen internationale werking

[]Wat zijn de belangrijkste oorzaken waarom er geen internationale jongerenactiviteiten georganiseerd worden in de gemeente? *

Selecteer alle mogelijkheden:

- Jongeren worden te weinig bereikt.
- Jongeren tonen te weinig interesse.
- Er bestaan al voldoende andere mogelijkheden om een internationale uitwisseling te doen.
- Het is te duur.
- Er is niet genoeg tijd.
- De organisatie ervan is te complex.
- Er is te weinig ondersteuning van externe organisaties die gespecialiseerd zijn in internationale uitwisseling.

We hebben geen ervaring met internationale uitwisseling

De taal voor de projectaanvragen alsook het begrijpen van de taal van de ontvangende partners is vaak te ingewikkeld.

Anders:

[] Is er interesse bij de jeugddienst of bij een andere gemeentelijke dienst in uw gemeente om internationale samenwerkingsprojecten te organiseren? *

Kies één van de volgende mogelijkheden:

Ja

Nee

Ik weet het niet

[] Verklaar uw keuze *

[] Wat zou uw gemeentebestuur kunnen stimuleren om toch internationale jongerenactiviteiten te organiseren? *

Selecteer alle mogelijkheden:

Meer interesse bij de jongeren

Extra financiële middelen

Meer personeel

Personeel met specifieke kennis

De juiste en bruikbare informatie

Specifieke begeleiding van externe organisaties

Anders:

5. Kennis over organisaties

[]In welke mate hebt u al gehoord van onderstaande organisaties? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Onbekend	Redelijk onbekend (enkel aanbod bekend)	Redelijk bekend (eenmalige samenwerking)	Zeer bekend (regelmatige samenwerking)
JINT vzw	☐	☐	☐	☐
Ambrassade	☐	☐	☐	☐
VVJ	☐	☐	☐	☐
VVSG	☐	☐	☐	☐
De internationale commissie/koepel van het landelijk jeugdwerk (bijvoorbeeld: Fimcap, Mijarc, ...)	☐	☐	☐	☐
Derde Wereldorganisaties in de gemeente	☐	☐	☐	☐

6. Kennis over programma's

[]In welke mate hebt u al gehoord van onderstaande programma's? *

Kies het toepasselijke antwoord voor elk onderdeel:

	Onbekend	Redelijk onbekend (enkel aanbod bekend)	Redelijk bekend (eenmalige deelname)	Ze er bekend (regelmatige deelname)
EVS	☐	☐	☐	☐
Europees Solidariteitskorps	☐	☐	☐	☐
Youth in Action	☐	☐	☐	☐
Europa voor de burger	☐	☐	☐	☐
Creative Europe	☐	☐	☐	☐
Europees Jeugdfonds	☐	☐	☐	☐

7. Slot

[]Indien u nog vragen, bedenkingen, opmerkingen hebt of nog zaken wilt vertellen die niet aan bod zijn gekomen tijdens deze enquête mag u dit hieronder neerschrijven.

UITNODIGING FOCUSGROEP

Internationale uitwisseling op de jeugddiensten

In kader van het behalen van een masterproef, ben je uitgenodigd voor de focusgroep over internationale uitwisseling op de jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel. De focusgroep is een vervolg van de online vragenlijst die eerder dit jaar uitgezonden werd naar alle jeugddiensten in Vlaanderen en Brussel.

VRJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

DEPARTEMENT
CULTUUR,
JEUGD & MEDIA

WAAR?

VUJ
Vergaderzaal
Ossenmarkt 3
2000 Antwerpen

WANNEER?

24 april 2018
10u-12u

VERVOER?

15min van
Centraal-Station
Antwerpen en
mogelijkheid tot
parkeren

INTERESSE?

Geef een seintje!

Contact

Lien Ravesloot
+32 4 96 87 98 00
lien.ravesloot@gmail.com

BIJLAGE 5: RESPONDENTEN FOCUSGROEP (EERSTE STEEKPROEF)

JA			Vroeger				#Provincie
Provincie	Gemeente	Wie	Belfius	Gemeente	Wie?	Belfius	#
Limburg	Heusden-Zolder	Jana Govarts	Semi-stedelijke gemeente	Halen	Bram Raymaekers	Economisch	2
West-Vlaanderen	Brugge Tielt	Jochen Snick Steven Debie	Centrum steden				1
Oost-Vlaanderen	Evergem	Bruno Smet	Semi-stedelijke gemeenten	Stekene	Huyghebaert Ilse	Landelijk	3
				Ronse Temse	Steven De Tavernier Joke Maes	Semi-stedelijke gemeente	
Vlaams-Brabant	Halle	Amy Bousard	Centrum steden	Sint-Pieters-Leeuw Affligem	Sofie Heymans Platteau Fran	Woon gemeente	3
	Steekokkerzeel	Sprangers Gert-Jan	Woon gemeenten				
Antwerpen	Laakdal	Gert	Economisch	Turnhout	Thomas Peeters	Centrum steden	3
				Ranst Edegem	Stefan Oorts Marjon Thienpondt	Woon gemeenten	
Totaal							= 12

NEE				#Provincie
Provincie	Gemeente	Wie?	Belfius	
Limburg	Beringen	Elke Aerts	Centrum	2
	Ham	Ooms John	Land	
	Houthalen	Collard Evy	Semi-sted	
	Tessenderlo	Frederik Biesmans	Econo	
West-Vlaanderen	Waregem	Coussement Flor	Econo	1
	Beernem	Jens Croene	Land	
Oost-Vlaanderen	Lokeren	De Pauw Els	Semi sted	2
	Lebbeke	Sara Joris	Semi-sted	
	Zele	gwen metdepenningen	Semi-sted	
	Haaltert	Van de Velde Dieter	Semi-sted	
	Zottegem	Hellen Volckaert	Centrum	
Vlaams-Brabant	Londerzeel	Willems Margo	Woon	3
	Vilvoorde	Sarah Maes	Centrum	
	Aarschot	Eeckhout Inne	Centrum	
	Bertem	Herroelen Sandra	Woon	
	Haacht	Karen Vermeiren	Woon	
	Kapelle op den bos	Linda Compté	Woon	
	Meise	Van Campenhout Lieven	Woon	
	Dilbeek ok	Van Cauwenberge Sven	Woon	
Antwerpen	Ravels	Ruben Van Nooten	Semi-sted	3
	Schelle	Mertens Tessa	Semi-sted	
	Herentals	Simon Vantomme	Centrum	
	Herenthout	Van Orshaegen Julie	Land	
	Kontich	Leenders Annelien	Woon	
	Hove	Jaspers Sihan	Woon	
	Mortsel	Bergen Bart	Woon	

	Schilde	Gielen Soetkin	Woon	
	Wijnegem	Van Camp Joris	Woon	
	Wuustwezel	Daniels Amber	Woon	
	Beerse	Gitte Scheyltjens	Woon	
	Aartselaar	Van Echelpoel Lieve	Woon	
Brussel	Jette	Neukermans Jessy		1
	Watermaal	Azzalini Claudia		
Totaal				= 12

Belfius-indeling (steekproef) JA/VROEGER	#aantal
Woongemeenten	3
Landelijke gemeenten	1
Concentratie economische activiteit	2
Semi-stedelijke gemeenten	3
Centrumgemeenten	3
Toeristische gemeenten	0
Totaal	= 12

Belfius-indeling (steekproef) NEE	#aantal
Woongemeenten	3
Landelijke gemeenten	1
Concentratie economische activiteit	2
Semi-stedelijke gemeenten	3
Centrumgemeenten	2
Toeristische gemeenten	0
Brussel	1
Totaal	= 12

1. Inleiding

Voorstelling

- Masterstudente Agogische Wetenschappen
- Thesis over internationale jongerenactiviteiten op de gemeentelijke jeugddiensten

Informatie registratiewijze

- Opnames van het gesprek om geen informatie te verliezen.
- Alles wat is opgenomen, wordt vertrouwelijk behandeld.
 - Enkel ikzelf en assistent, mijn promotor en begeleider beluisteren de opnames.
- Toestemming vragen om opnames te maken
- Vermelden dat ik tijdens het interview ook notities zal maken
- Informeren hoelang het gaat duren. Maximaal 2 uur.

2. Leidraad

Voorstelling

- Iedereen mag zichzelf voorstellen.
 - Wie? Meer uitleg over hun job.
- Internationale ervaring
 - Welke ervaringen hebben ze met het internationale?
 - Algemeen
 - In het bijzonder op vlak van jeugd
 - Kleine omschrijving
 - Deelnemen of opzetten van een project?
 - Samen met internationale collega's/gasten/jongeren?
 - Wat hebben zij hiervan geleerd of opgestoken?
- Afsluitende vraag:
 - Van wie (of waar) hebben jullie het eerst iets vernomen van een internationale activiteit?

Context geven over de enquête '15

- Hoeveel gemeenten organiseren internationale jongerenactiviteiten?
- Uitleg over representativiteit
 - Responsgraad
 - Belfius-indeling
 - Provincies

Resultaten om te bespreken '60

1. Ondersteuning intern (basisstructuur)

Uit de resultaten van de enquête leid ik af dat de gemeenten vooral projectmatig financieel jongerenprojecten ondersteunen en dit vooral voor individuele jongeren.

- Herkennen jullie dit?
- Hoe belangrijk is het mandaat van schepenen van jeugd bij de ondersteuning van internationale uitwisseling?
- Wat is de rol van de jeugdraad bij de ontwikkeling van projecten?
- Hoe is de jeugddienst ingebed in de gemeentelijke structuur? Een aparte jeugddienst of eerder ingebed in vrijetijd?
- Hebben jullie een specifieke jeugdconsulent?
- Is er een grote samenwerking tussen de verschillende diensten? Hoe belangrijk is de steun van andere diensten bij het opstarten van een internationaal project?

2. Drempels

Uit de enquêtes blijkt dat de gemeenten stoppen met internationale uitwisseling of het niet organiseren omdat enerzijds de jongeren geen interesse tonen of andere manieren vonden en anderzijds de gemeente geen tijd heeft of de organisatie te complex is.

- Herkennen jullie dit?
- **Hoe motiveren jullie jongeren om deel te nemen aan activiteiten georganiseerd door de gemeente?**
 - Zijn jongeren betrokken met de jeugddienst?
 - Op welke manieren bereiken jullie de jongeren?
 - Hoe groot is de afstand tussen de jongeren en de jeugddienst?
 - Hoe peil je naar de interesses van jongeren?
 - Hoe belangrijk is de jeugdraad?
 - Hoe belangrijk zijn de verenigingen?
- **Wat zijn de prioriteiten op de jeugddienst?**

Uit de enquête blijkt dat extra personeel en extra financiële middelen gemeenten kunnen motiveren om internationale jongerenactiviteiten te organiseren.

 - Hebben jullie extra personeel aangesteld om internationale uitwisseling te organiseren?
 - Is er in het budget veel veranderd om internationale uitwisseling te kunnen organiseren?
 - Is er een prioriteit moeten wijken om internationaal te gaan?
 - Moet er veel veranderen om internationale jongerenactiviteiten te organiseren?

3. Ondersteuning extern

- ***Uit mijn enquêtes leid ik af dat de meeste gemeenten alles op eigen houtje organiseren.***
 - Is dit bij jullie ook zo?
 - Hoe gaat dit in zijn werk (zie hierboven)?
 - Is er nood aan ondersteuning van externe organisaties?
- **Programma's en organisaties**
Grafiek laten zien van kennis over Vlaamse en Europese programma's en organisaties
 - Op welke manier kunnen deze programma's/organisaties de jeugddiensten ondersteunen?
 - Hoe kunnen deze programma's/organisaties meer bekend gemaakt worden?
 - Slagen deze programma's/organisaties in hun opzet?
 - Op welke thema's moeten ze meer inspelen?
- **Verenigingen**
 - Werken jullie samen met verenigingen voor internationale projecten?
 - Zijn verenigingen hierin geïnteresseerd? Wat zijn de kansen bij zo een samenwerking?
- **Scholen**
Uit de enquête blijkt dat sommige gemeenten ook samenwerken met middelbare scholen om internationale activiteiten te organiseren.
 - Welke rol spelen de middelbare scholen bij het ondersteunen van internationale jongerenactiviteiten?
- **Buitenland**
Uit de enquête blijkt dat gemeenten vaak internationaal werken via zustersteden/stedenbanden.
 - Hebben jullie een jumelages/stedenband?
 - Op welke manier wordt er samengewerkt?
 - Is dit voordeliger dan via een organisatie?
 - Wat zijn de voor- en nadelen?

4. Nut

Uit de enquêtes blijkt dat de gemeenten die internationale uitwisseling organiseren er een goede ervaring aan overhouden.

- Welke rol kan een internationale uitwisseling spelen in de gemeente?
- Wanneer heeft een internationale uitwisseling effect op de gemeente?
- Wanneer is er sprake van een nuttige en succesvolle uitwisseling?

Uit dezelfde vraag blijkt ook dat jeugddiensten het moeilijk vinden om achteraf iets betekenisvol te doen met de jongeren.

- Herkennen jullie dit?
- Hoe zou dit ingevuld kunnen worden?
- Wanneer kan een uitwisseling betekenisvol zijn voor de gemeente?

3. Afsluiting

- Wil je nog zaken vertellen die nog niet aan bod zijn gekomen tijdens deze focusgroep?
- Ik bedank jullie voor de medewerking!
- Koffie, thee, koekjes!

Geachte heer, mevrouw,

Doel van het onderzoek

In het kader van mijn masterproef Agogische Wetenschappen wil ik het thema internationale samenwerking op de gemeentelijke jeugddiensten gaan onderzoeken. Binnen dit thema ga ik specifiek opzoek naar welke (f)actoren een stimulerende of afremmende rol spelen en hoe ik, aan de hand van deze (f)actoren, het beleid kan optimaliseren. Vooraf werd een enquête rondgestuurd naar de verschillende gemeenten in Vlaanderen en Brussel om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen over welke gemeenten internationale jongerenactiviteiten organiseren en op welke manier ze dat dan doen. Aan de hand van deze gegevens wordt deze focusgroep georganiseerd om een beter beeld te krijgen op deze resultaten. Uw gemeente kwam na samenspraak in aanmerking om in mijn onderzoek te worden opgenomen, waarvoor hartelijk dank.

Verloop van het gesprek

De focusgroep wordt begeleid door de masterstudente Agogische Wetenschappen. Hierbij wordt een audio-opname gemaakt. De focusgroep vindt plaats op een op voorhand afgesproken plaats. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Alle antwoorden op de vragen zijn een meerwaarde voor het onderzoek. De focusgroep zal ongeveer **2 uur** in beslag nemen. De verkregen informatie wordt verwerkt in een masterproef.

Behandeling van de gegevens

Ik wens de verkregen gegevens te verwerken op die manier dat ze bijdragen tot het verbeteren van de werking van de Vlaamse jeugddiensten, maar vragen daarvoor uw goedkeuring. Indien uw organisatie of uzelf anoniem wenst te blijven, wordt in het artikel slechts de bespreking van de samenwerking gebruikt, zonder namen en verantwoordelijken te noemen. Alle gegevens worden enkel in de context van dit onderzoek gebruikt.

U heeft het volste recht te weigeren aan dit onderzoek mee te werken en om tijdens de focusgroep af te zien van verdere medewerking. Hiervoor dient u geen reden op te geven.

Indien u vragen en/of opmerkingen hebt, kan u contact opnemen met Lien Ravesloot

T: 0496/87.98.00

E: lien.ravesloot@gmail.com

Door het ondertekenen van dit document, verklaart u op de hoogte te zijn van de aard van het onderzoek en bent u bereid hieraan deel te nemen. Wij bedanken u alvast voor uw medewerking!

Ik ondergetekende,, verklaar hierbij dat ik, als deelnemer aan een onderzoek binnen de Vrije Universiteit Brussel:

- (1) de informatiebrief heb gelezen. Die geeft uitleg over de aard van het onderzoek. Op elk ogenblik wordt me de mogelijkheid geboden om bijkomende informatie te verkrijgen.
- (2) totaal vrijwillig deelneem aan het onderzoek.
- (3) de toestemming geef aan de onderzoekers om met de resultaten:
 - ✓ Mijn gegevens die leiden tot een herkenning van de persoon te publiceren: JA/NEE
- (4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten.
- (5) ervan op de hoogte ben dat ik een kopie van het artikel kan verkrijgen.
- (6) toestemming geef tot een audio-opname van de focusgroep.

Voor akkoord,

Gelezen en goedgekeurd te (plaats) op (datum)

Handtekening van de onderzoekers:

.....

Handtekening van de respondent:

.....

BIJLAGE 8: AXIAAL CODEREN FOCUSGROEP

Hoofdcode gebaseerd interviewschema	Subcode op	Sub van subcode
Respondenten	? ? VVJ	
Ondersteuning intern	Schepen Jeugdraad Nieuwe legislatuur	
Drempels	Motivatie jongeren Informatie Tijd Geld Ervaring	Naar jongeren algemeen Over internationale uitwisseling
Ondersteuning extern	VVJ JINT Jongeren Organisaties Scholen Buitenlandse partner	
Visie	Vorbereiding Geen grote doelen Gemeente moet mee! Naverwerkingsproces	

FASE 3 INTERVIEWS

BIJLAGE 9: RESPONDENTEN INTERVIEWS

Wie?	Waar?	Job	Ervaring internationaal	Contact Jeugddiensten
Jan Vanhee	Departement Cultuur, Jeugd en Media Permanente vertegenwoordiging	Beleidsmedewerker Europees en internationaal jeugdbeleid	Via de job al 20 jaar	Geen direct contact Sporadisch via de VVJ
Ellen De Grauwe	VVJ	Stafmedewerker Participatie, Animatie & Programmatie en Internationaal	Zelf uitwisselingen georganiseerd Training gevolgd Europe Goes Local InterCity Youth	Direct contact over verschillende thema's
Koen Lambert	JINT	Directeur	Via de job al 30 jaar Persoonlijke ervaringen	Direct contact met de individuele jeugddiensten Indirect contact via de VVJ

Informed consent

Ik zal het interview opnemen om het achteraf beter te kunnen verwerken. Het beluisteren blijft beperkt tot mij en, mijn promotor. Daarnaast zal ik ook aantekeningen maken om het interview beter te kunnen volgen. Ik zou graag uw naam en functie willen gebruiken in mijn thesis om mijn werk te versterken. Als u hiermee akkoord gaat, heb ik een papier ter ondertekening.

Introductie

Ik ben Lien Ravesloot, ik ben studente aan de VUB. Ik studeer Agogische Wetenschappen en ik zit nu ook in mijn Master en daar hoort ook een thesis bij. Mijn thesis gaat over internationale uitwisseling bij jongeren in de gemeenten binnen Vlaanderen en Brussel. Mijn promotor is prof. Dr. Guy Redig. Mijn thesis bestaat uit 3 onderdelen. Het eerste deel was de enquête die ik verzond naar alle gemeenten in Vlaanderen en Brussel om een breed beeld te krijgen over mijn onderwerp. Dit volgde in een focusgroep om dieper in te gaan op de resultaten van de enquête. Ik zocht specifiek de stimulansen en drempels bij gemeentebesturen om internationale projecten op poten te zetten. De derde stap in mijn onderzoek zijn interviews met bevoorrechte getuigen bij VVJ, JINT en het Vlaams Departement, om zo nog dieper in te gaan op deze gegevens. Ik wil samen met u op zoek gaan naar de manier waarop we de stimulerende en afremmende (f)actoren kunnen gebruiken om internationale samenwerking op de gemeentelijke jeugddiensten te optimaliseren.

Het interview bevat 20 vragen en duurt maximaal een 1u30min.

Hebt u nog vragen? Dan kunnen we beginnen.

Interviewleidraad

Voorstellen

Om te beginnen mag u uzelf even voorstellen:

- Wie ben u?
- Carrièreverloop?
- Hoe bent u deze positie terechtgekomen?
- Welke ervaringen heeft u met internationale projecten?
- Welk contact heeft u met jeugddiensten?

Ik ga resultaten uit de focusgroep meegeven en dan kan u uw mening daarover geven. We kunnen daar zo diep op ingaan zoals u wilt.

Interne ondersteuning

Uit de focusgroep blijkt dat de interne ondersteuning binnen de gemeente belangrijk is en stimulerend werkt om internationale jongerenprojecten tot stand te brengen. Hiermee wordt de politiek en administratie bedoeld, maar ook de jeugdraad als adviesorgaan. Een jeugddienst kan dus gemakkelijker een internationaal project op poten zetten, wanneer er steun is van het gemeentebestuur.

1) Op welke manier kan een gemeentebestuur overtuigd worden om een internationaal project te organiseren?

- Hoe kunnen we internationale uitwisseling aantrekkelijker maken voor gemeentebesturen?
- Welke rol kan u of uw dienst/organisatie spelen bij het overtuigen van een gemeente?

2) In welke mate moeten we de gemeenten motiveren, er expliciet positieve aandacht aan besteden?

- Waarom wel? Waarom niet?
- Wat is het minimum?

Op 14 oktober zijn het gemeenteraadsverkiezingen. Voor de gemeenten betekent dit dat er toch wel bepaalde veranderingen kunnen gebeuren, ook op vlak van internationale uitwisselingen.

3) Is internationale uitwisseling een thema dat meer of net minder op de agenda zal komen bij de nieuwe legislatuur?

- Waarom wel? Waarom niet?
- En naar de verre toekomst toe?

Drempels

Een eerste drempel bij het organiseren van internationale uitwisselingen op de jeugddienst die we dieper gaan bekijken, is de motivatie van de jongeren. Uit de focusgroep blijkt dat de sterkte of zwakte van deze motivatie afhankelijk is van enerzijds de specifieke doelgroep binnen de jongerenpopulatie en anderzijds het soort project en specifieke datum dat het project valt.

4) Op welke manier kunnen we jongeren motiveren om op uitwisseling te gaan?

- In welke mate moeten we jongeren motiveren, er expliciet positieve aandacht aan besteden?
- Waarom wel? Waarom niet?
- Wat is het minimum?
- Hoe kunnen we internationale uitwisseling aantrekkelijker maken?

Een tweede drempel bij het organiseren van internationale uitwisselingen op de jeugddienst, is informatie. Hierbij bedoelen we de informatie en kennis over internationale projecten. Uit de focusgroep, als ook de eerder besproken enquête, is gebleken dat de jeugddiensten weinig kennis hebben over internationale programma's en organisaties.

5) Hoe kunnen deze programma's en organisaties meer bekend gemaakt worden?

- Welke rol spelen de meer bekende organisaties zoals VVJ en Ambrassade bij de bekendmaking?

Uit de focusgroep blijkt dat de beeldvorming over 'buitenlandse projecten' en 'buitenlandse vormen' fout is. Gemeentediensten denken dan vaak aan dat hun medewerkers op vakantie gaan.

6) Wat denkt u over de beeldvorming van internationale projecten?

- Op welke manier kan die beeldvorming veranderen?
- Uit de focusgroep bleek dat praten over vergaren van ideeën of ideeën uitwisselen. Kan dit een oplossing zijn?
- Wat kunnen specifieke organisaties, zoals JINT, betekenen bij het veranderen van de beeldvorming?

De derde drempel is het gebrek aan ervaring met internationale uitwisselingen. Een suggestie om ervaring op te bouwen als jeugdwerker is zelf op uitwisseling gaan.

7) Zijn er nog andere mogelijkheden om ervaring op te doen als jeugdconsulent?

- **Is het noodzakelijk om ervaring te hebben?**

De vierde en laatste drempel is tijd & geld. "Het kost te veel tijd en geld". Uit de focusgroep bleek dat er toch wel extra personeel nodig is als men de organisatie van een internationale uitwisseling goed wilt organiseren. Suggesties om tijd te besparen, zijn: via het meerjarenplan kijken naar doelen die nog verwezenlijkt worden en die dan in een internationaal pakje zetten, de buitenlandse partner laten indien, ...

8) Zijn er nog voorbeelden waaraan u dacht om tijd te besparen?

Een suggestie om geld te besparen, is een subsidie aanvragen bij JINT. Dit brengt ons bij de externe ondersteuning.

Externe ondersteuning

JINT

Uit de focusgroep blijkt dat de gemeentebesturen via het subsidiedossier van JINT wel geld kunnen besparen, maar het invullen ervan enorm veel tijd in beslag neemt. De gemeenten klagen daarnaast dat de vragen op elkaar lijken en het dossier enorm gedetailleerd is. Daarnaast is er ook de Mobility Tool en de deadlines waarmee ze rekening moeten houden.

9) Wist u dat de gemeenten zo dachten over het subsidiedossier van JINT?

- Welke manieren zijn er om dit proces te vergemakkelijken?

Uit de focusgroep blijkt dat traditionele uitwisselingen niet echt binnen het plaatje van JINT past. Volgens een bepaalde gemeente subsidieert JINT eerder innovatieve en dynamische projecten dan traditionele projecten.

10) Is dit ook de visie van JINT?

- **Waarom wel? Waarom niet?**
- **Wat moet volgens u de verhouding zijn tussen traditionele projecten en innovatieve projecten voor subsidies?**

Uit de focusgroep blijkt dat de gemeenten meer informatie verwachten van JINT over partners in verschillende landen.

11) Klopt het dat JINT weinig informatie kan geven over partnerschappen in verschillende landen?

- Zo ja, wat kan JINT doen om hun netwerk van partners te versterken?
- Zo nee, wat kan JINT doen om dit meer bekend te maken bij de gemeentebesturen?

Tot slot blijkt uit de focusgroep dat de drempel naar JINT hoog is.

12) Hoe zou het komen dat jeugddiensten dit zo ervaren?

- Wat kan JINT doen om de drempel voor jeugddiensten te verlagen?

Andere vorm van ondersteuning

Naast JINT kunnen gemeenten ook ondersteuning krijgen van andere instellingen en organisaties. Voorbeelden hiervan zijn: de ondersteuning van jongeren bij het opstarten van het project, ondersteuning van jeugdverenigingen en ondersteuning van een buitenlandse partner.

13) Op welke manier kan een gemeentebestuur nog ondersteuning krijgen van externe partners?

- Wat zijn de voor- en nadelen van deze samenwerking en ondersteuning?

Visie

Uit de focusgroep blijkt dat het de taak is van de gemeente om de trends en omgeving van de bevolking op te volgen en hierop in te spelen. De staatsgrenzen vervagen voor jongeren en als gemeente moet men mee op die kar springen.

14) Is dit een thema waar men als overheid steeds meer op zou moeten inspelen?

- Waarom wel? Waarom niet?
- Zal het steeds interessanter worden over de jaren heen, of zal het eerder wegebben.

15) Welke boodschap moet internationale uitwisseling naar jongeren uitbrengen?

- Wat kan de rol van de gemeente hierin zijn?

Gemeenten houden doelen voor ogen bij het opstarten van een buitenlandse uitwisseling. Deze doelen moeten niet de grote maatschappelijke problemen oplossen of een rechtstreeks effect hebben op de gemeente. Doelen zoals ontmoeting, ogen openen, blik verruimen, Europees burgerzin, ... kunnen ook doelen zijn.

16) Gaat u akkoord met de visie op de doelen bij een internationale uitwisseling?

- Welke andere doelen kunnen gemeentebesturen nastreven?

De doelen opvolgen en kijken hoe jongeren in het leven staan na een uitwisseling wordt meestal niet opgevolgd. Misschien wordt er wel informeel wat rondgevraagd, maar structureel is het moeilijk om hier nog mee bezig te zijn wegens tijdsgebrek.

17) Wat is het belang van een verwerkingsmoment bij terugkomst?

- Is het noodzakelijk om hierop in te spelen?
- Waarom wel? Waarom niet?
- Wat zijn methoden om dit verwerkingsproces bij terugkomst voor jeugddiensten te vergemakkelijken?
- Welke rol kan het internet spelen bij het verwerkingsproces bij terugkomst?

Slot

18) Wilt u nog zaken vertellen die nog niet aan bod zijn gekomen tijdens het interview?

- Hoe heeft u het interview ervaren?

Bedankt voor de medewerking!

Geachte heer, mevrouw,

Doel van het onderzoek

In het kader van mijn masterproef Agogische Wetenschappen wil ik het thema internationale uitwisseling op de gemeentelijke jeugddiensten gaan onderzoeken. Binnen dit thema ga ik specifiek op zoek naar welke (f)actoren een stimulerende of afremmende rol spelen en hoe ik, aan de hand van deze (f)actoren, het beleid kan optimaliseren. Vooraf werd een enquête rondgestuurd naar de verschillende gemeenten in Vlaanderen en Brussel om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen over welke gemeenten internationale jongerenactiviteiten organiseren en op welke manier ze dit doen. Dit volgde in een focusgroep om dieper in te gaan op de resultaten van de enquête. Ik zocht specifiek de stimulansen en drempels bij gemeentebesturen om internationale projecten op poten te zetten. De derde stap in mijn onderzoek zijn interviews met bevoorrechte getuigen om zo nog dieper in te gaan op deze gegevens. Uw organisatie kwam na samenspraak in aanmerking om in deze thesis te worden opgenomen, waarvoor hartelijk dank.

Verloop van het gesprek

Het interview is individueel en wordt mondeling afgenomen door de masterstudente Agogische Wetenschappen. Hierbij wordt een audio-opname gemaakt. Het interview vindt plaats op een samen overeengekomen plaats. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Alle antwoorden op de vragen zijn een meerwaarde voor het onderzoek. Het interview zal ongeveer **1u30min** in beslag nemen.

Behandeling van de gegevens

Ik wens de verkregen gegevens te publiceren op die manier dat ze bijdragen tot het verbeteren van de werking van de Vlaamse jeugddiensten en de overkoepelende organisaties, maar vragen daarvoor uw goedkeuring. Indien uw organisatie of uzelf anoniem wenst te blijven, wordt in het artikel slechts de bespreking van de samenwerking gebruikt, zonder namen en verantwoordelijken te noemen. Alle gegevens worden enkel in de context van dit onderzoek gebruikt.

U heeft het volste recht te weigeren aan dit onderzoek mee te werken en om tijdens het interview af te zien van verdere medewerking. Hiervoor dient u geen reden op te geven.

Indien u vragen en/of opmerkingen hebt, kan u contact opnemen met Lien Ravesloot
T: 0496/87.98.00
E: lien.ravesloot@gmail.com

Door het ondertekenen van dit document, verklaart u op de hoogte te zijn van de aard van het onderzoek en bent u bereid hieraan deel te nemen. Wij bedanken u alvast voor uw medewerking!

Ik ondergetekende,, verklaar hierbij dat ik, als deelnemer aan een onderzoek binnen de Vrije Universiteit Brussel:

- 1) de informatiebrief heb gelezen. Die geeft uitleg over de aard van het onderzoek. Op elk ogenblik wordt me de mogelijkheid geboden om bijkomende informatie te verkrijgen.
- 2) totaal vrijwillig deelneem aan het onderzoek.
- 3) de toestemming geef aan de onderzoekers om met de resultaten:
 ✓ Mijn gegevens die leiden tot een herkenning van de persoon te publiceren: JA/NEE
- 4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten.
- 5) ervan op de hoogte ben dat ik een kopie van het artikel kan verkrijgen.
- 6) toestemming geef tot een audio-opname van het interview.

Voor akkoord,

Gelezen en goedgekeurd te (plaats) op (datum)

Handtekening van de onderzoekers:

.....

Handtekening van de respondent:

.....

Interne ondersteuning

Topic	Jan Vanhee	Ellen De Grauwe	Koen Lambert
Interesse gemeenten	Aanwezig Twinning Jeugdruik?	Aanwezig, maar onbekend Ambtelijk niveau Lokale verkiezingen geen thema	Aanwezig, maar hoe verbinden met huidige aanbod Ambtelijk niveau
Gemeenten triggeren	Ja! Individueen triggeren Goede voorbeelden	Ja! Informatie Inzien van win-win Interne steun Geloof in Europa Het kunnen verkopen	Ja! Individueen triggeren Goede voorbeelden
Toekomst internationaal	Chiro: memorandum	Lokale politiek kijkt niet internationaal Afhankelijk nationale politiek Eerder last (GDPR)	Chiro: memorandum Stem jeugdwerk > stem gemeenten

Drempels

Topics	Jan Vanhee	Ellen De Grauwe	Koen Lambert
Motivatie jongeren	Overheid moet triggeren Als ze niet willen, laat ze Extra inspanning voor mkj Beter plannen, communiceren	Triggeren door goed onderwerp, exotisch land Veel meer kansen dan vroeger. Niet meer dezelfde motivatie Moeilijk om goede datum te vinden	Jongeren zijn gemotiveerd, maar kunnen niet alles Meer kansen voor jongeren die verder studeren dan voor jongeren die werken na hun 18 ^{de}
Informatie	Belangrijk Synthetiseren, beschikbaar stellen	Belangrijk Goede voorbeelden geven	Belangrijk, maar niet alles Informatie moet op vruchtbare bodem vallen JIP
Beeldvorming	Door disfuncties in het verleden Kwaliteitsvol werk Stille voortdoen Voorbeelden aanhalen vormingen VVJ	Het accent leggen op de inhoud - Opletten voor sociale media – goede vorming kiezen Terugkoppelen Acties eraan verbinden Transparant zijn Het dossier vraagt dit ook!	Andere beeldvorming Nepargument Het is voor de jongeren Systeem van feedback Niet alleen sturen, maar ook ontvangen
Administratieve rompslomp	Dossier: wordt aan gewerkt Kwaliteitsregels, geen cashmachine Controle nodig	Dossier: moeilijk, veel gegevens Altijd nieuw en dynamisch Deadlines liggen te ver	Dossier: drempel Gemakkelijk systeem voor subsidies Jongeren, vrijetijd Duidelijk project, goed nadenken, veel geld
Ervaring	Ja! Door zelf te doen	Ja! Ook stafmedewerkers!	Ja! Goede ervaringen

		Ambtenaren bijscholen!	
Tijd	Het hoort erbij Partnership	Het hoort erbij Combinaties Leerproces Niet altijd ver gaan	Het hoort erbij Combinaties Leerproces Kansen via het onderwijs Partnership
Geld		Besparing vormingsbudget Vorming 50 euro Subsidie van JINT	Subsidie haalbaar en toegankelijk
Visie	Openstaan!		
Taal	Barrière overwinnen		

Externe ondersteuning

Topic	Jan Vanhee	Ellen De Grauwe	Koen Lambert
VVJ	<p>Gemeenten triggeren door goede voorbeelden</p> <p>Buitenlandse voorbeelden op vormingen</p> <p>Mensen met kennis, gevoeligheid voor Europa,</p> <p>Rolmodellen</p> <p>Vertaalslag naar jeugddiensten</p>	<p>Jeugddiensten triggeren</p> <p>Kleine dingen zichtbaar maken, successen delen,</p> <p>Brugfiguur</p> <p>Doorverwijzen: niet rechtstreeks naar JINT, geïnformeerd zijn en blijven</p> <p>Selecteren, filteren, aanbod op maat</p> <p>Samenwerken met JINT</p> <p>Informatiekanaal onder de loep nemen</p>	<p>Kunnen een vraag indienen bij JINT</p> <p>Geen rol in het doorgeven van informatie</p>
JINT	<p>Meer aanwezig zijn in jeugddiensten via VVJ</p> <p>Hapklaar aanbod maken</p> <p>Begeleiding en feedback bij administratieve rompslomp</p> <p>Kenbaar maken waarmee ze bezig zijn</p>	<p>Samenwerken met VVJ</p> <p>Indirect contact met jeugddiensten</p> <p>Actieve houding</p> <p>Samenwerken met bovenbouw</p> <p>Selectie maken, filteren, bewaken van aanbod.</p> <p>Kant en klaar aanbod</p> <p>Verslag naar jeugddiensten</p> <p>Boodschap geven over het subsidiedossier: eventueel 2 keer invullen?</p>	<p>Direct contact met de jeugddiensten</p> <p>Rechtstreeks contact met organisatie die ze kennen</p> <p>Informeren, stimuleren, kansen geven, goede voorbeelden, partners</p> <p>Deelnemen aan onderzoek en toepassen</p> <p>Jeugddiensten zijn geen bevoorrechte partner</p>

		Informatiekanalen onder de loep nemen Informereren van jeugddiensten	
Overheid	Dossier: wordt aan gewerkt Jeugddiensten triggeren Informereren Aanbod kenbaar te maken via website, JINT	Mobility Tool veranderen, versimpelers	De tools gebruiksvriendelijker, beter kunnen werken, dingen geschrap Een overheid, een Vlaamse minister meegaan in de Europese flow, geen financiële rol Ondersteunende rol: drempel verlagend, regelgeving versoepelen
VVSG	Ondersteunen bij zoektocht naar partnerschappen	Ondersteunen bij zoektocht naar partnerschappen	Gemeenten hebben contacten via de VVSG
Lokale organisaties & partners	3 ^{de} wereldsector NGO-sector knowhow	Afhankelijk van goede partner Inhoudelijk en praktisch vlak elkaar aanvullen en verrijken, Het is een uitwisseling op zich Wanneer afspraken niet worden nageleefd, Onderwerp afvlakken, Maar een beperkt aantal mensen meesturen, één verantwoordelijke	Doorgeven van informatie naar aangesloten leden Gemeenten kunnen een platform bieden Knowhow, nieuwe doelgroep Is er zeggenschap? Heb je iets geleerd?

Visie

Topics	Jan Vanhee	Ellen De Grauwe	Koen Lambert
De boodschap	<p>Betrokken met de omgeving</p> <p>Een gesprek hebben, een relatie opbouwen, Intercultureel leren, openen van de geest, ogen en hart</p> <p>Solidariteit</p> <p>Je bent niet alleen bezig</p> <p>zorg dragen voor de planeet</p> <p>Verbondenheid, perspectief, vrede</p> <p>Impliciete boodschap,</p> <p>De kracht van het internationale is dat je soortgenoten in de levende lijven ervaart.</p>	<p>Een ervaring die je nooit zal vergeten</p> <p>Het zet je anders in de wereld</p> <p>Persoonlijke verrijking</p> <p>Non-formeel, formeel</p> <p>Europees Burgerschap</p> <p>Zien dat we allemaal hetzelfde zijn</p>	<p>Clichés en vaststaande beelden doorprikken</p> <p>Europees burgerschap</p> <p>Gemeenschappelijkheid</p> <p>Een discussie over Europa</p> <p>Boodschap afhankelijk van de jongeren</p>
Terugkeermoment	<p>Belangrijk</p> <p>Internet is een tool</p> <p>Kleine inspanning, informeel, eten!</p>	<p>Belangrijk</p> <p>Internet is een tool</p> <p>Organisatorisch</p> <p>Kleine inspanning, informeel, eten!</p>	<p>Belangrijk</p> <p>Internet is een tool</p> <p>Organisatorisch</p> <p>Mensen niet loslaten, verder kijken wat met het project te doen</p>

Langetermijn doelen	<p>Doordachte projecten vergen tijd en competentie</p> <p>Het kost een inspanning</p> <p>Bijdragen tot het welbevinden en het geluk van zijn burgers</p> <p>Optimisten, minder angst, ontvankelijk,</p>		<p>Iets opbouwen, dat vergt tijd!</p> <p>Meerdere keren doen!</p> <p>Hoe krijgt het jeugdbeleid vorm en wat kan je leren uit internationale contacten: Deze zaken hebben wel impact!</p> <p>Minimum kritische massa van mensen erbij betrekken</p>
Extra	<p>Het is niet meer van deze tijd</p> <p>Kijken naar je navel!</p>		<p>De opvoeding van de jeugddiensten</p>